

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Diplomová práce

VYUŽITÍ DÍLA TIMOTHÉE DE FOMBELLA

CÉLESTE, MÁ PLANETA VE VÝUCE

FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

Alena Milotová

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

**Využití díla *Timothée de Fombella Céleste, má planeta* ve
výuce francouzského jazyka**

diplomová práce

Alena Milotová
Učitelství pro 2. stupeň ZŠ, obor AJ-FJ
léta studia (2009 - 2012)

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radka Fridrichová

2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

5. dubna 2012

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Mgr. et Mgr. Radce Fridrichové za odborné připomínky, za její pečlivost, vstřícnost a pohotovost v komunikaci, PhDr. Sylvě Novákové PhD. za odbornou pomoc a konzultace ohledně didaktické části práce a Mgr. Lence Rýdlové za její ochotu a užitečné rady.

Dále děkuji Mgr. Marii Kopřivové, Ing. Radomíře Jelínkové, Mgr. Tereze Kokaislové a Mgr. Ivaně Čamkové za jejich jazykové korekce k překladu knihy *Céleste, ma planète.*

V neposlední řadě děkuji Timothée de Fombellovi za jeho krásné knihy.

1 ÚVOD.....	7
2 TEORETICKÁ ČÁST.....	10
2.1 Timothée de Fombelle: nejúspěšnější francouzský debutant píšící pro mládež....	10
2.1.1 Dětství Timothée de Fombella.....	10
2.1.2 Autorova cesta ke psaní.....	11
2.1.3 Divadelní dráha.....	11
2.1.4 Timothée de Fombelle – autor literatury pro děti a mládež.....	12
2.1.5 Ocenění a další literární činnost.....	12
2.2 TÉMATA DE FOMBELLOVÝCH KNIH.....	13
2.2.1 Láska.....	13
2.2.2 Nadvláda a touha po svobodě.....	13
2.2.3 Charakter hlavního hrdiny.....	14
2.2.4 Přátelství.....	15
2.2.5 Lidskost.....	16
2.2.6 Gastronomie.....	16
2.3 Timothée de Fombelle: autor divadelních her	18
2.3.1 Le Phare.....	18
2.3.2 Je danse toujours.....	18
2.3.3 Divadelní komedie.....	19
2.3.4 Les Enfants sauvages – drama pro mládež.....	19
2.3.5 Spolupráce s Paul les Oiseaux.....	19
2.3.6 Další divadelní aktivity.....	20
2.4 Ceny, které autor obdržel.....	21
2.5 Audioknihy.....	22
2.5.1 Barouf à San Balajo.....	22
2.5.2 Les Noces de Figaro.....	23
2.6 Tobie Lolness.....	24
2.6.1 Příběh knihy.....	24
2.7 Vango.....	27
2.8 Céleste, má planeta.....	28
2.8.1 Témata knihy Céleste, má planeta.....	28
3 PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
3.1 1. hodina.....	30
3.2 2. hodina	33
3.3 3. hodina.....	38
3.4 4. hodina.....	41
3.5 5. hodina.....	44
3.6 6. hodina.....	47
3.7 7. hodina.....	50
3.8 8. hodina.....	54

3.9 9. hodina.....	57
3.10 10. hodina.....	60
3.11 11. hodina.....	63
3.12 12. hodina.....	66
4 ZÁVĚR.....	68
5 RESUMÉ.....	70
6 SUMMARY.....	71
7 BIBLIOGRAFIE.....	72
7.1 Literatura.....	72
7.2 Slovníky.....	73
7.3 Internetové zdroje.....	73
7.4 Diplomové práce.....	75
8 PŘÍLOHY.....	76
8.1 Pracovní list Biografie Timothée de Fombella.....	76
8.2 Pracovní list A2.....	78
8.3 Pracovní list A3.....	82
8.4 Pracovní list A4.....	86
8.5 Pracovní list A5.....	97
8.6 Pracovní list A6.....	102
8.7 Pracovní list A7.....	107
8.8 Pracovní list A8.....	110
8.9 Pracovní list A9.....	114
8.10 Pracovní list A10	117
8.11 Pracovní list A11	121
8.12 Obrázky studentů ke knize Céleste, má planeta.....	124

1 Úvod

„Když píšete pro mládež, ale nejen pro ni, je tu jediné pravidlo: nechat otevřenou cestu k naději, což neznamena vyloučit těžkosti života a jeho zkoušky.“

Timothée de Fombelle

Autor Timothée de Fombelle je soudobý francouzský spisovatel zabývající se zejména tvorbou literatury pro mládež. Je to ale i dramatik, který si získal oblibu čtenářů po celém světě.

Ve svém díle často poukazuje na konfrontaci dobra se zlem a obrazy, které se objevují v jeho příbězích, jsou platné v každé době. Čtenáře si získal hlavně svým vypravěčským talentem a bohatou fantazií.

Hlavním motivem této práce byla možnost prezentovat dílo tohoto francouzského autora v hodinách francouzského jazyka.

Cílem práce je probudit ve studentovi skrze literaturu zájem o francouzský jazyk, o hlubší poznání jeho kultury a o rozvoj vlastní osobnosti.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V první části je představen současný francouzský autor knih pro děti a mládež Timothée de Fombelle. Vedle jeho stručné biografie jsou jednotlivě představena jeho díla - jak knihy pro děti a mládež, tak audioknihy či jeho dramatická tvorba. V závěru teoretické části je kapitola o nejčastějších tématech, která se objevují v autorově díle.

Z důvodu, že se praktická část vztahuje k dílu *Céleste, ma planète* (dále *Céleste, má planeta*), je tématům, která tato kniha řeší, přikládána zvláštní pozornost.

Druhá část práce se týká de Fombellova románu *Céleste, má planeta* a jeho využití ve výuce francouzského jazyka.

Tato kniha nabízí mnoho možností k uplatnění ve výuce jazyka a literatury.

Jedním z hlavních cílů druhé části je také naučit studenta orientovat se v textu a pracovat s ním – a to i s textem v cizím jazyce. Dalším ze záměrů práce je probudit ve studentech jazykový cit a pracovat na něm. Ukázat studentovi na množství příkladů, kdy se francouzské slovo užívá v češtině nebo kdy jde jeho význam odhadnout díky jeho podobnosti s cizími slovy v češtině.

Práce na textu má dokázat, že francouzská slova jsou všude kolem něho a leckdy se jejich význam dá odvodit.

Práce se soustřeďuje na francouzskou kulturu a současná témata, která kniha *Céleste*, má planeta řeší. V práci se vyskytují spíše průřezová témata a žák v ní rozvíjí své schopnosti jako je například orientace v neznámém textu, vyhledávání klíčových slov v textu či formulace vlastních myšlenek na určité téma. Žák pracuje jak ve skupině, tak samostatně.

Druhou část tvoří takzvaná příručka pro učitele, kde jsou vysvětleny nejen postupy práce s textem a jeho se týkající úkoly, ale i schopnosti, které student rozvíjí, cíle a specifikace té které aktivity. Následně jsou pak předvedena cvičení k textu a samotný text tak, jak je do ruky dostane student. Všechny aktivity byly vytvořeny speciálně pro účel této práce, stejně tak je tomu s překladem knihy, jež byla přeložena s cílem umožnit studentovi-začátečnickovi poznat současnou francouzskou literaturu.

Aktivity jsou směřovány na žáky, kteří s francouzštinou úplně začínají. Věkově se jedná o žáky posledních ročníků základní školy až prvních dvou až tří ročníků střední školy. Vzhledem k tomu, že aktivity je možno využít i v jazykovém kroužku, a s ohledem na to, že téma knihy a věkové rozpětí jejích čtenářů není omezeno věkem, není ani konkrétně specifikováno, zda jsou určeny žákům ZŠ nebo studentům SŠ, uvedena je pouze jazyková úroveň studentů.

Aktivity jsou vybrány pro jazykové třídy, kde je minimálně 5 a maximálně 15 žáků. Vzhledem k počtu žáků se může lišit i časové rozvržení hodiny.

V případě, že je možné, aby byla aktivita použita samostatně čili bez předchozí nebo pozdější znalosti díla, je tento fakt upřesněn u dané aktivity.

Stejně tak jsou v práci uvedeny případy, kdy je aktivita vhodná i pro jinou věkovou skupinu studentů, pro jiný počet studentů nebo pokud je možno vykonat aktivitu i se studenty jiné úrovně znalostí.

Průřezová témata jsou zmíněna u každé aktivity, ve které se objevují.

Určité z aktivit se dají různě časově rozdělit (většinou se jedná o 45minutové nebo 60minutové úseky). Časové rozmezí je upřesněno u každé aktivity zvlášť.

Je možné, že se z časových důvodů nestihnou probat v hodině všechny úkoly k textu. Cvičení jsou koncipována tak, aby ta nejpodstatnější a ta, která nejvíce rozvíjí žákův jazykový cit a podporují jeho práci s textem, byla na začátku. Pokud učitele aktivity, které se v hodině nestihly, vysloveně nezajímají, není třeba se k nim v další hodině vracet.

Kromě knihy *Tobiáš Lolness* byly všechny názvy děl Timothée de Fombella a úryvky z nich přeloženy autorkou. Stejně tak je tomu i v případě citací z cizojazyčných publikací a internetových zdrojů.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Timothée de Fombelle: nejúspěšnější francouzský debutant píšící pro mládež

Timothée de Fombelle je mnoha zdroji (ať už jde o internetové servery nabízející informace o autorovi jako nakladatelství *Walker Books*¹, české servery uvádějící s ním rozhovory jako časopis *Týden*², či texty na zadní straně jeho knih vydaných nakladatelstvím *Gallimard Jeunesse*) charakterizován jako autor knih pro děti a mládež, divadelních her a dramaturg. Ač jsou jeho knihy určeny mladším věkovým skupinám, autorovu hlubší studii psychologie hlavního hrdiny, odkazy týkající se dnešní doby stejně tak jako důležitých historických momentů či jeho jemným humorem si získal hlavně dospělé čtenáře.

2.1.1 Dětství Timothée de Fombella

Fombellův otec byl architektem a jeho syn jej často doprovázel při cestách do Afriky. Zde se vyvinula jeho vášeň pro cestování a poznávání cizích kultur, což uplatnil zejména ve svém posledním dvoudílném románu *Vango*. Děj odehrává na různých místech naší planety. Dalo by se říci, že jiný, doslova imaginární, svět odkryl hlavně v bestselleru o Tobiáši Lolnessovi, v němž popisuje svět džungle či života ve větvích stromu a to vše z pohledu postav pouze pár milimetrů vysokých postav.

V souvislosti s Timothée de Fombellem je často citována jeho bohatá a barvitá fantazie, kterou dokáže rozvíjet na hranicích dosud nepoznaných, z čehož plyne další důvod jeho originality na autorském poli.

Sám uvádí, že jako dítě trávil léto v západní Francii, kde se svými třemi bratry a sestrou prožívali nezapomenutelné dětství – stavěli si domy v korunách stromů, hráli si v řece a ztráceli se v lese. Večer pak rodičům hráli divadlo nebo vášnivě četli knihy z rodinné knihovny. Jak uvedl pro server *Walker Books* „dětství pro něj zůstává ztraceným rájem,

¹ Walker Books. Timothée de Fombelle [online]

² TYDEN.cz. Timothée de Fombelle: Francouz, který píše pro děti [online]

*který znovu objevuje díky psaní.*¹

Jak uvedl v rozhovoru pro server *RICOCHET-JEUNES.org*, jeho babičky do něj také vtělily svou lásku k životním rituálům, knihám, inteligenci, kuchyni. Brzká smrt jednoho z jeho dědečků a otce pro něj představuje zásobník tajemství, energie a příběhů.³

2.1.2 Autorova cesta ke psaní

Se psaním začal již v raném věku. V osmi až deseti letech psal malé divadelní hry, které se poté hrály rodičům. Ke psaní jej vedla potřeba něco tvořit, postavit a pracovat na tom, jak uvedl v rozhovoru pro server *Gallimard Jeunesse*.⁴

Na otázku, proč si zvolil povolání spisovatele, Tomithée de Fombelle odpověděl, že toto povolání nabízí nejvíce volnosti. Jako příklad uvedl scénáristu filmu a pasáž z knihy Tobiáš Lolness „Velel tisíc dřevorubců“. Scénárista by řekl: „*Stop! tisíc je mnoho, deset bude pro scénu stačit!*“ Kdežto když spisovatel píše, představivost je svobodná, vše je jednoduché a možné.⁵

2.1.3 Divadelní dráha

Než se rozhodl pro divadlo, živil se jako učitel literatury a vyučoval v Paříži a ve Vietnamu.

První divadelní spolek, *Troupe des Bords de Scène*, založil již v 17 letech a píše pro něj dodnes.

Od roku 2008 spolupracuje se společností *Paul les Oiseaux*, a s choreografkou Valérie Rivière.

Je autorem mnohých divadelních her jako *La Phare*, kterou napsal v 18 letech. V roce 2002 za ni dostal cenu *Prix du souffleur*. Jeho dalšími divadelními díly jsou například *Je danse toujours* (2003, *Stále tančím*) nebo *Rose Cats* (2008), ve které si zahrála jeho žena, herečka a divadelní pedagožka Laetitia de Fombelle. V roce 2010 realizoval se společností *La petite Fabrique* hru *Les Enfants sauvages* (*Divoké děti*).

V rozhovoru pro časopis *Citrouille* řekl, že na psaní dramatických her ho fascinuje

³ RICOCHET-JEUNES.org. Les entretiens de Ricochet > Timothée de Fombelle [online]

⁴ Gallimard Jeunesse. Timothée de Fombelle. [online]

⁵ CDI Collège Albéric Magnard-Senlis. Interview de Timothée de Fombelle. [online]

právě to, že na rozdíl od psaní knihy, hra není nikdy dokončená, stále se vyvíjí.⁶

2.1.4 Timothée de Fombelle – autor literatury pro děti a mládež

Jako autor literatury se proslavil dvoudílným románem o dva milimetry měřícím Tobiáší Lolnessovi, jeho zatím jediným dílem přeloženým do češtiny. První díl ***Tobie Lolness: La vie suspendue*** (dále jen *Tobiáš Lolness: Život ve větvích*) vyšel v roce 2006, druhý díl, ***Tobie Lolness: Les yeux d'Elisha*** (dále jen *Tobie Lolness: Elišiny oči*) o rok později. Kniha byla přeložena do více než 26 jazyků a stala se světovým bestsellerem.

V roce 2006 přispěl do povídkové knihy ***Va y avoir du sport!*** (*Jdi si zasportovat!*), na které se podílelo mnoho autorů píšících pro děti a mládež. Kniha je určena dětem od 6 let a má podporovat zdravý vztah ke sportu.

V roce 2009 de Fombellovi vyšel krátký příběh ***Céleste, ma planète*** (*Céleste, má planeta*), jehož hlavním tématem je ekologie a současný stav naší planety.

Autorovým posledním románem je zatím opět dvoudílný román ***Vango*** odehrávající se v roce 1930.

2.1.5 Ocenění a další literární činnost

Timothée de Fombelle získal řadu i mezinárodních cen jako například italskou *Cenu Hanse Christiana Andersena* nebo *Marsch Award for Children's Literature in Translation* ve Velké Británii.

Všechna dosavadní díla Timothée de Fombella byla vydána nakladatelstvím *Gallimard Jeunesse*. Pouze audiovizuální příběh ***Barouf à San Balajo*** (*Randál v San Balaju*) vydalo nakladatelství Père Castor Flammarion.

Timothée de Fombelle spolu s překladatelkou Joannou Warszou přeložil v roce 2004 hru polského autora ***Trois femmes autour de mon lit*** (v originále *Trzy kobiety wokół mojego łóżka*).

⁶ Citrouille, blog des Libraires Sorcières. Timothée de Fombelle, un prestidigitateur heureux. [online]

2.2 TÉMATA DE FOMBELLOVÝCH KNIH

Ač nese každá z de Fombellových knih jiné téma, objevují se v autorově díle náměty, které spojují mnohé jeho knihy či dramata. Určité z nich provázejí knihy určené mládeži, ale i dospělému čtenáři. Může jít o tematiku vyskytující se v díle mnoha jiných autorů jako je například téma lásky nebo přátelství. Stejně tak má de Fombelle náměty vlastní, které protínají pouze jeho romány a hry. Specifikem autora je, že stejnou problematiku (například válku či nadvládu totalitních režimů) dokáže autor představit jak mladému čtenáři, tak právě čtenáři dospělému. Společné charakterové rysy a podobné cesty osudu lze hledat i u hlavních postav v jeho díle.

2.2.1 Láska

Ve většině knih Timothée de Fombella se objevuje téma lásky. V knize *Céleste, má planeta* rozpozná čtenář toto téma dříve než se objeví hlavní námět knihy, ekologie.

Láska hlavního hrdiny k dívce Céleste provází celý příběh. Láska je pak příčinou i toho, proč se nemoc Céleste, která pochází z chudých poměrů, a jejíž rodiče by si nemohli za normálních okolností léčbu dovolit, začne řešit.

Již v úvodní kapitole hrdina vysvětluje, proč knihu vlastně napsal: „*Nemám dost stránek, abych z tohoto příběhu udělal román, ale dost na to, abych zanechal stopu, modrou stopu, která změnila můj život a byla mohla změnit svět. Céleste.*“⁷

2.2.2 Nadvláda a touha po svobodě

Tématem svobody de Fombelle již otvírá příběh Vanga, hlavního hrdiny stejnojmenné knihy. „*Výchovaly ho tři chůvy: svoboda, samota a Mademoiselle. Ony tři se zasloužily o jeho vzdělání. Od nich získal vše, co myslel, že je možno se naučit.*“⁸

V každé z de Fombellových knih zaznamená čtenář jistou formu boje o svobodu. Ať už jde o knihu pro nejmenší *Barouf à San Balajo*. Malý chlapec Anatole se vydá na ostrov San Balajo, aby zde později čelil absolutistickému vládci, který na ostrově zakázal

⁷ FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. *Céleste, ma planète*, s. 7.

⁸ FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. *Vango: Entre ciel et terre*, s. 44.

hudbu (viz. 2.5.1 *Audioknihy*), či o knihy pro mládež jako **Tobiáš Lolness**, kdy Tobiáš opět bojuje s krutým a omezeným vládcem Jo Mitchem a později ještě se svým bývalým přítelem Léo Bluem, aby navrátil stromu, kde žije, a lidem, kteří na něm žijí, svobodu.

Reálný příklad boje za svobodu vykreslil autor také v knize **Vango** (viz. 2.7 *Vango*) a **Je danse toujours**, které nesou společné téma světové války, ač jej obě knihy prezentují z pohledu jiné postavy, jenž však byla utlačována a musela se s tehdejšími nacizmem potýkat.

Timothée de Fombelle vykresluje často absolutistické režimy či jakoukoli formu nadvlády ve spojitosti s hloupostí, omezeností či vychytralostí. Stejně tak uváděna jako důvod takovýchto vlád touha po moci, majetku, prestiži. V příběhu Tobiáše Lolnesse popisuje de Fombelle vůdce stromu Jo Mitche jako omezeného, tupého člověka bez základních společenských návyků na příkladě, kdy se šťourá cigaretou v uchu a poté si ji vloží do úst.⁹ Dále v knize se o něm říká, že se „z *negramotné nuly stal velkoobchodníkem... Po šesti měsících školení se naučil i jedno pětislabičné (slovo): So-li-da-ri-ta ... Coural po větvích, opakoval slovo „solidarita“ a s každým si podával ruku. Všichni byli uneseni tím, že tak úspěšný člověk může trávit celé dny skloňováním „solidarity“ ve větvích.*“¹⁰

I v de Fombellových dramatech, ač to nemusí být tak znatelné jako v jeho knihách určených mládeži, usilují hlavní postavy o svobodu, která jim byla odepřena. Například ve hře **Les Enfants sauvages**, kdy se děti, vyrostlé v divočině, ocitají v naprostém zajetí moderní civilizace a stále touží po volnosti, kterou měly v přírodě (viz. 2.3.4 *Les Enfants sauvages – drama pro mládež*).

2.2.3 Charakter hlavního hrdiny

Postava hlavního hrdiny má ve většině de Fombellových děl podobný charakter a podobný osud. Ať už jde o malého a ne příliš štíhlého chlapce Anatola z knihy **Barouf à San Balajo**, Tobiáše Lolnesse nebo Vanga, ti vši jsou dobrosrdeční a nesobečtí hrdinové, kteří se snaží, aby pravdě a spravedlnosti bylo učiněn zadost. Nedisponují žádnými nadpřirozenými vlastnostmi a i přes těžkosti osudu se nevydají nekalou cestou.

Nejen v literatuře určené dětem a mládeži se ale de Fombelle snaží představit čtenáři

⁹ FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. Tobiáš Lolness: Život ve větvích. s. 81.

¹⁰ FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. Tobiáš Lolness: Život ve větvích. s. 122.

morálního hrdinu. V novele *Je danse toujours* (*Stále tančím*) je hlavní hrdinkou mladá žena, která se nebála riskovat a účastnila se zakázaného odboje během druhé světové války.

Hlavní hrdina se nikdy neobává obětovat svůj život. Na rozdíl od knihy *Je danse toujours*, kdy hlavní hrdinka zemře, ač se zasloužila o dobrou věc (opisovala oběžníky pro odboj ve druhé světové válce, viz. 2.3.2 *Je danse toujours*), ve Fombellových knihách určených mláděži hlavní hrdina nelehké útrapy vždy přežije a jeho úsilí jej nakonec dovede ke zdárnému konci.

Ač příběh hlavní postavy protkává v de Fombellově díle většinou celou knihu, hrdina má vždy kolem sebe přátele či někoho, kdo mu pomůže v těžkých situacích, které by prvně jmenovaný sám nezvládl.

Timothée de Fombelle chce čtenáři ukázat jakousi morální stránku, která je zvláště důležitá pro mladá čtenáře, kteří si své názory a pohledy na svět teprve tvoří.

2.2.4 Přátelství

Téma přátelství hraje v de Fombellově díle podstatnou roli. V každé z autorových děl určených mláděži se objevuje přítel hlavního hrdiny, který je mu vždy ochoten podat pomocnou ruku.

V knize *Céleste, má planeta* je to Briss, nejlepší přítel hlavního hrdiny, který mu spolu se svým otcem pomáhá zachránit Céleste. Ani ve chvíli, kdy hlavní hrdina jedná neadekvátně, se na něj jeho přítel nezlobí. „*Nevím, co Briss na téhle Zemi dělá. Je to anděl. Když na něj teď myslím, modlím se, aby mu osud nepřistříhl křídla. Ale odmítám přijmout to, že dobrotivost je nebezpečný sport.*

*Briss po mně nechtěl vysvětlení. Viděl, v jakém jsem stavu. Chtěl vědět, co by mohl udělat.*¹¹

V příběhu Tobiáše Lolnesse je to pak jeho přítel Nils, který se vydává, aby Tobiáše zachránil, když mu hrozí nebezpečí. V knize o Tobiáši Lolnessovi se pak objevuje téma zrady ze strany přítele, kdy Tobiáše zradí jeho přítel z dětství, Leo, zkažený touhou po moci.

V knize *Vango* přijde hlavní hrdina o nejdražšího přítele, otce Jeana, již na začátku knihy, kdy je jeho přítel zavražděn a *Vango* je obviněn z jeho vraždy.

Nejlepší přítelkyně Anatola, hlavní postavy v *Barouf à San Balajo*, Lucy je však

¹¹ FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. *Céleste, ma planète*. S. 66.

ostatním krom Anatola a zvířat neviditelná. I tak je Anatolovi velkou oporou, rádcem a vydává se s ním na ostrov San Balajo v Jižní Americe, kde Anatole hledá svého zmizelého otce (viz. 2.3 *Timothée de Fombelle: autor divadelních her*).

2.2.5 Lidskost

Lidskost je tématem, které protkává každou z knih Timothée de Fombella. Autor ji podporuje vždy kladným charakterem hlavního hrdiny, který musí bojovat se zlem - ať už jde o nacismus ve *Vangovi* či *Je danse toujours*, totalitní režim v *Tobiáší Lolnessovi*, vláda mocných korporací a boj s přílišným znečišťováním planety a její přetechnizovaností v *Céleste, má planeta*, atd.

Autor nikdy nezapomíná na morální hodnoty hlavní postavy nebo ostatních kladných postav knihy.

Příkladem může být například vztah rodiny a přátel k mentálně postiženému Brkovi z knihy *Tobiáš Lolness: Život ve větvích*. Okolí se k němu chovalo slušně a nikdo mu nedal důvod k tomu, aby se cítil podřadně.

Dalším důležitým rysem je to, že autor ve čtenáři probouzí smysl pro morální hodnoty - pro hodnoty rodinné, pro respekt k hodnotám ne materiálním, ale duševním, k lidem, kteří jsou starší, kteří něco dokázali nebo kteří jsou, jak je zmíněno v předchozím odstavci, slabší.

2.2.6 Gastronomie

Jak Timothée de Fombelle uvedl pro server *Ricochet Jeunes*, vidí sám sebe jako „vášnivého kuchaře a milovníka dobrého jídla. Když vaříme, zastavíme čas, povznášíme běžný den, pozvedáváme byliny, brambory!“³

Odrůda brambor jménem patáty jsou často zmiňovány v románu *Tobiáš Lolness*. Vzhledem k tomu, že jídlo patří k běžnému životu, chce v knize čtenáři prezentovat i zdánlivě obyčejné věci. Téma gastronomie se v širším měřítku objevuje i v románu *Vango*.

„Mademoiselle byla v kuchyni vyslovenou kouzelnicí.

Na svých malých kamnech z kamene, na kraji tohoto ostrova ztraceného ve Středomoří,

³ RICOCHET-JEUNES.org. Les entretiens de Ricochet > Timothée de Fombelle [online]

*připravovala každý den zázraky, pro které by plakali i labužníci z těch největších měst. V jejich hlubokých hrncích zelenina vábivě tančila v omáčkách, jejichž vůně mámila tělo i duši. Prostý krajíc s tymiánem se stával létajícím kobercem. Její jídlo vám vhánělo slzy do očí, ještě než jste vešli dovnitř. Její soufflé by se lepilo ke stropu, jak bylo lehké, prchavé, nehmatatelné. **Vango** se po něm vždy vrhal, než se úplně rozplynulo.*

*Mademoiselle dělala neuvěřitelné polévky a jídla. Ručně šlehala pěny zakázaných příchutí . Podávala ryby v černé omáčce s chutí neznámých bylin, které našla růst mezi kameny.*¹²

Každé z de Fombellových děl nese mnohé další náměty, které autor předkládá čtenářům či divákům podle jejich věkových kategorií. Stejně jako má *Céleste, má planeta* silný ekologický podtext, řeší *Vango* a *Je danse toujours* otázku 2. světové války.

Pod de Fombellovým perem však žádné z témat není obyčejné. Autorova neutuchající fantazie je důvodem, proč se ze zdánlivě banálního příběhu stane neobyčejné dobrodružství. Ač autor popisuje věci reálné, jeho představivost a barvitě vyprávění je to, co čtenáři otevírá bránu představivosti. Právě abstraktní vyjádření určitého problému dovede čtenáře k jeho reálnému zobrazení.

¹² FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. *Vango: Entre ciel et terre*, s. 52.

2.3 Timothée de Fombelle: autor divadelních her

Jak již bylo řečeno v úvodní kapitole o autorovi, divadelní tvorbě se věnoval již od raných let. Po hrách, které psal v dětství, se začal autorsky podílet na divadelních kusech pro společnost *la Troupe des Bords de Scène*, kterou založil v 17 letech. Jeho prvními díly jsou například *Octobre en bruine*, *Le Déjeuner sur l'herbe*, *Grand bal* nebo *Petits artifices*.

Na rozdíl od knih, které jsou věnovány převážně mladému čtenáři (kromě knihy *Je danse toujours*, která ale původně byla divadelní hrou), píše Timothée de Fombelle i dramata pro dospělé.

2.3.1 *Le Phare*

Le Phare (*Maják*) je divadelní hra, kterou autor napsal v roce 2001 pro divadlo *Théâtre du Marais*, a za kterou v roce 2002 obdržel cenu *Prix du Souffleur*. Hra se hrála na mnoha festivalech, získala si mezinárodní úspěch (například v Rusku, Kanadě, Litvě či Polsku) a byla přeložena do angličtiny.

2.3.2 *Je danse toujours*

Ve stejném roce napsal de Fombelle hru *La robe des choses*, která byla roku 2003 znovu vydána pod jejím současným názvem *Je danse toujours* (*Stále tančím*). Hra vyšla i knižně ve formě krátké novely. Hlavní hrdinkou celého příběhu a zároveň jeho vypravěčkou je mladá žena, jež zemře za to, že se účastnila odboje v druhé světové válce. Věděla, jaké riziko podstupuje, přesto pokračovala. Claire vypráví, co vše v životě mohla mít, o muži, který jí po večerech chodil diktovat odbojové občasníky, které zapisovala, a jehož mohla milovat, o dětech, které mohla mít, o stáří, kterého se nedožije. Dílo odráží celkovou atmosféru druhé světové války, zobrazuje bolet ženy, která přichází o něco, co v životě ještě ani nepoznala a ví, že nepozná.

2.3.3 Divadelní komedie

Autorova následující hra, komedie *Rose Cats* se odehrává v roce 1937, kdy se liftboy zamiluje do bohaté ženy, kterou potkává ve výtahu hotelu, kde pracuje. Název hry je jménem hlavní hrdinky. Hru v roce 2004 zrealizovalo divadlo *Théâtre du Renard* a v hlavních rolích se představili Laetitia de Fombelle a Stéphane Massard.

Komedii *Saint Pierre sous terre* napsal de Fombelle v roce 2005 pro divadelní klub *Club Théâtre de Télécom ParisTech*.

2.3.4 *Les Enfants sauvages* – drama pro mládež

De Fombellovým prvním dramatem pro mládež je hra *Les Enfants sauvages* (*Divoké děti*) napsaná a realizovaná v roce 2009 vypráví příběh dvou přibližně dvanáctiletých dětí, bratra a sestry, které vyrostly samy v opuštěném lese a nikdy se nesetkaly s nikým z civilizace. Dorozumívají se jazykem, kterým rozumí jen oni dva. Byly vychovány vlky a žily v naprostém souladu s přírodou. Jejich život se změní ve chvíli, kdy poté, co jsou pronásledováni lidmi, je bratr chycen. Ten je pak vzděláván a vychován profesorem psychologie, jenž na něm zkouší svůj experiment. Postava profesora se zprvu zdá záporná, později je to on, kdo se staví na chlapcovu stranu a ochraňuje jej. Hru zrealizovala divadelní společnost *La Petite Fabrique*.

2.3.5 Spolupráce s *Paul les Oiseaux*

V roce 2008 napsal Timothée de Fombelle hru *Ocean Air*, kterou vytvořil pro divadelní společnost *Paul les Oiseaux*. Ve výtvarném pojetí dramatu, které je opět určeno dospělému divákovi, převažuje modrá barva, která má podle choreografky Valérie Rivière představovat touhu po nadpřirozenosti. Hra se opírá o křehkost reality dnešního světa.

Ve tomtéž roce, kdy autor vydal *Les Enfants Sauvages*, vytvořil i hru pro dospělé publikum *Chambres d'hôtels*. Stejně jako *Ocean Air* je hra *Chambres d'hôtels* určena dospělému publiku. De Fombelle toto drama napsal v roce 2009 opět pro divadelní společnost *Paul les Oiseaux* a za choreografie Valérie Rivière. Děj dramatu se odehrává v hotelových pokojích v Berlíně, Vancouveru a Hanoji. Autor v každém pokoji odkrývá

divákovi jinou tematiku. V Berlíně, na pokoji číslo 26, je to intimita, sny a realita. Ve Vancouveru na pokoji číslo 360 jde o dvojici, prožívající bezstarostnou lásku, která ale pomine a oni konfrontují realitu běžného života. V poslední části dramatu, v Hanoji na pokoji číslo 4, se divák setkává se ženou, která čeká, až zazvoní telefon, která se cítí osamělá a již čas připadá nekonečný.

2.3.6 Další divadelní aktivity

Timothée de Fombelle se také podílel na divadelním fejetonu s názvem *La baignoire et les deux chaises*, který společně vytvořilo patnáct autorů. Hru v roce 2005 realizovalo divadlo *Théâtre du Rond-Point*.

V roce 2008 se autorsky podílel na muzikálním představení divadla *Théâtre Zingaro* s názvem *Jazz Boxe*.

2.4 Ceny, které autor obdržel

Jen za první díl příběhu o Tobiáši Lolnessovi *Tobiáš Lolness: Život ve větvích* obdržel autor tyto ceny:

- *Prix Millepages jeunesse 2006*. Za to, že je byl román přeložen již do více než 23 jazyků.

- *Prix Saint Exupéry 2006* - kategorie román (tato cena „korunuje literární dílo určené mládeži, jehož námět a nápad povznáší kvality jako entuziasmus, optimismus a štedrost stejně jako tomu bylo v případě díla Antoine de Saint-Exupéryho”¹³).

- *Prix Ibbylit* - kategorie román, vyhodnoceno na veletrhu knih pro mládež v Namuru Salon du livre de jeunesse de Namur 2006

- *Prix Lire au collègue 2006*

- *Prix 12-14 de littérature pour adolescents* (za literaturu pro starší mládež, vyhodnoceno na veletrhu knih Salon du livre de Brive-la-Gaillarde)

- *Prix Tam-Tam / Je Bouquine 2006*

- *Prix Andersen 2007* (Itálie)

- *Grand Prix de l'imaginaire 2007* - kategorie román pro mládež

- *Prix Sorcières 2007*

- *Prix VERSELE 2008*, "label", kategorie "Cinq chouettes" (13-14 let)

- *Prix du Souffleur 2002*

- *Grand Prix des Jeunes Lecteurs 2007* (uděleno porotou tvořenou mladými čtenáři, vyhodnoceno v soutěži pořádané federací rodičů žáků PEEP)

- *Prix des Mordus du polar 2011 des bibliothèques de la ville de Paris* (za román *Vango*)

¹³ Prix Saint-Exupéry – valeurs jeunesse. [online]

2.5 Audioknihy

2.5.1 Barouf à San Balajo

Knihou *Les aventures d'Anatole Peterson & Lola : Barouf à San Balajo* vydanou v roce 2007 nakladatelstvím Flammarion Jeunesse se Timothée de Fombelle snaží přiblížit nejmladším čtenářům. Dílo je určeno dětem od 6 let a setvalo se s velkým úspěchem jak u dětské populace, tak u starších čtenářů, kteří ocenili zejména jeho výtvarné provedení. Originalita provedení tkví v tom, že knihu, která má podobu komiksu, doprovází ji i hodinu trvající CD namluvené známými francouzskými herci a herečkami jako jsou Cécile de France nebo Marie Kremer. Knihu ilustroval výtvarník Thomas Baas a zvukovou režii vedl filmový režisér a herec Guillaume Siron.

Jelikož *Barouf à San Balajo* obsahuje velmi málo textu, hlavní roli hraje právě zvuková stránka – kromě vyprávění příběhu, kde jedna se jedna kapitola rovná jedné dvoustránce knihy a kde posluchač neuslyší než přímou řeč, je to kubánská hudba v rytmech salsy.

Jedná se o jeden z moderních projevů, jak zaujmout mladého čtenáře a podnítit jeho vztah k četbě.

Příběh začíná odjezdem Bobbyho Mouillepatte na ostrov San Balajo v Jižní Americe, kam jede navštívit svého starého přítele. Anatole se chce dostat na ostrov, aby našel svého zmizelého otce, který byl hudebníkem, proto se Bobbymu Mouillepattovi schová spolu se svou věrnou přítelkyní Lolou, kterou jsou schopna vidět jen zvířata a Anatole, do zavazadla.

Stejně jako ve dvoudílné knize o Tobiáši Lolnessovi nebo v příběhu *Céleste, má planeta*, i zde se čtenář setkává s obrazem krutovlády. Krotovládce v knize *Barouf à San Balajo* představuje vládce ostrova Tony Truand, který zakázal veškerou hudbu na ostrově a zabavil všechny hudební nástroje.

To se nelíbí zejména hudebníkům, které za jejich hraní uvěznil, a rozhodnou se vzbouřit se.

Právě malý chlapec Anatole a jeho přítelkyně Lola dopomohou vzbouřeným umělcům k vítězství.

„ANATOLE (šepot): Lolo, spíš?

Ticho.

ANATOLE : Lolo! Jsi tam?

LOLA (vzbudí se): Óh, jaká je tma... A horkoooo... Zabíráš všechno místo.

ANATOLE : Už jsme tu, myslím. Ale proč nás nepřišel vyzvednout?

LOLA : Říkala jsem ti, že to není dobrý nápad... schovat se v kufriu tvého otce. Mám nohu v trumpetě a píchá mě u srdce.

ANATOLE : Psst... Už se nehýbeme. Pás se zastavil. Pokusíme se vystoupit.

„Letiště San Balajo, vyzvednutí zavazadel. Připomínáme, že hudební nástroje, přístroje na hudbu a notové záznamy jsou na ostrově San Balajo výslovně zakázané.“¹⁴

2.5.2 Les Noces de Figaro

Audiokniha *Les Noces de Figaro* (*Figarova svatba*), která byla vydána v roce 2008 a která je určena dětem od devíti let, vypráví příběh Mozartovy slavné opery Figarova svatba z pohledu Figara.

Sám vydavatel Gallimard Jeunesse líčí příběh jako "*ostrý, ztřeštěný, dojemný, komický, ale i melancholický.*"¹⁵

Timothée de Fombelle vypráví příběh, jenž má i milostnou zápletku, živě, lze v něm nalézt prvky ironie, ale i místo pro melancholii. Emoce, které kniha vyvolává, jsou podpořeny Mozartovou hudbou.

Kniha je vyprávěna současným francouzským hercem Laurencem Stockerem a ilustrována Olivierem Balezem. Obsahuje i části originálního textu i jeho překladu do francouzštiny. Je doplněna naučnými informacemi, částmi, místy, kde si posluchač může zazpívat, i hrami, kde musí posluchač rozeznat různé hudební nástroje, apod.

¹⁴ Paroles de l'AEROPORT. Anatole Peterson [online]

¹⁵ amazon.fr. Les noces de Fogaro (1 CD). [online]

2.6 Tobie Lolness

Dvoudílný příběh odvážného chlapce Tobiáše Lolnesse je ve své podstatě parafrází totalitních či absolutistických režimů. Hlavním hrdinou je chlapec Tobiáš, který žije se svým otcem, vědcem Simem Lolnessem, a matkou Mayou ve větvích stromu.

Obyvatelé stromu měří pouze pár milimetrů, čímž Timothée de Fombelle odkrývá čtenáři novou dimenzi pro rozvoj jeho fantazie.

I na příkladu drobných postav se autor snaží mladému čtenáři ukázat, jak vypadá život na útěku, omezení svobody či krutovláda.

Timothée de Fombelle vystavěl příběh hlavního hrdiny tak, aby seznámil čtenáře s momenty, kdy se hloupost dostane k moci, kdy touha po moci převáží nad zdravým rozumem, kdy je potlačována inteligence a schopnosti.

2.6.1 Příběh knihy

Celý příběh začíná, když Tobiášův otec, geniální vědec a moudrý člověk, odmítne prozradit tajemství svého objevu, při kterém je možno přeměnit mízu stromu na hybnou energii.

Velká rada, která představuje sdružení těch, kteří mají na stromě moc, odsoudí Tobiášovu rodinu k exilu do Spodních větví, které představují divočinu. Tobiáš se zde setkává s Elišou, dívkou odlišné barvy pleti, která pro Tobiáše představuje neskutečnou krásu.

Zatímco je Tobiáš ve Spodních větvích, Tobiášův otec je se spolu s Tobiášovou matkou odsouzen k vězení za to, že stále odmítá prozradit takzvané tajemství stromu. Vládu nad celým stromem převezme krutý a omezený Jo Mitch, který má pod sebou spoustu stejně i více omezených, ale i vychytralých lidí. Jo Mitch spolu se svými společníky vytváří obdobu koncentračních táborů (prvek objevující se i v Fombellově další knize *Vango*), kam zavírá inteligentní lidi žijící na stromě.

Tobiáš se rozhodne rodiče zachránit a to i ve chvílích, kdy není ani jisté, zda ještě žijí.

Dostává se na zem mezi lidi, kteří mají stejně jako Eliša odlišnou barvu pleti a jiný způsob života. Ti ho přijmou mezi sebe a Tobiáš s nimi stráví několik let. Později, v druhém dílu knihy, se vydává zachránit i Elišu, již vězní a chce si vzít Tobiášův přítel

z dětství, Leo Blue, který nabyl moci a vedle Jo Mitche se stal nemocnějším mužem na stromě.

Autor v knize poukazuje například na chamtivost, lidi odlišné barvy pleti, alkohol či výše řečenou ztrátu svobody.

„Jo Mitch potom navrhl Sousedským výborům svůj Lidový plán vzorného susedství.

Vymyslel si, že se na začátku každé větve vydlabou velké záchytné čtvrti. Byly to vlastně sériové díry na způsob dřeva prožraného od červotoče, kam umístili všechny žadatele o bydlení. To umožnilo zachovat staré tradiční čtvrti v původní podobě. Sousedské výbory pak dostávaly polovinu nájemného, druhá polovina se vyplácela společnosti Jo Mitch Arbor.

Výsledky hlasování svědčily o tom, že všichni jsou tou velkorysou nabídkou nadšeni. Ty, co nadšeni nebyli, ostatně nikdo k volbám nepřizval.“¹⁶

Ač de Fombelle popisuje v knize totalitní režim, pojal knihu tak, aby nebyla pro mladého čtenáře ponurá, ale hlavně dobrodružná a plná naděje. Představuje čtenáři postavy tak, aby ten uměl rozlišit, které jsou kladné a které záporné, aby uměl rozlišovat mezi přetvářkou a nebo pochopil důvody uzavřenosti či odlišného chování jiných kultur.

Knihy je plná jemného humoru, který je pro Timothée de Fombella typický: *„(Babička Alnořellová) celá zezelenala a její názory nebyly o nic méně zatuchlé.“¹⁷* Černobílými lustracemi knihu doprovodil François Place.

Když přijel Timothée de Fombelle v roce 2008 do České republiky uvést své dílo na trh českému čtenáři, vyjádřil se v rozhovoru pro *Český rozhlas*¹⁸ k otázce, co chtěl knihou čtenáři předat: *„Myslím, že jsou tam dvě věci. Za prvé pohled na přírodu nebo na svět přírody. Víím, že dnešní čtenáři mají rádi draky, příběhy o čarodějnicích nebo o vílách. Já jsem chtěl ukázat fantaskní svět, který je v přírodě, ve světě přírody. Pokud se zavěsíme na strom, krkem jsme na jeho větvi, vše se stává obrovským, vše je nadměrné. Mravenec je horší než drak. Tedy první věc je objevit fantastično, které je v životě a ve světě přírody. A druhá věc, kterou jsem touto knihou chtěl předat, je křehkost světa, křehkost života, křehkost štěstí. Je zde tedy jistý ekologický rozměr, který je pro mě také překvapením, protože jsem to neplánoval. Neřekl jsem si: „Napišu ekologickou knihu, protože je to současné téma.“ Téma křehkosti, která přináší také štěstí a intenzitu do života, je to, co jsem touto knihou chtěl říct.“*

¹⁶ FOMBELLE, TIMTHÉE DE. Tobiáš Lolness: Život ve větvích. s. 123

¹⁷ FOMBELLE, TIMTHÉE DE. Tobiáš Lolness: Elišiny oči, s. 18.

¹⁸ Radio Prague. Timothée de Fombelle : « C'est très impressionnant de voir à Prague des enfants avec le petit « Tobias » sous le bras ». [online]

Kniha se stala světovým bestsellerem a byla přeložena do více než 23 jazyků. Důvodem může být fakt, že příběh Tobiáše Lolnesse neoslovil pouze mladé čtenáře, jimž je román prvotně určen. Pro dospělého čtenáře může být tento příběh jakousi alegorií popisující realitu na životě lidí pouze pár milimetrů vysokých, pro něž jeden strom představuje téměř celý svět. Právě tento nevšední fantastický svět a také morální hodnoty vyzdvihované v knize přinesly Tobiáši Lolnessovi jeho oblíbenost po celém světě.

2.7 Vango

Román *Vango* se odehrává v Paříži roku 1934. Devatenáctiletý mladík Vango Romano, který se měl stát knězem, je stíhán policií, které unikne. Je nařčen ze zabití otce Jeana, svého nejlepšího přítele, a odsouzen k smrti, proto je donucen utéci a skrývat se.

Kniha je na rozdíl od ostatních de Fombellových děl určena staršímu čtenáři. Důvodem je hlavně to, že nabízí mnoho historických souvislostí týkajících se období druhé světové války. Sám autor v rozhovoru pro knihovnu *Le Chat Pitre* uvedl, že ač tento román nepovažuje za historický, musel strávit mnoho času studiem historických momentů a souvislostí.⁶

V příběhu vystupují reálné historické postavy jako je nástupce hraběte Zeppelina Hugo Eckner, velící vzducholodi kapitán Ernsts August Lehmann či Josif Vissarionovič Stalin.

Určité postavy jako například tehdejší německý vůdce Adolf Hitler, ač v knize osobně nevystupují, jsou zmiňovány z důvodu doby, ve které se příběh odehrává.

Román *Vango* popisuje dobu mezi dvěma světovými válkami, období slavné letadlové lodi Graf Zeppelin, nástup nacizmu, stejně tak jako ekonomickou a sociální krizi ve Francii po první světové válce. Hlavní hrdina se setkává s leteckými objevy Charlese Lindbergha, ale i s atmosférou doby na různých místech planety, kde se právě ukrývá. *Vango* na útěku hledá útočiště a také svou identitu napříč celým světem. Nachází se v místech jakými jsou klášter na Liparských ostrovech, Rusko, Německo, Skotsko, Francie, New York a další.

První díl knihy s podtitulkem *Entre ciel et terre (Mezi nebem a zemí)* odkazuje právě na období spojené s vynálezem vzducholodi, v druhém dílu, který nese podtitulek *Un prince sans royaume (Princ bez království)*, se čtenář více dozví o Vangově tajemném původu, který znala doposud jen dáma Mademoiselle, žena, která jej a vychovala na ostrově Salina na Liparských ostrovech.

Ani v této knize nechybí motiv lásky, kterou pro Vanga ztělesňuje bohatá skotská dívka jménem Ethel.

⁶ Citrouille, blog des Libraires Sorcières. Timothée de Fombelle, un prestidigitateur heureux. [online]

2.8 Céleste, má planeta

Céleste, má planeta je krátký příběh s ekologickým podtextem, který Timothée de Fombelle po částech vydával v časopise *Je bouquine* předtím, než byl příběh vydán v celku u nakladatelství *Gallimard Jeunesse* v roce 2009. Problematika ekologie mu byla časopisem zadána.

Celý příběh se odehrává v moderním světě, v mrakodrapech, kde hlavní hrdina žije, chodí do školy, kde jeho matka pracuje, a které vlastní společnost, pro níž jeho matka pracuje. Chlapec má nadstandardní materiální zabezpečení, jelikož jeho matka pracuje pro korporaci spravující všechny nemocnice ve městě, které nabízejí komfortní péči, to, co mu ale chybí, je láska. Láska, kterou vyhledává celý život a kterou pro něj ztělesňuje nemocná Céleste trpící zvláštní a vážnou nemocí. Její nemoc odráží problémy sužující naši planetu.

Zajímavostí knihy je, že se čtenář za celou knihu nedozví jméno hlavního hrdiny. V rozhovoru pro časopis *Citrouille* autor svůj záměr vysvětluje slovy: „Pokud bych mu (hlavnímu hrdinovi) dal jméno, čtenář by se s ním nemohl tak lehce ztotožnit.“⁶

2.8.1 Témata knihy *Céleste, má planeta*

Jedno z prvních témat, na které Timothée de Fombelle ve své knize naráží, je současný problém týkající se dětí bohatých rodičů. Rodičů, kteří sice vydělávají spoustu peněz, ale nemají na své děti žádný čas. Péči, kterou dětem nevěnují, se pak snaží nahradit materiálním zajištěním. Stejně tak i hlavní hrdina knihy má veškerý komfort, jeho přítel pocházející z chudých poměrů mu tento nadstandard závidí a velmi ho těší, když mu hlavní hrdina přenechává všechny lahůdky z lednice a nechá jej využívat vymožeností, o jakých se jeho chudému příteli ani nesnilo.

De Fombelle chce tímto upozornit na to, že dětem velmi chybí přítomnost rodičů - hrdina knihy svému kamarádovi závidí to, co zas on sám nemá – rodiče - jejich přítomnost a lásku.¹⁹

Ve většině knih Timothée de Fombella se objevuje téma lásky. V knize *Céleste, má*

⁶ Citrouille, blog des Libraires Sorcières. Timothée de Fombelle, un prestidigitateur heureux. [online]

¹⁹ FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. *Céleste, ma planète*. s. 13.

planeta rozpozná čtenář toto téma dříve než se objeví hlavní námět knihy, ekologie.

Láska hlavního hrdiny k dívce Céleste provází celý příběh. Jeho láska je pak příčinou i toho, proč se nemoc Céleste, která pochází z chudých poměrů, a jejíž rodiče by si nemohli za normálních okolností léčbu dovolit, začne řešit.

Již v úvodní kapitole hrdina vysvětluje, proč knihu vlastně napsal: „*Nemám dost stránek, abych z tohoto příběhu udělal román, ale dost na to, abych zanechal stopu, modrou stopu, která změnila můj život a byla mohla změnit svět. Céleste.*“²⁰

Další téma, které Timothée de Fombelle ve svém díle otevírá, je moderní doba. Příběh je zasazen do věžatého města plného výparů z továren a automobilů, vše je protkáno mosty a silnicemi. Vedoucí pozici ve společnosti mají mocné korporace, které v podstatě ovládají všechno okolní dění.

Autor záměrně pojmenoval velké budovy nebo společnosti názvy jako *Immensity* nebo *Industry*, čímž poukazuje jak na jejich funkci, tak na jejich celkový charakter i charakter doby.

Hlavním motivem knihy byl její ekologický podtext. Současné problémy planety představuje nemoc hlavní hrdinky, na jejímž těle se projevují kožními mapkami veškeré problémy světa. Autor se snaží čtenáři naznačit, že i jedinec (v tomto případě hlavní hrdina) může mít velký podíl na změně věci, která je zdánlivě neřešitelná. De Fombelle zmiňuje kácení deštných pralesů či vysychání půdy, stejně tak jako přítomnost smogu v industriálních městech.

²⁰ FOMBELLE, TIMOTHÉE DE. *Céleste, ma planète*, s. 7.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 1. hodina

Název hodiny: Seznámení s Timothée de Fombellem

Pomůcky: Pracovní list A1 (v případě zvolení aktivity B), případně obrázky (autora či obalů jeho knih) – vytištěné, promítnuté na meotaru či na interaktivní tabuli

Časové rozvržení hodiny: 45 minut (5 minut na přivítání, 35 minut na práci v hodině, 5 minut na rozloučení se)

Cíle:

a) komunikativní:

- umět se francouzštině pozdravit
- aktivně se zapojit do diskuze o Timothée de Fombellovi

b) lingvistické:

- lexikální: zopakování slovní zásoby o zdravení a implicitní vnímání výrazů, kterými je žák chválen

c) kognitivní cíle:

- ovládat práce s informačními zdroji a hledání určitých informací s jejich pomocí (u aktivity A)
- vyjádření vlastního názoru na dílo Timothée de Fombella v diskuzi

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj
- Multikulturní výchova

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace (dílo Timothée de Fombella)
- umění a kultura (francouzská kultura a literatura.

- člověk a společnost
- informační a komunikační technologie

Průběh hodiny:

1. Úvod hodiny:

1. Učitel žáky pozdraví ve francouzštině (pozdravy žáci již znají z běžných hodin), žáci odpoví. Učitel se žáků případně zeptá „*Comment allez-vous?*“ (Jak se máte?), žáci odpoví.
2. Učitel česky vysvětlí cíl hodiny - seznámení se s francouzským spisovatelem Timothée de Fombellem a jeho dílem.

Je několik variant, jak seznámit žáka se spisovatelem. V každém případě by měl být pedagog připraven, být vybaven potřebným množstvím informací o autorovi a díle. Také by měl mít představu o délce a průběhu aktivity, aby se nestalo, že studenty množství informací či jejich nezajímavé podání odradí. Zadání konkrétního úkolu zamezí ztrátě studentovy pozornosti.

Začne otázkami jako „Slyšeli nebo četli jste už o tomto autorovi něco?“ „Znáte nějaké jeho knihy?“

Učitel žákům vysvětlí, proč je Timothée de Fombelle zajímavý.

Časové rozvržení: 5 minut

2. Hlavní část hodiny:

Je možno zvolit ze dvou následujících aktivit:

a) aktivita A:

Pro aktivitu A je nutná domácí příprava. Učitel studentům v předchozí hodině zadá domácí úkol, aby si našli informace o autorovi, případně poradí, kde by je měli hledat, a určí množství informací, jaké by měli získat.

Např.: Zjistěte, kde se Timothée de Fombelle narodil a kde trávil dětství. Zkuste vyhledat minimálně tři tituly knih, které napsal. Zapište si nějakou informaci, která vám přišla zajímavá či nevědaná (například že není pouze autorem knih pro děti, nebo že dříve zastával i jiné povolání než spisovatelské).

Je třeba dbát na to, že je lepší, aby si žák zjistil méně informací, které si zapamatuje, než aby například stáhl z internetu nebo okopíroval z novin článek, který si ani nepřečte. V tomto případě je dobré, aby si získané informace zapsal na papír, či do sešitu, kdy bude

jasné, že si je přečetl

V případě zvolení aktivity A nechává studenty pracovat, ať sami sdělují informace, které si o autorovi zjistili. Případně doplňuje podstatné údaje.

Může je psát na tabuli, kam žáci dopisují, co zjistili nebo co jim učitel řekl, stejně tak jim učitel může diktovat a oni si diktované zapisují do sešitů.

nebo

b) aktivita B:

Pracuje se s připravenými pracovními listy.

Možností, jak prezentovat autora studentům, je celá řada. Práce ale vždy vyžaduje učitelovu předchozí přípravu. I v případě aktivity A se pedagog nesmí spoléhat, že studenti seženou všechny potřebné informace k tomu, aby jejich prezentace byla komplexní.

Při výkladu, kdy prezentuje pouze učitel, vzniká riziko ztráty pozornosti studenta, proto je vhodné jej v hodině zapojit.

V obou případech je možno představit studentům vypracovaný list (na interaktivní tabuli, na meotaru, v posledním případě jen list vytištěný, aniž by studenti viděli společně jednu jeho verzi).

Učitel během hodiny chválí žáky francouzsky výrazy jako „*parfait*“, „*très bien*“, „*bravo*“.

Časové rozvržení: u obou aktivit přibližně 30-35 minut (u aktivity A zabere více času vyjadřování jednotlivých názorů studentů, u aktivity B je to pak výklad učitele)

3. Závěr hodiny: Shrnutí poznatků o Timothée de Fombellovi.

Učitel vyzve žáky, aby si zavřeli sešity. Žáci nemají k dispozici ani doplňkový materiál a učitel se žáků ptá, co si o autorovi, jeho životě či jeho knihách pamatují, co jim přišlo nejzajímavější.

Třída se poté francouzsky pozdraví a učitel řekne „*à bientôt*“ (brzy na shledanou) nebo „*à la prochaine*“ (nashle příště)

Časové rozvržení: 5-10 minut (učitel si dobu upraví dle trvání předchozí aktivity)

3.2 2. hodina

Název hodiny: Dílo Timothée de Fombella

Pomůcky: školní sešit, tabule, případně obrázky, které učitel donese do hodiny

Časové rozvržení hodiny: 60 minut (pokud je k dispozici pouze 45minutová vyučovací hodina, je nutné některé z aktivit vynechat)

Cíle:

a) komunikativní:

- reakce na pozdrav ve francouzštině
- aktivní zapojení do diskuze o problematice současného světa a o současné literatuře pro mládež

b) lingvistické:

- seznámení se s odlišností akcentů ve francouzštině, francouzský pravopis

c) kognitivní:

- formulace vlastních názorů na současné problémy planety a jejich prezentace
- aplikace osvojených informací v souvislostech (např.: kniha o ekologii – ekologický podtext – problémy sužující naši planetu)

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj
- Osobnostní a sociální výchova
- Environmentální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace (současná kultura, současná literatura pro mládež)
- umění a kultura

- člověk a společnost (globalizace)
- člověk a příroda (současné problémy naší planety)

1. Úvod: Představení tématu hodiny:

Učitel žáky francouzsky pozdraví, žáci francouzsky odpoví.

Učitel česky představí téma celého bloku – kniha *Céleste, má planeta* od Timothée de Fombella. Žákům zároveň představí původní Název *Céleste, ma planète*. *Ač by žáci sami překlad nevymysleli, dostává se jim do podvědomí za prvé příbuznost slova planeta a jejího francouzského znění, stejně tak přivlastňovací zájmeno „ma“.*

Seznámením se s originálním francouzským zněním jakýchkoli názvů se studentovi vrývá do podvědomí jistá struktura, která tvoří implicitní slovní zásobu, kterou si student dává do potřebných struktur až později při seznámení s nimi. I tak mohou tyto zjevně drobné věci výrazně obohatit jeho znalosti.

Zároveň je představení originálního názvu vhodnou chvílí pro seznámení s francouzskými akcenty (è, é, ô, â atd.) - jde pouze o to říci studentům, že francouzština má jiné akcenty než jejich rodný jazyk, a napsat několik příkladů na tabuli. Př.: jméno Céleste – stejný akcent jako v češtině, *l'hôtel* = hotel, *la mère* = matka. Není nutno žákům uvádět příklady na všechny akcenty, jelikož je budou probírat nebo probírali v běžné výuce jazyka. Pokud je již probírali, je vhodné vyzvat je, aby uvedli sami příklady a napsali je na tabuli.

Časové rozvržení: 5 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) brainstorming

Zeptat se žáků, co se jim vybaví při názvu knihy, pokusit se o tzv. brainstorming.

Učitel může nastínit téma ekologie, téma lásky, téma globalizace a vyzvat žáky, aby chodili psát na tabuli slova, která jsou s tématem spojená.

Možné návrhy:

Ekologie: ochrana životního prostředí/přírody – plýtvání vodou - znečištění vody - třídění odpadu – znečištění ovzduší – znečištění deštých pralesů – vysychání pouští – tání ledovců – Greenpeace (možno zmínit českou organizaci Duha)

Jak chránit životní prostředí? - Třídít odpad, šetřit vodou, používat automobily na elektrický pohon, zbytečně nepoužívat žádné spreje...

Láska – nutno zmínit, že láska nemusí být láska milenecká – ve dvojici. Láska může být i mateřská, u věřících lidí pak láska k Bohu, lásku můžeme chovat i k věcem a lidem, které máme rádi, kterých si vážíme a které obdivujeme.

Láska může mít různé symboly, barvy, může vyvolávat různé pocity.

Nechat žáky, ať sami vyjádří, co pro ně láska znamená – uvést například symboly či asociace, které se jim u pojmu láska vybaví.

Nezapomenout zdůraznit, že francouzština je jazykem lásky. Možno ukázat nebo doporučit žákům písně o lásce ve francouzštině (např. Edith Piaf – *Hymne à l'amour*, Charles Aznavour - *La Bohème*, Jacques Brel – *Ne me quitte pas*), seznámit je se slovem *l'amour* a frází *Je t'aime*. Možný odkaz na Paříž – město milenců, město lásky, město, kam lidé jezdí za romantikou.

Časové rozvržení: 15 minut

b) Případné vysvětlení termínu globalizace a jeho propojení s dnešní dobou

Toto téma je možno z časových důvodů vynechat.

Globalizace - co je to globalizace? Zeptat se, případně poté vysvětlit, co je slovo globální (souhrnný, celkový, celosvětový).

Globalizací jsou různé změny společnosti vedoucí k propojenosti politických, sociokulturních a ekonomických událostí na globální (celosvětové) úrovni.

Díky rychlejší dopravě je možno spojení se světem i přes polovinu planety, což globalizaci velmi napomáhá.

Státem často zmiňovaným jako průkopník globalizace jsou Spojené státy, které svým vstupem na evropský trh určitým způsobem pozměnily kulturu.

Mc Donald's – americké filmy – coca cola – popová muzika – Santa Claus - Halloween

K tématu globalizace je vhodná otázka: „Jste pro globalizaci? Jaká úskalí případně přináší? Je globalizace stejná ve všech zemích?“

- Francie si zachovává národní identitu mnohem více než například Česká republika. Ač už i do Francie pronikají řetězce fastfoodů, módní značky nebo americká populární muzika, i tak si je tento stát vědom své národní kultury a je na ni hrdý.

Možno zmínit základní prvky francouzské kultury – hudbu, malířství, literaturu, architekturu, ale i gastronomii. Zeptat se žáků, co se jim v souvislosti s francouzskou kulturou vybaví a co se jim vybaví, když se řekne česká národní kultura.

Časové rozvržení: 10-15 minut

c) představení knihy *Céleste, má planeta*

Představení knihy *Céleste* – je na učitelově uvážení, zda uvede informace z posledního odstavce, jelikož nabízejí odkrytí skutečností, se kterými se student seznámí až během četby. *Céleste, má planeta* je krátký příběh s ekologickým podtextem, který Timothée de Fombelle po částech vydával v časopise *Je bouquine* předtím, než byl příběh vydán v celku u nakladatelství *Gallimard Jeunesse*. Problematika ekologie mu byla časopisem zadána.

Vše se odehrává v moderním světě, v mrakodrapech, kde hlavní hrdina žije, chodí do školy, a které vlastní společnost, pro kterou pracuje jeho matka. Chlapec má nadstandardní materiální zabezpečení, jelikož jeho matka zastává vysoké postavení v korporaci spravující všechny nemocnice ve městě, které nabízejí komfortní péči, to, co mu ale chybí, je láska. Láska, kterou vyhledává celý život a kterou pro něj ztělesňuje nemocná Céleste trpící zvláštní a vážnou nemocí. Její nemoc odráží problémy sužující naši planetu.

V České republice vydalo Fombellovu knihu *Tobiáš Lolness* nakladatelství *KOSMAS*. Další z jeho děl doposud nebyla přeložena.

Časové rozvržení: 10 minut

3. Závěr hodiny: diskuze

- Z časových důvodů lze vybrat pouze některé otázky.

Možné otázky:

a) „Jaká znáte česká nakladatelství?“

- Albatros, Torst, Academia, Argo, Fragment

b) otázky k Timothée de Fombellovi a jeho dílu:

1. Ve kterém městě se Timothée de Fombelle narodil?

(Případná otázka „Co již o Paříži víš?“ může uvést i téma Paříže v některých z následujících hodin. Stejně tak může učitel zmínit pouze pár základních informací:

- Hlavní město Francie. Je velmi kulturní. Nachází se tam památky jako Eiffelova věž, slavná čtvrť Montmartre, muzea Louvre či Orsay, katedrála Notre Dame, o které psal již Victor Hugo a kde se odehrává i zatím poslední Fombellov román *Vango*). Pro hodinu zaměřenou na téma Paříže si učitel může připravit obrázky, které žákům ukáže, ať již

v knize, na obrázcích, které pošle po třídě nebo které promítne na interaktivní tabuli či na meotaru.

2. Jaké knihy Timothée de Fombella si vybavíš? Případně řekni, o jakém tématu pojednává kniha, kterou sis vybral.

3. Proč je téma ekologie v knize *Céleste, má planeta* tak aktuální?

Zkus se zamyslet, proč tomu dříve tolik nebylo, co je dnes jiné.

c) obecné otázky:

1. Napadají tě další knihy, kde je jedním z hlavních témat láska?

(*Romeo a Julie* od Williama Shakespeara, *Stmívání* od Stephenie Meyer...)

2. Kteří další současní autoři píší pro mládež?

(J. K. Rowling - knihy o Harrym Potterovi, S. Meyer – *Stmívání*)

Na konci hodiny se učitel s žáky francouzsky pozdraví a řeknou si „à bientôt“ nebo „à la prochaine“.

Časové rozvržení: 5-10 minut

3.3 3. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta*: 1. část

Pomůcky: pracovní list A2, originál knihy *Céleste, ma planète*

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- reakce na pozdrav ve francouzštině, aplikace pozdravu ve francouzštině
- užití základních konverzačních frází jako např. *Ça va? A la prochaine!*

b) lingvistické:

- fonetické: správná výslovnost cizích slov

c) kognitivní:

- odhadnutí smyslu určitých neznámých termínů, které mají příbuznost s jinými cizími jazyky nebo s cizími slovy přejatými do češtiny
- formulace myšlenek a názorů na základě právě přečteného textu

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj (Mezilidské vztahy - problémy pracovně vyčerpaných rodičů a dopady, které to má na děti)
- Výchova demokratického občana (Občan, občanská společnost a stát - sociální rozdíly ve společnosti)
- Osobnostní a sociální výchova

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace (současná francouzskou literaturou pro mládež - četba úryvku knihy *Céleste, má planeta*)
- umění a kultura
- člověk a společnost (definice termínu přátelství)

1. Úvod: Představení 1. úryvku

1. Učitel žáky francouzsky pozdraví, ti opakují. Zeptá se, jak se jim daří, žáci odpoví, a učitel uvede, co si budou číst.

Učitel se zeptá, co si pamatují o knize *Céleste, má planeta*, a zda si vzpomínají, jak se titul knihy řekne francouzsky (*Céleste, ma planète*). Žáci reagují. Poté učitel rozdá žákům nakopírovaný úryvek A2.

Třídou nechá kolovat knihu v originále, aby si studenti prohlédli ilustrace a udělali si celkový dojem z knihy psané v jiném jazyce.

Odhadovaný čas: 5-10 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) četba textu

Žáci čtou text nahlas, učitel si vybírá žáky, kteří mají číst. Může si sám zvolit pořadí, podle jakého budou žáci číst, je ale riziko, že nepozornější žáci nebudou dávat pozor a budou se soustřeďovat jen ve chvíli, kdy budou mít být na řadě. Proto je vhodnější vybírat žáky náhodně. *Pokud je nějaký žák stydlivý nebo má problémy s hlasitým projevem, učitel ho k četbě zbytečně nevyvolává, pokud o to žák sám nejeví zájem.*

Odhadovaný čas: 15 minut

b) práce s textem

Dodatky k otázkám k textu:

1. V první části se autor představuje, student zjistí, že bude popisovat svůj dosavadní život. Kniha v podstatě končí v době, kdy autor knihu začíná. Vrací se do minulosti. Je důležité, aby to žáci poznali. Učitel volí takové otázky, aby to žáci sami poznali (např.: „Odehrávají se první a druhá část ve stejné době?“).

2. Hlavní hrdina v druhé části popisuje svou minulost, své dětství. Učitel k této odpovědi vybízí větami jako: „Všimněte si, jaký čas se v odstavci objevuje. Popisuje autor to, co se mu právě děje?“

4. Briss je chlapcův nejlepší kamarád. Učitel se ptá žáků, podle jakých slov by poznali, že jde o přítele. - Věty jako „*měl jsem Brisse moc rád*“ nebo *Rád bych měl více místa na to, abych mohl o Brissovi vyprávět. Zasloužil by tři stránky hustě popsané vzpomínkami až po okraj, ale chlad je ostrý, můj sešit moc tenký, je třeba pokračovat...*“ či zmínky o tom, že „*kromě rozhovorů s Brissem nedělal nic jiného*“.

Aktivita navíc:

V případě časové rezervy se lze dětí zeptat, jak si ony představují pravé přátelství, jak by ho definovali. Lze jim nabídnout termín *l'amitié*, který učitel napíše na tabuli a žáci v češtině píšící, jaké charakterové vlastnosti, které by měl pravý přítel mít, se shodují s těmi Brissovými. Poté připisují vlastní nápady.

Zajímavou aktivitou je ta, kdy si každý žák vezme papír, napíše podle sebe ke slovu *l'amitié* Brissovy vlastnosti, které charakterizují dobrého přítele, a během dalších hodin si připisuje, jaké další kvality Briss má. (odhadovaný čas aktivity je 10 minut)

5. Příklady z textu popisující matku hlavního hrdiny, kde je vysvětleno, že ve své práci zastávala vysoký post a byla málo doma: „*lidi, které jsme nikdy neviděli*“ „*moje matka tu nebyla. Pracovala u Industry. Podle jejího účesu musela patřit mezi šéfy. Pracovala ohromně. Cestovala. Já jsem ji viděl jednou za měsíc v čekárně před její kanceláří.*“ „*Jednou za týden zazvonil telefon. Je vše v pořádku, zlatíčko? Máš vše, co potřebuješ? To nebyla moje matka. Byla to její sekretářka Gründá. Moje matka neměla čas.*“ Naopak je v textu napsáno, že Brissův otec „*těžce pracoval do noci*“, Briss na něj čekal u svého kamaráda doma a byl rád, když mohl jíst rozmanitá jídla, která doma neměl. „*Briss bydlel ve věžích z cihel. Jeho otec byl myč oken velkých skleněných fasád v mé čtvrti.*“

6. Lze se dětí zeptat, zda znají slova jako workoholik, ambiciózní člověk, kariérista a nechat je vysvětlit tyto termíny vlastními slovy. Poté hovoří sami o svých názorech na takové lidi.

Odhadovaný čas: 25 minut

3. Závěr hodiny: Rozloučení

Učitel se zeptá žáků, zda se jim ukázka líbila. V případě většího množství času je možné rozvést jejich názor otázkami typu: „Jak si myslíte, že se chlapec, který knihu píše, cítí? Jak byste popsali jeho charakter? Jak si myslíte, že kniha dopadne? O čem podle vás kniha je?“ Učitel by ale neměl na otázky ohledně konce knihy odpovídat. Měl by žákům říci, ať se nechají překvapit. Tím v nich vzbuzuje chuť pokračovat v četbě knihy.

Rozloučení ve francouzštině. „*Au revoir et à bientôt ! A la prochaine!*“

Odhadovaný čas: 5-10 minut (záleží na zbývajícím času a počtu položených otázek)

3.4 4. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta: 2. část*

Pomůcky: pracovní list A3

Časové rozvržení hodiny: 60 minut (pokud je k dispozici pouze 45minutová vyučovací hodina, je nutné některé z aktivit vynechat – např. otázky k textu č. 2 a 3)

Cíle:

a) komunikativní:

- automatizace základních konverzačních frází
- porozumění textu a schopnost ústně jej reprodukovat
- vyjádření vlastních myšlenek či názorů týkajících se zadaných témat (moderní kultura, láska) před skupinou

b) lingvistické:

- fonetický: naučení se vyslovovat novou slovní zásobu (francouzská slova mající stejný základ jako jejich české ekvivalenty, ale jinak se vyslovující jako např. *le piano, normal*)
- lexikální: vyhledávání slov v neznámém francouzském textu podobných s češtinou

c) kognitivní:

- formulace vlastních názorů a jejich prezentace
- dokázat orientovat se v textu a vyhledávat klíčová slova

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace (slova cizího původu v češtině)

- člověk a společnost
- Umění a kultura (moderní architektura, moderní technologie)

1. Úvod:

Učitel žáky pozdraví, zeptá se jich, jak se jim daří („*Ca va?*“ nebo „*Comment allez vous?*“, což již znají z běžných hodin francouzštiny). Učitel se zeptá, co si pamatují z předchozího úryvku, případně ať řeknou jména hlavních postav z předešlého úryvku (hlavní hrdina, jeho přítel Briss, Céleste). Učitel představí téma hodiny. Budou pokračovat v četbě knihy *Céleste, má planeta* a budou pracovat i s originálem textu. Rozdá text.

Odhadovaný čas: 5-7 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) četba úryvku

Úryvek se čte opět společně, učitel vybírá žáky, kteří budou číst.

Odhadovaný čas: 20 minut

b) práce s francouzským originálem

Otázka č. 1: Učitel zadá žákům, aby zkusili najít slova, která by mohla být podobná nebo dokonce stejná i ve francouzštině: (Tuto aktivitu lze provést také tak, že žáci dostanou i originál daného úryvku a hledají podobná slova srovnáváním českého a francouzského textu. Možno žáky rozdělit na skupiny a každé skupině dát úsek úryvku, což značně zkrátí dobu potřebnou k hledání výrazů).

Správné odpovědi:

- piano (*le piano*), terasa (*la terrasse*), normální (*normal*), cirkus (*le cirque*)

(Pokud to žáci ještě nevědí, vysvětlit, že podstatná jména se ve francouzštině uvádí se členem a že rod může být jiný než v češtině). Výslovnost zmíněných slovíček žákům řádně předvést a nechat je procvičit si ji, aby viděli nová slova, která se sice podobně píší, ale jinak vyslovují. Žáci skupinově opakují po učiteli. Je možno, aby poté vyzval učitel i jednotlivce.

Odhadovaný čas: 15-20 minut

c) práce s úryvkem v češtině

Otázka č. 2: V textu se již v prvním úryvku objevovaly výrazy spojené s moderní dobou a technikou, která jde vpřed. Když žáci neví, je možno napovědět, že termíny se mohou týkat i architektury. - Domy se sto patnácti patry, takzvané věže (*Intencity, Industry*). Zeptat se žáků, jak si tyto věže představují – Mělo by jít o obdobu mrakodrapů, kterým se také může říkat věže.

Otázka č. 3: Aby žáci na otázku správně odpověděli, zeptá se učitel žáků, zda si pamatují, jak se řekne slovo „láska“ ve francouzštině (*l'amour*). Poté se učitel zeptá, o jakou lásku jde. Hrdina v úryvku popisuje lásku na první pohled (možné zmínit výraz *le coup de foudre*, ale nenutit studenty, aby si výraz zapisovali, pokud nechtějí).

Odhadovaný čas: 5-7 minut

3. Závěr hodiny:

a) zopakování výslovnosti

Učitel říká česky slovíčka, která žáci zapisovali do tabulky, a nechá třídu, aby říkala slovíčka ve francouzštině. *Když žáci mluví kolektivně, nemají rozpaky vyslovovat ještě ne úplně osvojenou látku. Možno vyvolávat i jednotlivce, ale raději jen dobrovolníky.*

b) zadání domácího úkolu

Učitel žákům rozdá pracovní listy A4 (pouze úryvek v češtině!) , žáci mají za úkol si úryvek doma přečíst.

c) rozloučení

Učitel se s žáky francouzsky rozloučí.

Odhadovaný čas: 5 minut

3.5 5. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta: 3. část*

Pomůcky: pracovní list A4 se stejným úryvkem ve francouzštině

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- automatizace základních a reprodukce nových konverzačních frází
- ústní vyjádření vlastního pocitu (odpověď na otázku *Ça va?*)

b) lingvistické:

- lexikální: osvojení si nové slovní zásoby (zeměpisné údaje a francouzská slova vyskytující se v podobném znění i v češtině, např.: *le Pacifique, l'Asie*)
- fonetický: foneticky správně vyslovovat zeměpisné údaje ve francouzštině

c) kognitivní:

- dokázat vyhledat francouzská slova v neznámém textu na základě podobnosti těchto slov s češtinou za pomoci českého textu

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj
- Environmentální výchova

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace (slova pocházející z francouzštiny a vyskytující se v češtině)
- člověk a společnost
- člověk a příroda (zeměpisné údaje)

1. Úvod:

a) pozdravení

Učitel se s žáky pozdraví a zeptá se jich, jak se jim daří. Pokud jsou žáci ve výuce francouzštiny pokročilejší a odpoví například, že se nemají dobře, učitel může reagovat „*Pourquoi? Explique.*“

b) zopakování znalostí předchozí látky

Učitel dává namátkově kvízové otázky. Ten z žáků, který má nejvíce bodů, je odměněn (pochvalou, jedničkou...). Př.: Jak se jmenuje nejlepší přítel hlavního hrdiny? Jak se francouzsky řekne láska? Jak se francouzsky řekne láska na první pohled?

Učitel může zvolit i metodu, kdy každý žák vymyslí jednu otázku, kterou položí zbytku třídy, nebo rozdělí třídu na dvě skupiny, které proti sobě soupeří.

Časové rozvržení: 7-10 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) práce s francouzským textem

Úkol 1: Učitel rozdá žákům originál textu s vytištěnou tabulku a otázkami. Dá žákům za úkol, aby v původním textu našli názvy zemí či kontinentů ve francouzštině: Jižní Amerika (*l'Amérique du Sud*), Asie (*l'Asie*), Tichý oceán (*le Pacifique*), Ohňová země (*la Terre de Feu*), Indický oceán (*l'océan Indien*), Peru (*le Pérou*), Chile (*le Chili*). Jako pomůcka jim může sloužit český text, který jim svou stavbou dopomůže k rychlejší orientaci, což učitel zdůrazní.

Žáci mohou pracovat samostatně či ve dvojicích.

Úkol 2: Žáci mají najít v textu slovo čočka (*la lentille*). Až jej najdou, učitel poukáže na cukrovinku lentilky a na jejich tvarovou podobnost s čočkou. Učitel slovo *la lentille* žákům řekne a nechá je zopakovat ho (hromadně i jednotlivě). Může zmínit i miňonky (od slova *mignon* = roztomilý). Poukázat, že miňonky jsou malé, roztomilé, proto dostaly tento Název .

Žáci opět pracují samostatně nebo ve dvojicích.

Odhadovaný čas: 10-15 minut

b) práce s českým textem

Úkol 1: Žáci mají odpovědět na otázku, z jakých poměrů Céleste pochází a uvést příklad v textu, podle kterých lze tento fakt ospravedlnit. Úryvky naznačující, z kterých poměrů Céleste pochází. „*Následoval jsem toho muže mezi turbínami. Šel k okraji terasy. Věděl, že jsem za ním. Zvedl poklop. Objevilo se světlo. Slezl jsem za ním po žebříku zataveném do betonu. dovedla do malé, ještě méně osvětlené místnosti. Ležela tam na zemi...“*

Učitel nechá žákům chvíli na přípravu, žáci odpovídají samostatně.

Úkol 2: Podle kterých vět lze poznat, že Céleste je dcerou přistěhovalců? Žáci mají svou odpověď dokázat na větě z textu. Opět pracují samostatně. „*Řekl několik slov neznámým jazykem. Zopakoval mi tím divným přízvukem“*

Odhadovaný čas: 10-15 minut

Závěr hodiny:

a) zopakování naučených slovíček

Učitel ještě jednou zopakuje slovíčka *le lentille* a *mignon*. Vyzve žáky, aby česky odpovídali, co je pro ně „*mignon* – roztomilé“. Žáci mohou odpovídat francouzsky slovy, která už znají (např.: *le bébé* = dítě, *le chat* = kočka, *le chien* = pes).

b) závěrečná aktivita

Učitel tabuli rozdělí na dvě části a žáci mají na jednu část napsat zeměpisné údaje mužského rodu a na druhou údaje rodu ženského. Vzhledem k tomu, že se u některých údajů vyskytoval dělivý člen nebo elize, učitel žákům napoví, jakého rodu slovo je.

c) rozloučení

Předtím, než se učitel s žáky francouzsky rozloučí, jim předá nakopírovaný text A5, který si mají doma přečíst a se kterým budou příští hodinu pracovat.

Odhadovaný čas: 10 minut

3.6 6. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta*: 4. část

Pomůcky: Nakopírovaný úryvek A5 (který si žáci měli přečíst doma), obrázky reklamních sloganů ve francouzštině

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- diskuze ve skupině a zapojení se do diskuze při vyhledávání klíčových slov z úryvku
- užití základních konverzačních frází ve francouzštině

b) lingvistické:

- fonetické: správná výslovnost cizích slov a jmen

c) kognitivní:

- odhadnutí smyslu určitých neznámých termínů
- formulace myšlenek a názorů na základě právě přečteného textu

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace (současná francouzská literatura pro mládež - četba úryvku knihy *Céleste, má planeta*)
- člověk a společnost (problémy pracovně vyčerpaných rodičů a dopady, které to má na děti, sociální rozdíly)
- člověk a příroda
- umění a kultura

1. Úvod:

Učitel žáky pozdraví ve francouzštině

Učitel uvede hodinu, kdy bude třída pracovat s úryvkem, který si žáci měli doma přečíst. Učitel na tabuli napíše francouzsky některá klíčová slova k práci ve skupině (pokud některá z nich žáci znají, lze některá písmena slov vynechat, aby je žáci sami doplnili, nebo říct žákům české slovo, které oni přeloží. Příklady slov (výrazy by měly být buď podobné s jejich českými ekvivalenty nebo by je žáci měli znát): *les médicaments, le téléphone, la secrétaire, la mère, le hélicoptère.*

Odhadovaný čas: 5 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) práce ve skupinách

1. Třída bude rozdělena na tři skupiny (Pokud počet žáků není dělitelný třemi, učitel se snaží, aby nejpočetnější skupinou byla skupina třetí)

Každá skupina má za úkol napsat minimálně 5 klíčových slov týkajících se jedné ze tří částí úryvku. Je nutno žákům zdůraznit, že slova mohou a nemusí být z textu, jde o to, aby žáci zapojili svou fantazii a pokusili se vyjádřit své pocity či dojmy shrnutím do jednoduchých spojení. Žáci mohou psát česká slova, stejně tak mohou používat francouzská slova zapsaná na tabuli či výrazy ve francouzštině, které již znají.

Možnosti klíčových slov: část a) rozhovor s Céleste – krásná a nemocná – studený/chudý/strohý pokoj – Célestini rodiče - duševní souznění/vzájemné sympatie; část b) – sekretářka Gründová - matka – telefon – rozzlobení/rozčilení – (zmínka o) zdraví – léky – (předstíraný) zdravotní problém – rozhovor s matkou ; část c) *!ndustry* – nejlepší zdravotní systém ve městě – vyděšená matka - *doctor* – rychlá akce (jako ve filmu) vrtulník – vyčerpání – obavy.

Poté, co každá skupina napíše svá klíčová slova, napíše je na tabuli do příslušného sloupce. Ostatní skupiny sledují, případně doplňují své návrhy, pokud si na část úryvku dobře vzpomínají.

Odhadovaný čas: 20 minut

b) braistorming

2. Učitel uvede, že se v případě knihy *Céleste, má planeta* jedná o francouzskou knihu. Zeptá se žáků, proč si myslí, že jsou jak v originále, tak v překladu anglická slova jako

Intencity, Industry, doctor; a zda je v této souvislosti napadá nějaký příklad, který sami zaznamenali (reklamní slogany mobilních operátorů, potravinových řetězců, reklamy a znělky v televizi)? Učitele zajímá, zda se tento trend žákům líbí, nebo zda by raději slyšeli a viděli české názvy. Učitel může mít připravené obrázky francouzských reklam, ať už v časopise či k promítnutí na meotaru nebo interaktivní tabuli.

Doplňková otázka: „Co by se vám při návštěvě Francie více líbilo – Kdybyste viděli plakát či billboard napsaný ve francouzštině nebo v angličtině, kde byste ale mohli snáze pochopit význam?“

Odhadovaný čas: 7-10 minut

c) práce s textem

1. Učitel se žáků zeptá, zda vědí, co je oxymóron. Pokud ne, vysvětlí, že jde o spojení zdánlivě protikladných slov. Zeptá se žáků, zda by byli schopni uvést příklad. Pokud ne, uvede první příklad sám (např.: hřejivý chlad, sympatická semetrika). Vyzve žáky, aby v první části úryvku našli oxymóron. (bolestivé štěstí).

Odhadovaný čas: 5 minut

3. Závěr hodiny: hra šibenice

Učitel napíše skrytě na tabuli Název knihy *Céleste, má planeta*. Místo písmen udělá čárku, žáci mu diktují francouzskou abecedu, dokud Název neuhodnou. Poté je učitel vyzve, aby chodili k názvu psát vše, co je u knihy napadne. Upozorní, že přednost by měla mít francouzská slova. Pokud žáci neví, učitel jim napoví, že mohou napsat i jméno autora, hlavních postav či budov, které jsou v knize zmiňovány, stejně tak i témata, která kniha řeší (př.: *l'écologie, l'amour, la globalisation,...*). Mezinárodní slova, která žáci ale znají jen česky, může učitel říct žákům francouzsky, nebo jim může dát k dispozici slovníky, kde si výraz najdou. Je ale nutné, aby učitel před žáky francouzský výraz správně vyslovil a nechal žáky jej zopakovat.

Učitel se s třídou francouzsky rozloučí.

Odhadovaný čas: 10 minut.

3.7 7. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta: 5. část*

Pomůcky: úryvek A6, případně slovníky

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- užití základních konverzačních frází ve francouzštině a reprodukce nové slovní zásoby

b) lingvistické:

- gramatický: užití předložek ve francouzštině (*à, autour, en, dans, devant*)
- lexikální: seznámení se s novou slovní zásobou

c) kognitivní:

- zapamatování si výrazu „*bon courage*“ a pochopení, za jakých situací se užívá
- dokázat se orientovat v cizojazyčném textu

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova (užití některých francouzských výrazů v českém prostředí)

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace
- člověk a společnost

1. Úvod

a) pozdravení

Učitel se s třídou pozdraví a uvede téma hodiny, která se bude týkat hlavně práce s úryvkem a jeho francouzským originálem.

b) seznámení s výrazem „*bon courage*“

Učitel se žáků zeptá, zda znají slovo *kuráž* a zda by dokázali říci jeho české synonymum (odvaha). Poté je seznámí s výrazem „*bon courage*“, který se užívá, když má před sebou někdo úkol a je mu přáno, aby ho zvládl. Učitel řekne žákům, že bude tento termín od této chvíle užívat.

V případě zájmu napíše učitel výraz na tabuli, jinak postačí, když žáci znají pouze ústní podobu výrazu.

Odhadovaný čas: 5 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) četba textu

Učitel opět preferuje vybírat žáka, který bude číst, namátkově. Četbu tohoto úryvku je vhodné rozdělit i na role. U vypravěče se mohou žáci střídát po odstavci, dva žáci budou číst vrchní sestru (část a) a část b)) a dva budou číst hlavního hrdinu (opět část a) a část b)).

Odhadovaný čas: 10 minut

b) práce s textem

Učitel žákům rozdá francouzsky psaný originál úryvku, kde mají žáci vyhledat slova uvedená v tabulce pod úryvkem. Opět podotkne, že výrazy, které mají žáci hledat, se nachází na podobném místě v textu francouzském jako v textu českém. Upozorní i na to, že většina ze slov může žákům připadat známá.

Slova, která žáci mají hledat v textu:

část a) nemocnice (*l'hôpital*), káva (*le café*), rodina (*le famille*), klauni (*les clowns*), hranolky (*les frites*), zábavní park (*le parc d'attractions*), čistý (*propre*), díky (*merci*)

část b) číslo (*le numéro*), ne (*non*), doktor (*le médecin*), nashledanou (*au revoir*)

Učitel nechá žákům dostatek času, aby vyplnili své tabulky. Pokud je úkol pro žáky příliš náročný, je možné, aby pracovali ve dvojici. Je nutno dávat pozor, aby dvojice byly

různorodé (aby v jedné dvojici nebyli například dva rychlí žáci).

Poté, co žáci vyplní tabulku, vyzývá je učitel, aby šli výrazy zapsat do tabulky na tabuli. Lze preferovat dobrovolníky, ale je lepší dávat možnost i těm, kteří se stydí projevit se. V žádném případě by ale učitel neměl žáky nutit k tabuli chodit, pokud by jim to mělo být jakkoli nepříjemné.

Pokud je na tabuli chyba, učitel vyzve nejdříve žáky, aby se sami pokusili opravit ji. Pokud neví, dá jim k dispozici slovník.

Ve chvíli, kdy je tabulka řádně vyplněná a žáci mají opravené výrazy i u sebe v pracovních listech, učitel pečlivě přečte všechna slova, žáci slova hromadně opakují. Při četbě by si žáci měli všimnout příbuznosti slov s češtinou nebo s jinými jazyky. Učitel by měl poukázat na slova, se kterými se žáci již mohli setkat (bonboniéra *Merci* a znělka z reklamy, kde se říká „*Merci* je moje děkuji, *merci*, za to, že jsi“, *café* je často napsáno v názvech kaváren, rodině se nechvalně říká *familie*, v parku vidíme atrakce, reklama na čisticí prostředek *Mr. Proper* – na obalu prostředku je pán, který vše vyčistí, *numero*, myšleno jako číslo, se občas zmiňuje a má příbuznost například s angličtinou nebo němčinou, slovo *médecin* může připomínat české hovorové slovo *medicína*).

Odhadovaný čas: 15-20 minut

c) cvičení na předložky

Žáci mají k dispozici jak český, tak francouzský text. Mají za úkol doplnit dle textu správnou předložku ke slovům, která jsou vyznačená ve francouzském textu a správně zvolit český ekvivalent výrazu.

Správné odpovědi: *à l'hôpital* = v nemocnici, *autour d'une table* = kolem stolu, *à l'étage* = v/ na patře, *le dimanche* = v neděli, *en pyjama* = v pyžamu, *à la cafétéria* = v kavárně, *dans la tour* = ve věži, *dans le jardin* = v nemocnici, *devant la chambre* = před pokojem.

Zvláště je třeba zdůraznit výraz „*le dimanche*“ a upozornit žáky, pokud to nevědí, že se před dny v týdnu nedává předložka „v“. Pokud se s tím již setkali, je i tak vhodné tento fakt zopakovat.

Žáci si správné odpovědi zapisují do pracovních listů. Poté si listy ve dvojicích vymění, učitel promítne na meotaru či interaktivní tabuli správně doplněnou tabulku. Žák sousedovy chyby opraví.

Vzhledem ke znalostem žáků lze tuto aktivitu provést i tak, že slova nebudou

ve francouzském textu vyznačena.

Odhadovaný čas: 10 minut

3. Závěr hodiny:

Učitel vyzve žáky, aby každý řekl jedno slovíčko, na které si pamatuje z hodiny. Slovíčka se nesmí opakovat. Pokud si žák nemůže vzpomenout, napoví mu učitel česky a vybere záměrně jednodušší výraz, který je například podobný s češtinou.

Učitel se s třídou rozloučí.

Odhadovaný čas: 5 minut

3.8 8. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta: 6. část*

Pomůcky: úryvek A7, případně internet, kalendář s francouzskými jmény

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- četba úryvku na role

b) lingvistické:

- správná výslovnost nové i známé slovní zásoby z úryvku a její aplikace v kontextu

c) kognitivní:

- odhadnutí smyslu termínů z úryvku, které se žákům mohou zdát známé, jelikož se podobně znějící slova vyskytují v češtině

- zapamatování si právě vyřčeného textu a jeho okamžitá reprodukce (hra Tichá pošta) – krátké věty jako např. *Gründa travaille chez Industry. Briss est mon meilleur ami.*

d) průřezová témata:

- Multikulturní výchova (osobnosti francouzské kultury)

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (jmeniny ve Francii)

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace

- člověk a společnost

- umění a kultura

1. Úvod: pozdrav a hra Tichá pošta

Poté, co se učitel se třídou pozdraví, vysvětlí pravidla hry Tichá pošta, pokud je žáci

neznají. Pošeptá jednomu žákovi do ucha francouzskou větu, ten ji pošeptá svému sousedovi a řetězec pokračuje, až se věta dostane na konec třídy. Příklady vět: *Briss est mon meilleur ami. Ma mère travaille chez l'industrie. Gründu est la secrétaire.*

Je možné, aby si větu vymyslel i některý z žáků. Nemusí se vztahovat ke knize, ač by to bylo vhodné, musí být ve francouzštině.

Odhadovaný čas: 5-10 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) četba textu

Třída čte úryvek na role: Část a) Postavu vypravěče čtou dva studenti - jeden čte přímou řeč, druhý jeho vyprávění, další žák čte hlavní zdravotní sestru; část b) hlavního hrdinu čtou opět dva žáci, další čtou doktora, paní z nemocnice, sekretářku Gründu a matku hlavního hrdiny).

Odhadovaný čas: 10 minut

b) práce s textem

Žáci mají za úkol odhadnout český ekvivalent francouzských výrazů v tabulce. Učitel napoví, že všechny výrazy jsou zmíněny v českém textu. Pokud si žáci neví rady, dostanou k dispozici slovník. Žáci pracují ve dvojicích. Lze také společnými silami vyplnit tabulku na tabuli, žáci si poté chybějící výrazy přepíší do sešitu.

Správné odpovědi (slova jdou za sebou jako v tabulce): patro, důležitost, ticho, dialog/ rozhovor, nemocnice, hudba, matka, telefon, byt.

Odhadovaný čas: 10 minut

c) doplňující otázky

Učitel žákům poradí doplňující otázky: „Z jakého jazyka pochází jméno Gründu?“ (z němčiny)

„Jaký je český ekvivalent jména Céleste“ (Celestýna)

Učitel se žáků zeptá, zda znají francouzský ekvivalent svého jména. Pokud neznají a učitel u někoho neví, zda jeho jméno ve francouzštině existuje, použije k dohledání internet nebo slíbí, že jméno do příště dohledá.

Následuje hra na jména, kdy si žáci napíší do sloupce do sešitu francouzskou abecedu a mají za úkol ke každému písmenu napsat jeden příklad francouzského jména. vyhrává ten

žák, který napsal nejvíce jmen. Učitel by měl mít k dispozici kalendář se jmeninami ve Francii.

Doplňková aktivita: Pokud má učitel časovou rezervu, může říkat francouzská jména a žáci ke jménu říkají příjmení slavné osobnosti. Například: Pierre Richard, Nicolas Sarkozy, Jacques Brel, Edith Piaf, Timothée de Fombelle, Catherine Deneuve, Jean-Paul Belmondo...

Odhadovaný čas: 5-10 minut

3. Závěr hodiny: zadání domácího úkolu a rozloučení

Žáci mají za domácí úkol zjistit, kdy slaví *Céleste* ve Francii svátek (14. října), a přečíst si úryvek A8 na příští hodinu. Učitel se s třídou rozloučí.

Odhadovaný čas: 5 minut

3.9 9. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta: 6. část*

Pomůcky: úryvek A7, případně internet, kalendář s francouzskými jmény

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- aktivní zapojení do diskuze na konci hodiny týkající se citátu z úryvku

b) lingvistické:

- fonetický: naučení se vyslovovat zeměpisné údaje ve francouzštině

- lexikální: osvojení si a procvičení slovní zásoby na části těla

c) kognitivní:

- odhadnutí významu neznámých slovních spojení na základě znalosti některých slov ze spojení

- ústní reprodukce nové slovní zásoby

- dokázat vyjádřit úvahu či názor nad filozofickým úryvkem

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (jmeniny ve Francii)

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace

- člověk a společnost

- člověk a příroda

- umění a kultura

1. Úvod: pozdravení a vyhodnocení domácího úkolu

Třída se s učitelem pozdraví. Ten se zeptá žáků, zda zjistili, kdy jméno Céleste slaví ve Francii svátek. Ti, kteří si to nezjistili, dostanou další domácí úkol – zjistit, jaké jméno slaví ve Francii svátek na jejich narozeniny.

Odhadovaný čas: 5 minut

2. Hlavní část hodiny:

a) zeměpisné údaje ve francouzštině

Učitel si připraví mapky a francouzské názvy míst zmiňovaných v textu, vše zpřeházeně rozvěsí na tabuli. Žákům zadá, aby místo přiřadili k názvu (*l'Amazonie, l'Arctique, l'Afrique*).

Poté učitel upozorní na slovo „atlas“, které je ve francouzštině stejné, a seznámí studenty s výrazem „atlas křehkého světa“ = *l'atlas d'un monde fragile*. Výraz napíše na tabuli a vysvětlí, proč se studentům může hodit. „*L'atlas*“, jak již bylo řečeno, je slovo mezinárodní, „*le monde*“, které znamená „svět“ a *Le Monde* se jmenují známé francouzské noviny. Slovo „*fragile*“ se pak často píše na poštovních balících a zásilkách, které obsahují něco, co by se mohlo rozbít, něco křehkého.

Při této aktivitě může učitel zopakovat i slovní zásobu na zeměpisné údaje, která se probírala v 5. hodině na úryvku A4. Je ale nutné, aby si učitel slovní zásobu připravil. Slovní zásobu je možno procvičit například tak, že se žáci postaví, učitel říká česká slova a žák, který první řekne výraz francouzsky, si sedne. Vzhledem k tomu, že se u zeměpisných údajů probíraly i jejich rody, říká učitel slova jako *l'Asie, l'Afrique*, u kterých rod není vidět, a žáci například tlesknou, když jde o rod ženský, a stoupnou si, když jde o rod mužský, apod.

Odhadovaný čas: 5-10 minut

b) části těla ve francouzštině

Úryvek A8 je zvláště vhodný pro vysvětlení částí těla. Žáci dostanou za úkol najít části těla, která jsou v textu zmiňována. Poté se seznámí s jejich francouzskými ekvivalenty.

V textu jsou výrazy: ústa (*la bouche*), nos (*le nez*), krk (*le gorge*, šíje – *le cou*), hlava (*la tête*), srdce (*le cœur*), kolena (*les genoux* – možno zmínit jednotné číslo *le genou*), oči (*les yeux*), čelo (*le front*), pokožka (*la peau*), paže (*le bras*), nohy (*les jambes* – možno zmínit jednotné číslo *la jambe*), tvář (*le visage*), rameno (*l'épaule*), ruka (*la main*), tělo

(*le corps*).

Učitel napíše česká slova na tabuli, žáci dopisují francouzský ekvivalent výrazů podle toho, jak je nacházejí. Je možno použít slovník, internet nebo originál textu, kde žáci hledají – stejně jako u některých z předchozích aktivit lze francouzské výrazy nalézt podle umístění slov ve větách, jako je tomu v českém úryvku. Tato možnost je ale časově náročná.

Učitel nezapomene výslovnost nových výrazů s žáky pečlivě procvičit.

Poté žáci spojí výrazy z tabulky s českými ekvivalenty. Pracují jednotlivě. Při vyhodnocení učitel přečte francouzský výraz, třída jej zopakuje a žáci řeknou jeho český překlad.

Správné odpovědi: *fermer les yeux* = zavřít oči, *serrer dans les bras* = obejmout, *ouvrir la bouche* = otevřít pusu, *serrer la main* = potřást rukou, *avoir mal à la tête* = mít bolest hlavy, *hausser les épaules* = pokrčit rameny

Odhadovaný čas: 20 minut

c) otázka k zamyšlení

V úryvku byla uvedena věta „*Existují velmi jednoduché věty, které mění životy.*“

Učitel se zeptá žáků, co si pod touto větou představují, a zda mohou uvést nějaký příklad, kdy velmi jednoduchá věta může změnit život. Žáci mohou uvést i příklad z vlastního života, pokud se něco podobného jim nebo jejich blízkým stalo.

Odhadovaný čas: 5 minut

3. Závěr hodiny: zopakování slovní zásoby na části těla a rozloučení

Učitel ukazuje části těla a žáci zkoušejí říkat, co si zapamatovali. Pokud nevědí, mohou si otevřít sešit. Učitel kontroluje správnou výslovnost, žáky opravuje.

Se třídou se rozloučí.

Odhadovaný čas: 5 minut

3.10 10. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta*: 8. část

Pomůcky: pracovní list A9

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- plynulá a foneticky správná četba úryvku na role
- aktivní účast na skupinové diskuzi o závěru knihy

b) lingvistické:

- naučení se správně vyslovovat francouzská jména
- upevnění znalosti předchozí slovní zásoby formou hry

c) kognitivní:

- odhadnutí možného závěru knihy na základě již přečteného úseku

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj
- Osobnostní a sociální výchova (diskuze o možném závěru knihy *Céleste, má planeta* a charakteru jejích postav)

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace
- člověk a společnost
- umění a kultura

1. Úvod:

Třída učitele francouzsky pozdraví, ten odpoví a řekne, že kniha se již chýlí ke konci a že o možném závěru knihy budou diskutovat v hodině. Rozdá žákům nový úryvek.

Odhadovaný čas: 3 minuty

2. Hlavní část hodiny:

a) četba úryvku

Opět je možné rozdělit žáky, aby četli na role.

Odhadovaný čas: 10-15 minut

b) práce na postavách z knihy

Tuto aktivitu začne učitel otázkami jako: „Jaké osoby z knihy si pamatujete a jak byste je charakterizovali? Daly by se postavy z knihy jasně rozdělit na kladné a záporné?“ U tohoto úkolu učitel žákům vysvětlí, že povaha či charakter se francouzsky řekne „*le caractère*“ a záporný a kladný se řekne „*néгатif*“ a „*positif*“, přičemž na tabuli napíše sousloví „*caractère positif*“ a do druhého sloupce „*caractère négatif*“. Žáci pak vpisují do příslušných sloupců postavy, které se jim zdály kladné či záporné. Všechna jména, která žáci napíší na tabuli, přečtou za pomoci učitele správně francouzsky. U matky žáci mohou napsat „*la mère*“, což by měli znát již z běžných hodin francouzštiny. Stejně tak mohou napsat „*le père de Briss*“ (pokud neznají předložku „*de*“, učitel jí vysvětlí), u matčiny sekretářky, pokud bude zmíněna, stačí výraz „*la secrétaire*“.

Pokud je dostatek času, učitel může aktivitu rozvést a požádat žáky, aby specifikovali, proč se jim ta která osoba zdá záporná či kladná.

Odhadovaný čas: 10 minut

c) diskuze o závěru knihy

Knihy se chýlí k závěru: Učitel vyzve žáky, aby se zamysleli, jak příběh skončí.

Zachrání hlavní hrdina Céleste čili planetu? Jaké poselství kniha nese? Na co autor upozorňuje a čeho by se lidé měli bát?

Pokud žáci málo váhají s odpovědí, učitel připomene, že kniha je ekologicky zaměřená.

Učitel žáky vyzve, aby popustili uzdu své fantazie a například sami vyjádřili, jak by byli rádi, aby příběh skončil. Po společné diskuzi učitel navrhne, ať si žáci, byť heslovitě, zapíší odhadovaný závěr příběhu, ten pak budou moci porovnat s tím originálním, do sešitu.

Odhadovaný čas: 10 minut

3. Závěr hodiny: hra s písmeny a rozloučení

Učitel na tabuli napíše sousloví „*sourire à la vanille*“, které se v textu vyskytuje, a dá žákům za úkol, aby zkusili najít v úryvku, co sousloví znamená česky (vanilkový úsměv). Písmena sousloví napíše pod sebe do sloupce. Připomene, že slovo „*sourire*“ je mužského rodu, pochází ze slovesa „*sourir*“ (smát se) a znamená „úsměv“. Žáci mají za úkol na každé písmeno vymyslet francouzské slovo, chodí k tabuli, kde jej píší. Akcenty se při této hře neberou v potaz.

Po aktivitě se třída rozloučí.

Odhadovaný čas: 7 minut

3.11 11. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta: 9. část*

Pomůcky: pracovní list A10

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- aktivní účast v diskuzi na téma přátelství

b) lingvistické:

- aplikace již osvojené slovní zásoby na téma přátelství

- světové strany – žák dokáže pojmenovat světové strany

c) kognitivní:

- vymyšlení společné definice výrazu přátelství a její následná argumentace – respektování odlišnosti názoru druhých, navržení definice přátelství a shodnutí se na konečném řešení

- reprodukce předchozí slovní zásoby

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj

- Osobnostní a sociální výchova (diskuze na téma přátelství)

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace

- člověk a společnost

- umění a kultura

1. Úvod:

Učitel se se třídou přivítá, zeptá se žáků, jak se jim daří, a rozdá nakopírované pracovní listy.

Odhadovaný čas: 2-3 minuty

Hlavní část hodiny:

a) četba úryvku

Odhadovaný čas: 15 minut

b) hra k výrazu „l'amitié“

Učitel začne hodinu tím, že na tabuli skrytě napíše výraz L'AMITIÉ, kdy místo písmen napíše na tabuli čárky a apostrof. Žáci pak hádají písmena tím, že říkají písmena francouzské abecedy. Když uhodnou, učitel se zeptá, zda rozumí výrazu. Pokud ne, snaží se jim pomoci slovem přítel - „l'ami“. Vysvětlí, že jde také o podstatné jméno.

Poté, co se žáci seznámí s novým slovíčkem a poznamenají si ho, napíší na tabuli vše, co se v knize týká přátelství. Jména, slova.... Pokud sami znají výrazy, píší slova francouzsky, nebo jim učitel pomůže s jejich překladem.

Poté se učitel zeptá, co přátelství znamená pro ně, nechá žáky napsat další slova na tabuli (jinou barvou). Každý by měl napsat i k sobě do sešitu minimálně tři slova, na tabuli se mohou nápady více studentů shodovat.

Odhadovaný čas: 10-15 minut

c) opakování slovní zásoby napříč lekcí

Učitel ústně zkouší žáky z výrazů, které si zapamatovali. Např. planeta, matka, čočka, doktor, hlava, srdce...

Nezapomene zmínit více výrazů, které se podobají češtině, jako povaha/charakter, terasa, ekologie, katastrofa...

Zkoušení je možné vést více způsoby:

a) Jako řetězec, kdy učitel řekne česky slovo, dobrovolník odpoví, řekne další výraz v češtině a vybere dalšího žáka (nebo dobrovolníka), který francouzsky odpoví.

b) Všichni žáci stojí a posadí se pouze ten, který nejrychleji a správně řekne daný výraz.

c) Učitel říká české výrazy, žáci si je zapisují do sešitu a při vyhodnocení si za každou správnou odpověď napíše bod. Ten, kdo má nejvíce bodů, je odměněn (pochvalou, jedničkou...).

Odhadovaný čas: 10 minut

Doplňková aktivita: Na konci úryvku byl zmíněný sever. Učitel se zeptá žáků, kam si myslí, že hlavní hrdina s Céleste jeli. Pokud zbude čas, je možné žáky seznámit se světovými stranami ve francouzštině.

3. Závěr hodiny:

Učitel připomene žákům, že je příští hodinu čeká poslední úryvek knihy *Céleste, má planeta*.

Se třídou se rozloučí.

Odhadovaný čas: 2-3 minuty

3.12 12. hodina

Název hodiny: *Céleste, má planeta: Závěrečná část*

Pomůcky: pracovní list A11, čtvrtky, barvy

Časové rozvržení hodiny: 45 minut

Cíle:

a) komunikativní:

- aktivní účast v diskuzi na téma přátelství

b) lingvistické:

- aplikace již osvojené slovní zásoby na téma přátelství

- světové strany – žák dokáže pojmenovat světové strany

c) kognitivní:

- vymýšlení společné definice výrazu přátelství a její následná argumentace – respektování odlišnosti názoru druhých, navržení definice přátelství a shodnutí se na konečném řešení

- reprodukce předchozí slovní zásoby týkající se práce s knihou *Céleste, má planeta*

d) průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj

- Osobnostní a sociální výchova (diskuze na téma přátelství)

e) mezipředmětové vztahy:

- jazyková a literární komunikace

- člověk a společnost

- umění a kultura

1. Úvod:

Učitel se se třídou pozdraví a připomene, že se v posledním úryvku seznámí se závěrem knihy.

Odhadovaný čas: 3 minuty

2. Hlavní část hodiny:

a) četba úryvku

Odhadovaný čas: 10-12 minut

b) brainstorming

V úryvku je odstavec, který zní „*Velký zářivý úsměv na lovcově tváři. Úsměv lékaře, který jde rodičům říct, že jejich dítě je mimo nebezpečí. Úsměv důstojníka, který sděluje snoubence zraněného vojáka, že se z toho dostane. Úsměv, který se objevuje při velkých životních novinách.*“

Třída si úryvek ještě jednou přečte a učitel vyzve žáky, aby zkusili vymyslet ještě nějaký důvod takového úsměvu.

Odhadovaný čas: 10 minut

c) ilustrace ke knize a její hodnocení

Učitel rozdá žákům dva papíry. Požádá žáky, aby na jeden z nich nakreslili ilustraci ke knize a na druhý napsali úvahu o knize, o tom, jaký dojem v nich zanechala. Pro obrázek mohou použít jak tužku, tak pastelky, pastely nebo temperové či vodové barvy.

Pokud žáci nejsou s to své myšlenky sepsat ve věty, postačí hesla.

Žáci pracují na obrázku i úvaze v hodině, co nestihnout dostanou za domácí úkol.

Své výtvary si navzájem představí v následující hodině.

Odhadovaný čas: celý zbytek hodiny

4 Závěr

Timothée de Fombelle si získal popularitu nejen mladých čtenářů po celém světě právě díky neobyčejným popisům fantazijního světa. Je oblíbený právě pro svůj ojedinělý styl, kdy mladému čtenáři popisuje reálné na bázi fantazie.

Po *Tobiáši Lolnessovi* zapříčinil dvoudílný román *Vango* de Fombellovu ještě větší popularitu ve světě. Právě díky úspěchu jeho děl se tento autor řadí mezi světové autory.

Cílem práce je seznámit žáka s dílem Timothée de Fombella a také mu přiblížit současnou francouzskou kulturu.

Aktivita žáků a jejich práce v hodinách tento cíl prokázala.

Dalo by se říci, že smyslem práce učitele cizích jazyků je neustále obnovovat učební osnovy tak, aby byly co nejvíce aktuální a přinášely žákovi nové a užitečné informace.

Existuje mnoho způsobů, jak představit dílo autora ve výuce cizího jazyka.

Hlavním činitelem by u žáka měla být motivace a chuť dozvědět se něco nového.

Tato práce je vystavěná tak, aby studentovi-začátečnickovi otevřela dveře k francouzštině právě pomocí literárního díla. V knize *Céleste, má planeta* lze najít nespočet odkazů a prvků, o které je možno se opřít. Nejedná se pouze o analýzu díla, jak by se mohlo zdát. Představené aktivity nabízejí pedagogům mnohé možnosti seznámení žáka s francouzskou kulturou, reáliemi, ale i moderními tématy jako již zmíněnou globalizací, ekologií, či řeší témata poplatná v každé době jako jsou láska, přátelství nebo konfrontace zla a dobra.

Ač může práce budit dojem, že jde o rozbor díla, který by se stejně dobře hodil i do hodin češtiny, seznámení s reáliemi jazyka, který se žák učí, je velmi podstatné pro to, aby se student o jazyk začal zajímat. Kultura, ze které jazyk pochází, a její poznání tvoří výrazný motivační činitel při studentově rozhodnutí jazyk studovat.

Mohlo by se zdát, že je možné, aby žáci s textem pracovali samostatně, je ale třeba vedení učitele k tomu, aby řádně vysvětlil aktivity, žáky vedl správným směrem při řešení úkolů a sledoval jejich plnění. Přítomnost učitele je pak zvláště podstatná u cvičení, kde je se žákům předvádí výslovnost slov ve francouzštině.

Aktivity byly vyzkoušeny se dvěma různorodými skupinami začátečnicků. Šlo o žáky základních a středních škol. Se skupinou žáků základní školy byly provedeny jen některé

z hodin, se skupinou žáků ze střední školy to byl celý blok výuky.

Žáci reagovali pozitivně, práce v nich vzbudila zájem o autora a měli chuť pracovat. Některé z jejich reakcí jsou součástí příloh této práce (viz. ...). Z příloh lze vidět, že žáky oslovilo zejména autorovo nereálné pojetí něčeho konkrétního. Žáci pak s chutí pracovali na výtvarném dojmu, který v nich kniha zanechala.

Potvrdilo se, že studenti chuť se seznámit se současnou kulturou. Sami uvedli, že kultura státu, jehož jazyk studují, je k němu přibližuje. Četba literárního textu a práce s ním navíc prokázala zájem o četbu, diskuzi a vyjádření názoru na přečtené dílo. Žáci sami projevili zájem seznámit se s dalším dílem Timothée de Fombella.

5 Resumé

Práce se zabývá dílem současného francouzského spisovatele Timothée de Fombella. Jedná se o autora písíciho pro děti a mládež, ale také dramatika. Po celém světě se proslavil zejména dvoudílným románem *Tobiáš Lolness*.

Práce se soustřeďuje zejména na autorovu ekologicky zaměřenou knihu *Céleste, ma planète* (v češtině *Céleste, má planeta*). Práce představuje blok výuky, kdy studenti francouzského jazyka (jde o začátečníky) pracují s českým překladem knihy a také s jeho originálem. Aktivity jsou založeny na osvojení si základní slovní zásoby, porovnání českého překladu s originálem, analýze jednotlivých částí a vyhledávání klíčových slov.

Cílem práce je přiblížit studentovi-začátečnickovi současnou francouzskou kulturu skrz dílo tohoto autora a vzbudit tak žákův zájem o jazyk, který studuje, kulturu země.

6 Summary

This thesis treats the work of the contemporary French author Timothée de Fombelle. He writes for children and youth, but he writes drama as well. He became famous all over the world principally for his two-volume novel *Tobie Lolness*.

The thesis focuses mainly on author's ecologically-themed book *Céleste, my planet*. Lessons where students (beginners) work with the Czech translation of the book and its original version as well are introduced. The tasks are based on learning the basic vocabulary, comparing the Czech translation with the original version of the book, analysing its individual parts and finding key words.

The goal of the thesis is to present to the student-beginner the contemporary French culture via this author's work and to create student's interest in the language he studies and in the culture of the country.

7 Bibliografie

7.1 Literatura

FOMBELLE, Timothée de. *Tobie Lolness: La vie suspendue*. Paris : Gallimard Jeunesse, 2010. 394 s. ISBN 978-2-07-062945-9.

FOMBELLE, Timothée de. *Tobie Lolness: Les yeux d'Elisha*. Paris : Gallimard Jeunesse, 2010. 426 s. ISBN 978-2-07-062946-6.

FOMBELLE, Timothée de. *Je danse toujours*. Arles : ACTES SUD, 2003. 39 s. ISBN 2-7427-4243-3.

FOMBELLE, Timothée de. *Vango: Un prince sans royaume*. Paris : Gallimard Jeunesse, 2011. 393 s. ISBN 978-2-07-063891-8.

FOMBELLE, Timothée de. *Céleste, ma planète*. Paris : Gallimard Jeunesse, 2009. 92 s. ISBN 978-2-07-062324-2.

FOMBELLE, Timothée de. *Tobiáš Lolness: Život ve větvích, Elišiny oči*. Praha : Baobab, 2009. 613 s. ISBN 978-80-87060-22-3.

BROWN, Penny. *A Critical History of French Children's Literature*. London : Routledge, 2009. 368 s. ISBN 978-0-415-87671-1.

PRINCE, Nathalie. *La littérature de jeunesse*. Paris : Armand Colin, 2010. 239 s. ISBN 978-2-200-35172-4.

PERRIN, Raymond. *Littérature de jeunesse et de presse des jeunes au début du XXIe siècle*. Paris : L'HARTMATTAN, 2007. 580 s. ISBN 978-2-296-05257-4.

7.2 Slovníky

Le nouveau Petit Robert de la langue française. Paris: Robert, 2011. 2838 s. ISBN 978-2849027660

Le Visuel. Paris : Éditions de la Martinière, 2006. 1798 s. ISBN 978-2-7324-3432-2.

7.3 Internetové zdroje

Interview Timothée de Fombelle [online]. 2011 [cit. 2011-12-15] CDI Collège Albéric Magnard-Senlis. Dostupné z WWW: <http://etablisements.ac-amiens.fr/0600050d/cdi/index.php?option=com_content&view=article&id=152&Itemid=80/>.

Les entretiens de Ricochet > Timothée de Fombelle [online]. 2011 [cit. 2011-12-06] RICOCHET-JEUNES.ORG. Dostupné z WWW: <<http://www.ricochet-jeunes.org/entretiens/entretien/167-timothee-de-fombelle/>>.

LES LAURÉATS DE L'ÉDITION 2007 [online]. [cit. 2012-02-06] CDI Prix Saint-Exupéry valeurs jeunesse. Dostupné z WWW: <<http://www.prix-saint-exupery.org/spip.php?rubrique26/>>.

Les noces de Figaro (ICD audio) [online]. [cit. 2012-02-06] amazon.fr. Dostupné z WWW: <<http://www.amazon.fr/noces-Figaro-1CD-audio/dp/2070618595/>>.

Metodický portál RVP [online]. [cit. 2012-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://rvp.cz/>>.

Paroles de l'AÉROPORT. Anatole Peterson [online]. [cit. 2012-02-19] Le Réseau Purefans.

Dostupné z WWW: <http://www.purefans.com/paroles/anatole-peterson_i2706/l-aeroport_s12070/>

Paul les oiseaux [online]. [cit. 2011-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.paullesoiseaux.com/>>

Rencontre avec Timothée de Fombelle [online]. [cit. 2011-12-15] Gallimard Jeunesse. Dostupné z WWW: <<http://www.gallimard-jeunesse.fr/Auteur/Timothee-de-Fombelle/>>.

Timothée de Fombelle : « C'est très impressionnant de voir à Prague des enfants avec le petit « Tobias » sous le bras » [online]. 2008 [cit. 2011-12-29] Radio Prague. Dostupné z WWW: <<http://www.radio.cz/fr/rubrique/literature/timothee-de-fombelle-cest-tres-impressionnant-de-voir-a-prague-des-enfants-avec-le-petit-tobias-sous-le-bras/>>.

Timothée de Fombelle: Francouz, který píše pro děti [online]. 2008 [cit. 2011-12-29] Tyden.cz. Dostupné z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/rozhovory/timothee-de-fombelle-francouz-ktery-pise-pro-deti_39679.html />.

Timothée de Fombelle, un prestidigitateur heureux [online]. 2010 [cit. 2012-02-06] CDI Citrouille, blog des Libraires Sorcières. Dostupné z WWW: <<http://lsj.hautefort.com/archive/2010/10/20/timothee-de-fombelle-n-prestidigitateur-heureux.html/>>.

Walker Books – *Timothée de Fombelle* [online]. [cit. 2012-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.walker.co.uk/contributors/Timothee-de-Fombelle-7291.aspx> />.

7.4 Diplomové práce

BILAVČÍKOVÁ, Jana. *Projektové vyučování ve vlastivědě : diplomová práce*. Brno : Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, 1999. 97 l., 25 l. příl. Vedoucí diplomové práce Miloslava Machalová.

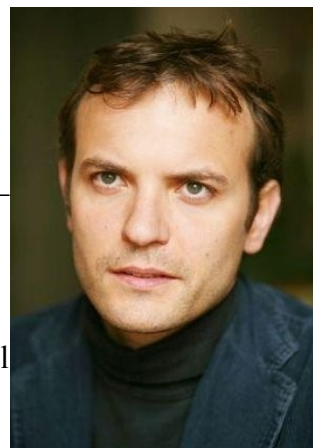
PAVLÍKOVÁ, Matina. *Využití zážitkové pedagogiky na 1. stupni ZŠ : diplomová práce*. Olomouc : Univerzita Palackého, Fakulta pedagogická, 2007. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Ivo Jirásek, PhD.

RÝDLOVÁ, Lenka. *Enseignement des langues étrangères aux élèves déficients visuels: diplomová práce*. Plzeň : Západočeská univerzita, Fakulta pedagogická, 2012. Vedoucí diplomové práce PhDr. Antonín Vondráček, CSc.

8 Přílohy

8.1 Pracovní list Biografie Timothée de Fombella

Timothée de Fombelle:

Doplňte slova z nabídky:

lásku – herečka - stromů bestsellerem - Paříže – lese – děti –
dětství – spolek – knihovny – ekologicky – dvoudílný – architekt

Autor knih pro , divadelních her a dramaturg se narodil
v centru v roce 1973.

Jeho otec byl a syn Timothée jej v dětství často
doprovázel

při cestách do Afriky.

Léto trávil v západní Francii, kde se svými třemi bratry a sestrou prožívali
nezapomenutelné dětství – stavěli si domy v korunách , hráli si v řece a ztráceli se
v Večer pak rodičům hráli divadlo nebo vášnivě četli knihy z
rodinné Jak uvedl pro server *Walker Books*, „. pro něj zůstává
ztraceným rájem, který znovu objevuje díky psaní.“²¹

Než zvolil divadlo, stal se učitelem literatury a vyučoval v Paříži a ve Vietnamu. První
divadelní , *Troupe des Bords de Scène*, založil již v 17 letech a píše pro něj
dodnes.

Od roku 2008 spolupracuje se společností *Paul les Oiseaux*²², a s choreografkou Valérie
Rivière.

Je autorem mnohých divadelních her jako *La Phare*, kterou napsal v 18 letech a v roce
2002 za ni dostal cenu *Prix du souffleur*, *Je danse toujours* (*Stále tančím*; 2003) nebo *Rose*

²¹ Walker Books : Timothée de Fombelle. Dostupné z

<http://www.walker.co.uk/contributors/Timothee-de-Fombelle-7291.aspx>

²² Paul les oiseaux. Dostupné z <http://www.paullesoiseaux.com/>

Cats (2008), v roce 2010 potom realizoval se společností *La petite Fabrique* hru *Les Enfants sauvages* (*Divoké děti*).

Jako autor literatury se proslavil dvoudílným románem přeloženým do češtiny doslovně *Tobiáš Lolness*. První díl, vyšel v roce 2006, druhý díl, *Elíšiny oči*, o rok později. Kniha byla přeložená do více než 26 jazyků a stala se světovým

V roce 2009 vyšel jeho zaměřený román *Céleste, ma planète* (česky *Céleste, má planeta*), který, stejně jako jeho ostatní knihy, vydalo nakladatelství *Gallimard Jeunesse*.

Posledním románem je zatím opět román *Vango* odehrávající se v roce 1930.

Timothée de Fombelle získal řadu i mezinárodních cen jako například italskou *Cenu Hanse Christiana Andersena* nebo *Marsch Award for Children's Literature in Translation* ve Velké Británii.

Jeho manželka Laetitia je, mají spolu dceru Jeanne Elishu.

V rozhovoru pro server *RICOCHE-TJEUNES.org*²³ uvedl, že babičky do něj také vtělily svou k životním rituálům, knihám, inteligenci, kuchyni. Brzká smrt jednoho z jeho dědečků a otce je pro něj zásobníkem tajemství, energie a příběhů.

Odkazy:

Použité odkazy:

Les entretiens de Ricochet > Timothée de Fombelle [online]. 2011 [cit. 2012-12-06] RICOCHET-JEUNES.ORG. Dostupné z WWW: <<http://www.ricochet-jeunes.org/entretiens/entretien/167-timothee-de-fombelle/>>.

Walker Books – Timothée de Fombelle [online]. [cit. 2012-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.walker.co.uk/contributors/Timothee-de-Fombelle-7291.aspx> />.

Paul les oiseaux [online]. [cit. 2012-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.paullesoiseaux.com/>>

Poznámky:

Text lze použít samostatně, aniž by byla nutná následná práce s knihou *Céleste, má planeta*.

²³ Les entretiens de Ricochet > Timothée de Fombelle. RICOCHET-JEUNES.ORG. Dostupné z <http://www.ricochet-jeunes.org/entretiens/entretien/167-timothee-de-fombelle>.

Hodina bude žáka motivovat k případnému bližšímu seznámení s autorem či hlubšímu poznání francouzské literatury či francouzské kultury obecně.

Správné odpovědi (ve sledu textu): děti – Paříže – architekt – stromů – lese – knihovny – dětství – spolek – bestsellerem – ekologicky – dvoudílný – herečka – lásku

8.2 Pracovní list A2

Céleste, má planeta

I.

Když mě poprvé políbila, viseli jsme na lanech dvacet metrů nad zemí s patnácti ozbrojenými muži v patách. Možná proto jsem se k ní dlouho nemohl přiblížit, aniž bych neměl závrať.

Dnes píšu její jméno na desky promoklého sešitu, který mi zůstal. Je zima. Oheň nic nemění. Nevím, jak to, že inkoust v mém peru nemrzne. Nemám dost stránek, abych z tohoto příběhu sepsal román, ale dost na to, abych zanechal stopu, modrou stopu, která změnila můj život a mohla by změnit svět.

Céleste.

Rozhodl jsem se nikdy už se nezamilovat. Rozhodl jsem se pro to velmi brzy, v šesti nebo sedmi letech. Ve věku, kdy se někteří zapřísáhnou, že už nikdy nepůjdou na koupaliště, nikdy nebudou nosit plavky, protože plavčík na ně před všemi křičel: „Netřepej tak nohama, jsi jak koblížek na oleji.“ Někteří se rozhodnou, že už nikdy na koupališti neukážou ani centimetr čtvereční své kůže. Já jsem dal své srdce pod zvon těžký jako víko od kanálu.

Předtím, mezi nultým a šestým rokem, jsem se zamilovával do všeho, co kolem mne prošlo a mělo culík a boty s přezkou. Vždycky to končilo špatně. Syndrom opékaného toastu. Cítil jsem, jak se mi srdce začalo z obou stran příjemně zahřívát a poté vyskočilo do vzduchu velmi vysoko, až přistálo na podlaze.

Takže jsem se rozhodl to skončit.

Bylo to jednoho rána v pekárně v 66. patře. Čekal jsem na croissant. Pekařka se mě přes rameno jemně zeptala:

- Jste spolu?

Otočil jsem se. Byla tam Charlotte, dívka větší než já. Zbledl jsem, když jsem se s ní setkal očima. Měl jsem tu dívku s rovnátky rád. Stačilo mi sledovat ji, aby se mi zvedaly prsty v botách a pusa vysychala jako poušť Kalahari.

- Jste spolu?, zeptala se mě znovu pekařka.

Chtěla jen vědět, jestli budu platit za svůj croissant i za Charlottiny bonbóny.

- Jste spolu?

Ta otázka pro mne měla jiný význam, z něhož jsem měl husí kůži.

Snažil jsem se říct ne, ale sevřel se mi hlas. V nejlepším případě bylo slyšet kvikání morčete. Opékaný toast se mi začal rozehrívát na prsou. Charlotte se usmála a ukázala všechny dráty, co měla na zubech.

- Leda ve snu, řekla.

Dala si řetízek z bonbonů na krk a hodila drobné na pult.

Tehdy jsem se rozhodl přestat.

Přísahal jsem. Nikdy se už nezamiluji.

Druhý den jsem se dal do malování map. Maloval jsem na zed' mapu světa a pak jsem hrál na piano.

To je vše.

Během těch osmi let, které následovaly, jsem mimo školu ráno a rozhovory s Brissem nedělal nic jiného.

Briss...

Rád bych měl více místa na to, abych mohl o Brissovi vyprávět. Zasloužil by tři stránky hustě popsané vzpomínkami až po okraj, ale chlad je ostrý, můj sešit moc tenký, je třeba pokračovat...

Briss bydlel ve věžích z cihel. Jeho otec byl čistič oken velkých skleněných fasád v mé čtvrti.

Já jsem žil ve věži Immensity dva bloky od školy. Přejdete tři mosty na úroveň stého patra, vystoupáte čtyřicet pater a už jste u mne.

Je to u mě velké. Hodně velké. Když jsem byl malý, ztrácel jsem se. Polární expres by mohl parkovat na chodbě. Bylo tam šest pokojů pro přátele a také pro ne-přátele.

Briss chodil k nám do Immensity po škole. Čekával u mě na svého otce, který těžce pracoval do noci.

- *Brissi!*

Vždy ta samá scéna kolem půlnoci.

- *Brissi!*

Byl to jeho otec, zavěšený na své plošině, kdo volal a klepal na okno. Otevřeli jsme. Hluk města vešel do pokoje. Byl cítit čisticí prostředek na okna, vůně mýdlových bublin. Briss nastoupil na plošinu k čističi oken.

- *Tak zítra!*

Sjížděli dolů podél skleněné stěny. Domů se vraceli v noci.

Měl jsem Brissova otce moc rád, jeho povolání akrobata zavěšeného na věžích. Také jsem měl moc rád Brisse.

Ted' vím, že jim dlužím vše.

Briss měl moc rád mojí matku. Říkal mi to, aby mě povzbudil. Je jednodušší mít rád lidi, které jsme nikdy neviděli.

Protože moje matka tu nebyla. Pracovala u !ndustry. Podle jejího účesu musela patřit mezi šéfy. Pracovala ohromně. Cestovala.

Já jsem ji viděl jednou za měsíc v čekárně před její kanceláří.

Každé pondělí mi nechala naplnit lednici. Chtěla, aby mi nic nechybělo. Dodavatel zvonil ve 22 hodin. Bylo to vždy obrovské množství. Každé pondělí osm krabic. V týdnu jsem měl jsem čas sníst tři vejce, těstoviny a brokolici. Ne víc. A pak znovu. Osm krabic.

Plná lednice byla moje noční můra. Nemohl jsem to vystát.

Jednou za týden zazvonil telefon.

Je vše v pořádku, zlatíčko? Máš vše, co potřebuješ?

To nebyla moje matka. Byla to její sekretářka Gründá.

Moje matka neměla čas.

Naštěstí jsem měl Brisse. Vysával ledničku, zatímco já si maloval mapy. Někdy měl po 16 tvarozích a kilogramu pistácií pocit, že se dostal až na vrchol. Ale zbývalo ještě 24 tub marshmallow, které se na něj pohrdavě smály svými růžovými očima.

Briss vyhodil každý večer před odchodem metr krychlový prázdných obalů. Vzpomínám si na zvuk plastu mačkaného v drtičce na odpadky.

Vzpomínám si také na předplatné „Pro potěšení“, pěti her, které mi matka platila a které mi vždy v úterý chodily na počítač. Briss mi prokazoval službu, když hrál šest až sedm hodin a jedl u toho chipsy, zatímco já jsem hrál u sebe v pokoji na piano.

Už ten název ve mně probouzel bolest: „Pro potěšení.“

Otázky k textu:

1. Úrvek má tři části. Odehrávají se první a druhá část ve stejné době?
2. Co hlavní hrdina popisuje v druhé části?
3. Rozumíte Syndromu opékaného toastu? Dokázali byste konkrétně vysvětlit, co hrdina prožívá? Cítili jste se tak někdy?
4. Kdo je Briss? Podle čeho jste to poznali?
5. Pochází oba chlapci ze stejných poměrů? Odůvodněte příklady v textu vaši odpověď.
6. Jak vidíte matku hlavního hrdiny? Chtěli byste mít matku, jako je ona?

8.3 Pracovní list A3

Nikdy jsem se neučil hrát na piano. Hraji, co mám v hlavě a v prstech. Smutné melodie. Kdybych opravdu poslouchal, co mé prsty hrají, mohl bych pochybovat, zda jsem ještě živý.

Ale nikdy jsem se nenudil. Nikdy. Když na to teď vzpomínám, jediný dárek, který mi matka dala, bylo, že mě nechala vychovávat se sám: nedokázat se nudit.

Zvedl jsem víko piana, abych viděl jeho mechaniku, struny a kladívka. Někdy jsem usnul přímo na klávesnici, která se na mě smála všemi těmi svými zuby.

Již jsem zaplnil několik stránek a ani jsem ještě nezačal povídat to, co bych měl. Musím zrychlit. Je zima. Venku se zvedá vítr.

Rozhodl jsem se už se nikdy nezamilovat.

Přesto se v den mých 14. narozenin objevila.

Nikdo nevěděl, odkud přišla.

Bydlela s rodiči na vrcholu 330. 330. je věž na parkování ve skleněné čtvrti. Auta se tam řadí svisle vedle sebe jako knihy v knihovně.

Tuhle práci dělají jeřáby.

Když na to dnes myslím, zdá se mi ten nápad naprosto hloupý. 330 pater aut. Jako větš talíře na ramínka. Vzpomínám si ale, že v té době se mi to zdálo normální, vlastně dost mazané.

Možná tohle mě nejvíc zajímá. Kéž bych našel normální svět, třeba i mazaný.

Céleste.

Objevila se jedno ráno ve výtahu. Mlčky jsme stoupali patnáct pater. Nejpodivnější je, že nikdo z nás za celou tu dobu ticho nepřerušil.

Voněla teplou zemí, Céleste.

Věřil jsem, že budeme stoupat bez ustání, vplujeme do oblak a dotkneme se temné strany měsíce.

Nejpodivnější bylo, že vystoupila ve stopatnáctém jako já. A že šla do školy jako já.

Na chodbě se mi ztratila z očí.

Těsně před přestávkou přišel do třídy ředitel.

- To je Céleste. Pozdravte ji.

A opravdu. Byla za ním.

Briss chyběl. Snědl u mě totiž dvě krabice pop cornu. Jeho místo bylo volné. Byl nemocný.

Sedla si vedle mne.

Když jsem byl úplně malý, chodil jsem se svým otcem do cirkusu v podzemí obchodního centra

!ntensity. Krotitel jednou posadil pantera na židli hned vedle mne. Skoro stejný pocit mám z chvíle, kdy se Céleste posadila za malý stolek hned vedle.

„Jmenuje se Céleste. Pozdravte ji.“

Rozuměl jsem „uzdravte ji“ a nedokázal jsem pochopit, jak ředitel mohl říct něco takového.

Hledal jsem ji pohledem na školní terase. Zůstala ve třídě, aby vyplnila nějaký dokument. Zavěšený za parapet skleněné terasy jsem si opakoval: „Nespadni do toho, nespadni do toho, nespadni do toho.“

Měl jsem strach zamilovat se.

V době oběda odešla.

Do školy se nikdy nevrátila.

Francouzský originál:

Je n'ai jamais appris le piano. Je joue ce que j'ai dans la tête et dans les doigts. Des airs tristes.

Si j'avais vraiment écouté ce que jouaient mes doigts, j'aurais pu me douter que je n'étais pas dans la vie.

Mais je ne me suis jamais ennuyé. Jamais. Quand j'y pense, maintenant, c'est le seul cadeau que m'a fait ma mère en me laissant m'élever moi-même : être incapable de m'ennuyer.

J'avais démonté la carapace du piano, pour qu'on voie la mécanique, les cordes et les marteaux. Je m'endormais parfois sur le clavier qui souriait de toutes ses dents.

J'ai déjà noirci plusieurs pages et je n'ai même pas commencé à raconter ce qui compte. Je dois aller plus vite. Il fait froid. Le vent se lève, dehors.

J'avais décidé de ne plus jamais être amoureux.

Pourtant, le jour de mes quatorze ans, elle est apparue.

On ne savait pas trop d'où elle venait.

Elle vivait avec ses parents au sommet du 330. Le 330, c'est la tour parking du quartier de verre.

On y range les voitures verticalement comme îles livres dans une bibliothèque.

Il y a des grues qui font ça.

Aujourd'hui quand j'y repense, je trouve cette idée complètement débile. Trois cent trente étages de voitures. Autant accrocher des assiettes à des cintres. Mais je me souviens bien qu'à l'époque, ça me paraissait normal, et même assez malin.

C'est peut-être ce qui m'impressionne le plus. Que j'aie trouvé ce monde normal, et même assez malin.

Céleste.

Elle est apparue un matin dans l'ascenseur. On a monté cent quinze étages en silence. Le plus extraordinaire, c'est que personne n'ait interrompu cet envol hors du temps, tous les deux dans l'ascenseur.

Elle avait le parfum de la terre chaude, Céleste.

J'ai cru qu'on allait monter indéfiniment, entrer dans les nuages, frôler la Lune par la face sombre. Le plus extraordinaire, c'est qu'elle se soit arrêtée au cent quinzième, comme moi. Et qu'elle soit entrée dans l'école, comme moi.

Je l'ai perdue de vue dans les couloirs.

Mais juste avant la récréation, le directeur est entré dans la classe.

- Elle s'appelle Céleste. Vous pouvez l'accueillir.

Et c'était vrai. Elle se tenait derrière lui.

Briss était absent. La veille, chez moi, il avait mangé deux caisses de pop-corn. Sa place était libre. Il était malade.

Elle est venue s'asseoir à côté de moi.

Quand j'étais tout petit, avec mon père, je suis allé au cirque, dans le sous-sol d'Intencity, le centre commercial. Le dompteur a fait s'asseoir une panthère noire sur la chaise tout près de moi. Je garde un peu la même impression de cet instant où Céleste s'est posée sur le petit bureau d'à côté.

« Elle s'appelle Céleste. Vous pouvez l'accueillir. »

J'avais compris « vous pouvez la cueillir », et je n'arrivais pas à comprendre comment le directeur avait pu prononcer une telle phrase.

Je la cherchais du regard sur la terrasse de l'école. Elle était restée dans la classe pour remplir une fiche. Moi, penché au parapet de la terrasse de verre, je me répétais : « Ne tombe pas, ne tombe pas, ne tombe pas. »

J'avais peur de tomber amoureux.

À l'heure du déjeuner, elle est partie. Elle n'a jamais remis les pieds au collège.

1. Najděte ve francouzském originále tyto výrazy:

piano	
terasa	
normální	
cirkus	

2. V textu se již v prvním úryvku objevovaly výrazy spojené s moderní dobou a technikou, která jde vpřed. Co byste uvedli jako příklad?

3. Co v úryvku hrdina popisuje?

8.4 Pracovní list A4

2.

Několik týdnů jsem to nechal být.

Je to dlouho, co jsem dával na vatu klíčit čočku. Nejhorší byly první dny. Ztrácel jsem čas sledováním čočky. Ani vata neschne moc rychle. Měl jsem chuť ji zalít.

- Moc ji nezalívej, utopíš ji.

Občas trvá v životě vše moc dlouho.

První dny bez Céleste jsem cítil netrpělivost. Žil jsem čtrnáct let, aniž bych věděl, že existuje. Strávil jsem s ní ani ne dopoledne. Ale jedna minuta bez ní byla teď horší než den strávený před klíčící čočkou.

Druhý den se Briss vrátil na své místo. Zdál jsem se mu divný. Říkal mi věci jako:

„Zdáš se mi divný...“

Měl pravdu. Byl jsem divný.

Po pravdě, vyskočil jsem z topinkovače jako dřívě, ale tentokrát jsem odmítal dopadnout na zem. Tentokrát jsem se rozhodl zůstat ve vzduchu.

Představme si toast, který se ve chvíli, kdy se má dotknout země, prudce otočí, roztáhne křídla, povznese se, vzletí, zavadí o umakart a letí k oknu.

Představme si toast, který se vzepře.

Odpoledne jsem si maloval mapy.

Poslední měsíc nebo dva jsem se dal do Jižní Ameriky. Vzal jsem si desítky atlasů a shromažďoval všechny informace na jednu mapu namalovanou na bílou zeď mého pokoje. Minulý rok jsem dokončil Asii a tři čtvrti Atlantského oceánu vedle dveří od koupelny. Indický oceán trochu zasahoval na podlahu.

Jižní Amerika.

Snažil jsem se soustředit. Při takové práci stačí chvilka nepozornosti, aby se přehlédl kousek Chile u Peru nebo se zapomnělo v nadmořské výšce znázornit město s milionem obyvatel.

Ale Céleste mi vířila hlavou. Někdy jsem se na čtvrt hodiny zastavil a úplně nehybný jsem si přehrával scénu z výtahu. Nebyl jsem schopný zbavit se té apatie, očarovaný, se štětcem staticky poletujícím nad Ohňovou zemí.

- Slyšíš mě?

- Co?

Byl to Briss.

- Říkám, že jsem vyjedl ledničku.

- Tvoje lednička mě nezajímá. Žroute.

Tohle jsem odpověděl Brissovi.

Stál tady přede mnou celý pyšný s moučkovým cukrem na nose a obličej mu jen zářil.

Vyjít lednici v pátek večer byl rekord. Překonal se. A já jsem mu poprvé, místo abych mu poděkoval, odpověděl urážkou.

Odložil jsem štětec. A pak jsem opřel hlavu o zed'. Musel jsem mít kubánskou červeň ve vlasech. Vyšel jsem ze svého pokoje, běžel uličkou a volal na Brisse. Chtěl jsem se mu omluvit.

Den nato jsem se vydal hledat Céleste.

330. je na druhém konci skleněné čtvrti. Je třeba projít desítky budov. Venkovní provoz je vyhrazen autům. Dálnice, tunely a pásy silnic se mísí jako špagety v talíři. Zvolil jsem tedy podchody a nákupní galerie.

Byla sobota. Museli tam být samí šílenci. Skoro na nic si nepamatuji. Se sklopenýma očima jsem procházel davem směrem k 330. I podlaha takových galerií je pokryta obrazovkami s reklamou. Měl jsem ustaraný výraz. Snažil jsem se vybavit si Célestin obličej. Neznal jsem její příjmení. Nikdy jsem neslyšel, jak zní její hlas.

Jel jsem posledním výtahem ve věži Intensity. Sjížděl dost pomalu, aby lidé měli čas na nákupy. Je to skleněný výtah, který v sobě má obchod s potravinami, bar a obuv.

Intensity je největší nákupní centrum ve městě. Ze skleněného výtahu je vidět na druhé straně 330. uprostřed jejího oblaku z kouře. Zvedl jsem oči směrem k vrcholu věže na parkování.

Céleste byla možná nahoře v tom šedivém oparu.

Pak sjel výtah do podzemí. Dvacet pater pod nultým. Spousta lidí vystoupila se mnou úplně dole. Šli si vyzvednout auta. Následoval jsem vlny chodců, kteří všichni nosili hrozny tašek, v nichž měli menší a v nich ještě menší.

Lidé zbožňují plastové tašky.

- Číslo auta?

Chlapec z parkoviště se na mne podíval.

- Nemám číslo. Hledám svou matku, kterou jsem ztratil nahoře. Jistě půjde tudy, aby

si vyzvedla auto.

- Nemáš mobil, abys jí zavolal?

Zíral na mne, jako bych byl jediný zaostálý.

- Ne.

Tentokrát jsem nelhal. Nikdy jsem neměl mobil. A kdybych byl pes, nechtěl bych vodítko.

- Sedni si tady.

Poslechl jsem. Byla to vysoká, nepohodlná lavička těsně před kovovými dveřmi. Chvilí jsem čekal a pozoroval.

Chlápek si vzal klientovo číslo, namačkal ho na klávesnici a auto sjelo do jednoho ze sto tří pater. Řidiči si ho pak šli vyzvednout kousek dál, když procházeli nákupní galerii, kde si mohli doplnit svou sbírku igelitových tašek.

Uběhlo dvacet minut. Dvakrát jsem si všiml, že klienty, kteří ztratili svá čísla, vzal ten mladík k malému počítači, který byl opodál.

Těch několik sekund, kdy jim bral otisky, ke mně byl otočen zády. Pět sekund bylo dost na to, abych jednal.

Po třetí jsem tedy sklouzl z lavičky a opřel se do kovových dveří. Nebyly zamčené. Vklouzl jsem do podchodu. Jeden malý výtah se právě otvíral. Namačkal jsem na číselníku 330 a kabina se dala do pohybu.

Výtah hlučně stoupal. Jel rychle. Zajímalo mě, jestli už Céleste tuhle jízdu nahoru zkoušela.

Vyndal jsem z kapsy to, co mě sem přivedlo.

Céleste nechala ve škle ve své přihrádce svoji složku s osobními údaji. Jen dva řádky byly vyplněné. Její jméno, Céleste, a adresa. Vždy se uvádí název budovy a patro.

Céleste napsala: „330/330.“

I když to z jednoho patra do druhého trvalo jen pár sekund, až nahoru to byla dobrá čtvrt hodinka.

Auta napěchovaná kilometr ve výšce. Když na to myslím, svírá se mi žaludek. Když se dveře od výtahu otevřely, cítil jsem, jak mě obklopila vlna kouře. Horko z motorů milionů aut ze stovek poschodí stoupalo právě tam jako modrý vír.

Několik jsem jich přešel a vyšplhal se na terasu. Dal jsem si ruku na pusy, abych filtroval plyny z výfuků. Doufal jsem, že venkovní vzduch bude více dýchatelný, ale když jsem na terase sundal ruku z pusy, vstoupil jsem tak do pokrývky z oblaků, která ležela na vrcholku budovy a koncentrovala znečištění. Ani obrovské ventilátory, které tam

nainstalovali, nestačily k tomu, aby se vzduch začal hýbat.

- Co chceš?

Přede mnou v mlze se objevil muž v zelené kombinéze. Měl čepici.

- Hledám Céleste.

- Co chceš?

- Chci ji vidět.

- Proč?

Divná otázka. Jako by se mě zeptal, proč chci žít. Jak mu odpovědět?

- Céleste chodila se mnou do školy.

Přiblížil se ke mně. Byl hodně velký. Měl kufr s náradím převázaný páskem. V podpaží měl dvě lahve vody a chleba. Asi se vracel domů... Ale kdo by mohl žít na takovém místě?

- Tady žádná Céstele není.

- Chci jí vidět. Potom půjdu.

Byl teď úplně u mne. Díval se na mne a vypadal méně neklidný. Nevypadal jsem nebezpečně, nebyl jsem vysoký ani silný, slabě jsem pokašlával. Zopakoval mi tím divným přízvukem:

- Tady žádná Céstele není. Neexistuje.

Ten tón byl definitivní. Normálně bych už odešel. Neměl jsem právo tam být. Najednou tam byly dvě hlavy, jedna čepice a já. Nemohl jsem se s nimi měřit. Normálně bych vzal do zaječích a jal se k výtahu směrem ke svému životu, pianu, mapám.

Normálně.

Ale nic už nebylo normální. Na té černé terase se chystalo vyklíčit malé šílené semínko. Šílená rostlina se ve mně chystala vyrůst, rozvinout se a rozevřít svou náruč. Měl jsem Céstele rád.

Nemusel jsem vyvinout moc úsilí, abych vyslovil tu nejšílenější větu, jakou jsem v tu chvíli mohl vyslovit.

- Řekněte jí, že je zlodějka.

Ta slova neodpovídala ničemu. Nic neznamenal, ale díky nim jsem cítil, že přišel ten moment, kterého jsem se obával a který jsem si nejvíc přál. Velká ruka mě popadla za límec a vyzdvihla mě. Ten muž mě zvedl až do úrovně svého obličje.

- Cos to řekl?

- Céstele je zlodějka.

Přimhouřil oči a rukou mi ještě více sevřel krk.

- Cos to řekl, kluku?

- Řekl jsem, že Céleste je zlodějka, ale to nic neznamená, když neexistuje.

Nemám dost místa, abych se rozepsal o tom, že normálně nemám duši hrdiny. Řekněme jen, že jsem nikdy nebyl ten, co provokuje větší, než jsem já, ani ty menší. Neodvažoval jsem se dotknout ničeho jiného než 88 klapek svého piana. Už při narození jsem se zřekl toho, že změním svět. Na zdi svého pokoje jsem si maloval tento svět tak, jak byl, jako by se nic neměnilo...

Ta slova, která jsem vypálil na obra ve 330. patře zakázané budovy, byla něco nového.

- Céleste nic nekrade.

Usmál jsem se. Řekl tu větu skrz zuby, připraven mě uškrtit, ale já jsem byl zaplaven radostí. Céleste přeci existovala. Znal jí.

- Chci jí vidět.

Ten muž musel cítit emoce, které jsem měl v hlase. Pustil mě. Povolil jsem si límec, abych se pokusil nadechnout se. Dlouho mě pozoroval. Odcházel a já ho následoval.

Už jsem necítil černý prach, jímž byl vzduch plný. Následoval jsem toho muže mezi turbínami. Šel k okraji terasy. Věděl, že jsem za ním. Zvedl poklop. Objevilo se světlo. Řekl několik slov neznámým jazykem. Slezl jsem za ním po žebříku zataveném do betonu.

Zářivé oči v polostínu. Byla tam žena. Opakoval jsem:

- Hledám Céleste.

Ta žena mě hned dovedla do malé, ještě méně osvětlené místnosti.

Ležela tam na zemi, chvějící se, s malými skvrnami na tváři, s rukama a nohama polepenýma náplastmi, a dívala se na mne – Céleste.

Francouzský originál:

J'ai laissé filer quelques semaines.

Il y a longtemps, je faisais pousser des lentilles sur du coton. Le pire, c'est les premiers jours. Il ne se passe rien. On perd son temps à regarder les lentilles. Même le coton ne sèche pas assez vite. On aurait envie de l'arroser.

- N'arrose pas trop, tu vas le noyer !

Parfois, dans la vie, tout dure trop longtemps.

Les premiers jours sans Céleste, j'ai ressenti cette impatience. J'avais vécu quatorze ans sans connaître son existence. J'avais à peine passé une demi-matinée avec elle. Mais une minute sans elle était maintenant pire qu'une journée coincée devant un semis

de lentilles. Briss avait rejoint sa place, le lendemain. Il me trouvait bizarre. Il me faisait passer des petits mots :

« Je te trouve bizarre... »

Il avait raison. J'étais bizarre.

En fait, j'avais sauté du grille-pain, comme avant, mais cette fois je refusais de m'écraser sur le carrelage. Cette fois, j'avais décidé de rester en l'air.

Imaginons une tartine qui, au moment de toucher le sol, se redresse d'un coup, se met à battre des ailes, remonte, plane, frôle la toile cirée et file vers la fenêtre.

Imaginons une tartine qui se rebelle.

L'après-midi, je dessinais mes cartes.

Depuis un ou deux mois, je m'étais attaqué à l'Amérique du Sud. J'avais pris une dizaine d'atlas, et je rassemblais toutes les informations en une seule carte peinte sur le mur blanc de ma chambre. L'année précédente, j'avais fini l'Asie et les trois quarts du Pacifique à côté de la porte de la salle de bains. L'océan Indien débordait un peu sur le parquet.

L'Amérique du Sud.

J'essayais de rester concentré. Dans ce coin-là, il suffit d'une seconde d'inattention pour faire baver la pointe du Chili sur le Pérou ou oublier en altitude une ville d'un million d'habitants.

Mais Céleste tournoyait dans ma tête. Je m'arrêtais parfois un quart d'heure, totalement immobile, revivant l'apparition de l'ascenseur. Je n'étais pas capable de sortir de cette torpeur, envoûté, paralysé, le pinceau en vol stationnaire au-dessus de la Terre de Feu.

Tu m'entends ?

Hein ?

C'était Briss.

Je dis que j'ai fini le congélateur.

Je m'en fous de ton congélateur. Gros tas.

Voilà ce que j'ai répondu à Briss.

Il était là, devant moi, tout fier, de la poussière de sucre sur le nez, le visage luisant. Finir le congélateur un vendredi soir, c'était un record. Il s'était dépassé. Et moi, pour la première fois, plutôt que de le remercier, je lui répondais en l'insultant.

J'ai vu se troubler le regard de Briss. Il m'a tourné le dos et a claqué la porte.

J'ai posé mon pinceau. Et puis j'ai appuyé ma tête sur le mur. Je devais avoir le rouge

de Cuba dans les cheveux. Je suis sorti de ma chambre, j'ai couru dans le couloir en appelant Briss. Je voulais lui demander pardon.

Briss !

Quand je suis arrivé dans le salon, j'ai vu la nacelle du laveur de carreaux devant la fenêtre. Briss était avec son père.

- Ecoute-moi, Briss !

La nacelle s'est mise à descendre. Ils ont disparu.

Le lendemain, je suis parti à la recherche de Céleste.

Le 330 est à l'autre bout du quartier de verre. Il faut traverser une dizaine de tours. La circulation en plein air est réservée aux voitures. Ça donne des voies rapides, des tunnels et des bretelles d'autoroutes qui se mélangent comme un plat de spaghetti. J'ai donc emprunté les passages couverts et les galeries commerciales.

C'était un samedi. Il devait y avoir un monde fou. Je ne me souviens de presque rien. Je marchais dans la foule vers le 330, les yeux baissés. Même le sol de ces galeries est couvert d'écrans qui diffusent de la publicité. Ma vue était troublée. J'essayais de me rappeler le visage de Céleste. Je ne savais pas son nom de famille. Je n'avais jamais entendu résonner sa voix.

J'ai pris un dernier ascenseur dans la tour Intensity. Il descendait assez lentement pour laisser aux gens le temps de faire des achats. C'est un ascenseur de verre qui contient une épicerie, un bar et un marchand de chaussures.

Intensity est le plus gros centre commercial de la ville. Quand on est dans l'ascenseur de verre, on voit, de l'autre côté, le 330 au milieu de son nuage de fumée. J'ai levé les yeux vers le sommet de la tour parking.

Céleste était peut-être là-haut, dans cette vapeur grise.

Puis l'ascenseur est descendu en sous-sol. Une vingtaine d'étages en dessous de zéro. Beaucoup de gens sont sortis avec moi tout en bas. Ils allaient récupérer leurs voitures. Je suivais le flot des piétons qui portaient tous des grappes de sacs en plastique. Je savais que, dans ces sacs, il y avait d'autres sacs, avec d'autres sacs plus petits à l'intérieur, et d'autres encore.

Les gens adorent les sacs.

Moi, je n'avais que les deux poches de mon pantalon. Et mes poings dedans.

- Numéro de voiture ?

Le garçon de parking me regardait.

- *Je n'ai pas de numéro. Je cherche ma mère que j'ai perdue là-haut. Elle va forcément passer par ici pour reprendre sa voiture.*

Tu n'as pas de mobile pour l'appeler ?

Il me contemplait comme si j'étais le dernier des attardés.

- *Non.*

Cette fois je ne mentais pas. Je n'ai jamais eu de mobile. Et si j'étais un chien, je ne voudrais pas de laisse.

- *Assieds-toi là.*

J'ai obéi. C'était un banc assez haut, inconfortable, tout près d'une porte métallique. J'ai attendu un peu et j'ai observé.

Le type prenait le numéro des clients, le tapait sur un clavier et faisait descendre la voiture de l'un des trois cent trente étages. Les conducteurs allaient ensuite la récupérer un peu plus loin en passant par une galerie marchande où ils pouvaient compléter leur collection de sacs en plastique.

Vingt minutes sont passées. J'avais remarqué qu'à deux reprises des clients avaient perdu leurs numéros et que le garçon les emmenait alors vers un petit ordinateur à l'écart.

Pendant les quelques secondes où il prenait leur empreinte, il me tournait le dos. Cinq secondes, c'était suffisant pour agir.

La troisième fois, je me suis donc laissé glisser de mon banc, et j'ai poussé la porte en métal. Elle n'était pas fermée à clef. Je me suis engouffré dans le passage. Un minuscule ascenseur s'ouvrait là. J'ai tapé 330 sur le clavier et la cabine s'est mise en marche.

L'ascenseur grimpait bruyamment. Il allait vite. Je me demandais si Céleste avait déjà emprunté ce chemin vertical.

Je sortis de ma poche ce qui m'avait mené là.

Céleste avait laissé sa fiche de renseignements toute froissée dans son casier de l'école. Seules deux lignes étaient remplies. Son prénom, Céleste, et son adresse. On indique toujours le nom de la tour et l'étage.

Céleste avait écrit : « 330/330 ».

Même s'il ne fallait que quelques secondes pour franchir chaque niveau, j'ai dû mettre un bon quart d'heure pour arriver tout en haut.

Des voitures entassées sur un kilomètre de hauteur... J'y repense avec un nœud

dans l'estomac. Quand la porte de l'ascenseur s'est ouverte, j'ai senti une vague de fumée m'envelopper. La chaleur des moteurs de milliers de voitures, sur des centaines d'étages, remontait par là, comme une colonne bleutée.

En quelques enjambées, j'ai grimpé vers la terrasse. J'avais mis ma manche sur ma bouche pour filtrer les gaz d'échappement. Je croyais que l'air de l'extérieur serait plus respirable mais, en débouchant sur la terrasse, on entrait dans une nappe nuageuse qui stationnait au sommet de la tour et concentrait la pollution. D'énormes ventilateurs installés là ne suffisaient pas à mettre l'air en mouvement.

- Qu'est-ce que tu veux ?

Un homme en combinaison verte était devant moi, dans la brume. Il portait un bonnet.

- Je cherche Céleste.

- Qu'est-ce que tu veux ?

- Je veux la voir.

- Pourquoi ?

Étrange question. Comme s'il me demandait pourquoi je voulais vivre. Comment lui répondre ?

- Céleste était à l'école avec moi.

Il s'est approché. Il était très grand. Il portait un coffre à outils fixé à la ceinture. Sous son bras, il avait deux bouteilles d'eau et du pain. On avait l'impression qu'il rentrait chez lui... Mais qui pouvait vivre dans un tel endroit ?

- Il n'y a pas de Céleste ici.

- Je veux la voir. Après je m'en irai.

Il était maintenant tout près de moi. Il me regardait et paraissait moins inquiet. Je ne devais pas avoir l'air dangereux, ni très haut, ni très costaud, toussotant dans ma manche. Il m'a redit avec cet accent étrange :

- Il n'y a pas de Céleste. Elle n'existe pas.

Le ton était définitif. Normalement, j'aurais dû abandonner. D'abord, je n'avais pas le droit d'être là. Ensuite, il avait deux têtes et un bonnet de plus que moi. Je ne faisais pas le poids. Normalement, j'aurais tourné les talons et je serais reparti vers mon ascenseur, vers ma petite vie, mon piano, mes cartes.

Normalement.

Mais plus rien n'était normal. Un petit grain de folie était en train de germer là, sur cette terrasse noire. Une herbe folle qui allait éclore et se dérouler, grandir et

écarter ses bras à l'intérieur de moi. J'aimais Céleste.

Je n'ai même pas pris mon élan pour prononcer la phrase la plus folle que je pouvais prononcer à ce moment-là.

- *Vous lui direz que c'est une voleuse.*

Ces mots ne correspondaient à rien. Ils ne signifiaient rien mais, grâce à eux, j'ai senti venir le moment que je redoutais et que je désirais le plus. Une main énorme m'a attrapé par le col et m'a soulevé. L'homme m'a fait monter jusqu'à la hauteur de son visage.

- *Tu as dit quoi ?*

- *Céleste est une voleuse.*

Ses paupières se sont tendues, sa main a serré plus fort mon cou.

- *Tu as dit quoi, petit ?*

- *J'ai dit que Céleste est une voleuse, mais ça ne fait rien puisqu'elle n'existe pas...*

Je n'ai pas la place de développer ici le fait qu'habituellement je n'avais pas trop l'âme d'un héros. Disons juste que je n'ai jamais été du genre à provoquer les plus grands que moi, ni même les tout petits. Je n'osais toucher à rien d'autre qu'aux quatre-vingt-huit notes de mon piano. J'avais renoncé dès ma naissance à transformer le monde. Ce monde, sur les murs de ma chambre, je le peignais comme il était, sans rien changer...

Il y avait donc une certaine nouveauté dans ces mots jetés à la figure d'un géant, au trois cent trentième étage d'une tour interdite.

- *Céleste ne vole rien.*

J'ai souri. Il avait dit cette phrase en serrant les dents, prêt à m'étrangler, mais j'étais envahi de joie. Céleste existait bien. Il la connaissait.

- *Je veux la voir.*

L'homme a dû sentir l'émotion qui passait dans ma voix. Il m'a reposé. J'ai desserré mon col pour tenter de respirer. Il m'a regardé assez longuement. Il s'est éloigné et je l'ai suivi.

Je ne sentais plus la poussière noire dont l'air était chargé. Je suivais cet homme entre les turbines. Il marchait vers le rebord de la terrasse. Il savait que j'étais derrière lui.

Il a ouvert une trappe. De la lumière est apparue. Il a dit quelques mots dans une langue inconnue. J'ai descendu après lui les degrés d'une échelle scellée dans le béton.

Des yeux brillaient dans la pénombre. Une femme était là. J'ai répété :

- *Je cherche Céleste.*

La femme m'a conduit dans une seconde salle minuscule, encore moins éclairée.

Allongée sur le sol, grelottante, le visage rongé de petites taches, les bras et les jambes

enveloppés dans des bandelettes, Céleste me regardait.

1. Najděte ve francouzském textu výrazy:

Jižní Amerika	
Asie	
Tichý oceán (Pacifický oceán)	
Ohňová země	
Indický oceán	
Peru	
Chile	
čočka	

Práce s českým textem:

2. Pochází Céleste ze stejných poměrů jako hlavní hrdina? Dokažte na příkladech z úryvku.

3. Podle jakých slov poznáte, že Céleste může být dcerou přistěhovalců?

8.5 Pracovní list A5

3.

část a)

- *Poznávám tě.*

Nedokázal jsem říct ani slovo.

- *Poznávám tě, opakovala. Ty jsi ten chlapec ze školy.*

Na jejích bledých rtech se objevil úsměv.

- *Co tu děláš?*

- *A ty?*

Řekla:

- *Myslím, že jsem nemocná.*

I v tomhle stavu dokázala být krásná.

- *Také si to myslím, Céleste. Také si myslím, že jsi nemocná.*

Moje oči těkaly v šeru.

- *Proč jsi sem za mnou přišel?*

- *Protože mi chybíš.*

Mohla odpovědět: „Leda ve snu“ nebo „Viděli jsme se jen jednou“ nebo ještě „Neznám ani tvé křestní jméno“, ale ona mi řekla:

- *Jsem ráda.*

Její matka byla ve vedlejším pokoji, odkud byl slyšet šepot. Cítil jsem bolestivé štěstí. Díval jsem se, jak leží na studeném betonu. Nad ní visela žárovka. Tu a tam byl od vedle slyšet hlas obra.

- *To je můj otec, řekla. Má strach, že nás odsud vyhodí a objeví, že jsem nemocná. Stará se o údržbu ventilátorů na terase. Je to dobrá práce. Dostává plat. Zapsal mě do školy ten den, co jsem onemocněla. Byl tak pyšný...*

Všiml jsem si na jejím čele skvrny, která se mi zdála povědomá. Zeptal jsem se:

- *Kdo tě léčí?*

Ukázala směrem na rodiče ve vedlejším pokoji.

Nedokázal jsem přestat se dívat na tu skvrnu na jejím čele.

- *Máš bolesti?*

To, že mlčela, bylo odpovědí. Její tělo se v šeru občas protáhlo. Sklonil jsem se k jejímu čelu.

- Pozor, zašeptala. Možná, že to je nakažlivé.

Chvili jsme mlčeli. Pak jsem se zeptal:

- Opravdu jsi mě hned poznala?

- Ano, odpověděla. Ale ty jsi teď rozpoznatelnější než já.

Myslím, že se trochu usmála. Přemýšlel jsem.

- Céleste, tady nemůžeš zůstat. Možná mám nápad. Vráťím se zítra. Můžu zítra přijít?

Céleste, můžu zítra přijít?

Zašeptala:

- Nemám sílu říct ti ne.

Dotkl jsem se konečků jejích prstů a vrátil se domů.

část b)

Věř mi, že bych ti ráda maminku zavolala, zlatíčko, ale je na poradě.

Byla to Grúnda. Její sekretářka. I když to nebylo poznat z jejího hlasu, věděl jsem, že si upravuje nehty, když se mnou mluví.

Poprvé jsem chtěl mluvit se svojí matkou.

- Chudák tvoje maminka toho má moc, zlatíčko. Od včerejšího rána má za zády správní radu, tomu nemůžeš rozumět. Zavolej po uzávěrce. Ted' se to nehodí.

Je pravda, u mne, kdo telefonuje své matce každých čtrnáct let, se to nehodí.

- Vyřídte jí, ať mi zavolá.

- Řeknu jí to, zlatíčko, ale moc s ní nepočítej dřív než na konci příštího týdne. Nevolá ani generálnímu řediteli, který jí visí na telefonu. Takže řekni mně, jestli něco potřebuješ...
Lednici ti naplní zítra, v pondělí.

- Potřebuji mluvit se svou matkou.

- Koukni se na hezký film a dej si pizzu.

Já, ten jemný, klidný a mírumilovný, jsem měl náhle chuť vklouznout do telefonu, abych té sekretářce tu její pizzu nacpal do ucha. Přesto jsem zvolil ten nejkřidnější tón na světě, abych řekl:

- Dobře, Grúndo. Šlo jen o malý zdravotní problém.

A zavěsil jsem.

Věděl jsem, že slovo zdraví bylo magické. Nikdy jsem nebyl nemocný, ale moje matka by mi klidně poslala tři lékárny s léky o obsahu skříně v koupelně.

Jediné, jak uměla projevovat lásku, bylo starat se o zdraví lidí a zařídit jim léky v kapslích

nebo čípcích rychlostí výstřelu ze samopalu.

Malý zdravotní problém... Mohl jsem počítat s tím, že takovou zprávu Grūnda vyřídí.

Sedl jsem si a počítal do dvaceti.

Nespletl jsem se... Telefon zazvonil.

- Mami?

- Můj bože, zlatičko, ty žiješ. Doktor společnosti je na cestě. Nahnal jsi mi takový strach.

Polkni ty červené pilulky a zapij je vodou. A rozpust' ty modré. Lehni si.

- Mami...

- Změř si teplotu, než doktor přijde. Dej si teplé na čelo a studené na nohy. Sirup je v ...

- Mami!

- Bohužel nemám čas. Mám ...

- Mami, poslouvej mě. To nejsem já, kdo stoná.

Konečně přestala mluvit. Bylo to tak neobvyklé, že jsem si nebyl jistý, zda je ještě u sluchátka. Tak jsem udělal to, co jsem ještě nikdy neudělal. Dvě věci, které jsem si zakázal: vyprávěl jsem matce o svém životě a poprosil ji o pomoc.

část c) Společnost mojí matky se jmenuje !ndustry. Má nejlepší zdravotní systém ve městě. Ve dvou nejvyšších patrech budovy !ndustry je nemocnice. Pracují tam ti nejlepší doktoři. Se dvěma tisíci továren na planetě a s většinovým podílem na trhu s pohonnými hmotami si může společnost dovolit jednu nemocnici, která léčí její malé neduhy. Chtěla by, aby za ni kašlali druzí, protože sama se nemůže ani nastydnout. Společnost kašle na ostatní, ale ve firmě nesmí nikdo ani kýchnout.

Když jsem mluvil z terasy 330., myslel jsem, že má matka omdlí. Křičela:

- Nevylezl jsi až tam nahoru, že ne?

- Zítřka to udělám znovu, jestli nepomůžeš Céleste.

- Zakazuji ti chodit na takové místo, slyšíš, zakazuji ti to!

Dal jsem si sluchátko kousek od ucha, abych ho neměl popraskané. Pomalu jsem odpověděl:

- Udělej něco, mami.

Začala mluvit s někým na jiném telefonu. Jak chtěla ztišit mikrofon, musela se splést a já slyšel vše, co říkala.

- Ano, pane řediteli, to je stále můj syn. Hned tam budu. Víte, co to je, děti... Investuji do rodiny spoustu energie. Je to velmi vysilující, ale zároveň obrovská radost. Navíc můj syn má křehké zdraví... Okamžitě se k vám připojím, pane řediteli.

Zase si vzala mě.

- Dobře. Pokud je to jediná možnost, abys nedělal hlouposti, postarám se o tu tulačku. Až přijede doktor, řekni mu, aby mi zavolal.

Zavěsila. Byl jsem šťastný.

Od té chvíle šlo všechno rychle. Jako ve filmu. Když Industry něco rozhodne, jde to velmi rychle.

Doktor zvonil u dveří. Okamžitě zavolal mojí matce, která byla v zasedací místnosti. Byla půlnoc. Dala mu příkazy. Natukal si to na malou obrazovku, kterou měl v kapse. Vzal mě s sebou. Jeli jsme výtahem. Měl kód, aby mohl na střechu budovy, kde bydlím. Slyšel jsem blížící se bílou helikoptéru. Přistála.

V běhu jsme do ní naskočili jako ve filmu, vlasy rozčuchané větrem. Helikoptéra se od země odlepila jemně, aby se o to divočeji mohla rozletět. Na palubě byli ještě tři doktoři v bílých pláštích, z nichž dva byly krásné a usměvavé ženy. V helikoptéře se mluvilo hlasitě. Dávali palce nahoru, aby řekli, že je vše v pořádku. Pilot vypadal jako z reklamy na hodinky.

Domy kolem nás mizely. Helikoptéra po nich jezdila reflektorem.

A 330. se objevila.

Dvakrát jsme jí obletěli.

Každý si vzal dýchací masku. Ta moje byla příliš velká. Měl jsem na sobě fosforeskující číslo.

Helikoptéra přistála na terase.

- Vezmeš nás tam, křičel doktor.

- Dobře, doctor

To on chtěl, abych mu říkal „doctor“ jako v televizi.

Pomohl mi sejít schůdky helikoptéry. Další dva nás následovali s nosítky.

Běžel jsem do Célestina úkrytu.

Když jsem zvedal poklop, sundal jsem si masku, aby mě její rodiče poznali. Celí se třásli.

Doktoři se na ně usmívali a říkali repliky z filmů jako: „To bude v pořádku“, „Vše je pod kontrolou“, „Postaráme se o vaši dceru.“

Přišel jsem k Céleste. Zeptala se:

„Co jsi to udělal?“

Slyšel jsem se mluvit jako ostatní a říct frázi typu:

„Už je to pryč. Postarají se o tebe.“

Nechala je, aby s ní dělali, co chtěli. Neměla sílu odporovat. Položili ji na nosítka. Kdysi jsem se sám sebe ptal, proč všechny ty pohyby při záchranných akcích vypadají tak přesně a působivě. Odpověď je, že oběti jsou v tak špatném stavu, že se s nimi může zacházet jako s loutkami. Neprojevují žádný odpor. Vypadá to skoro jako tanec.

Při odchodu řekli Célestiným rodičům:

- Budeme vás informovat.

Helikoptéra opustila terasu uprostřed černého mraku. Dole byli vidět bezbranní rodiče, kteří zůstali stát na budově mezi turbínami.

Držel jsem Céleste za ruku. Pořád měla na čele tu povědomou skvrnu. Ptal jsem se sám sebe bez ustání, co mi tvar té skvrny připomíná. Měla další nové jizvy, které jsem se mi zdály známé.

Céleste spala.

Pilot mě vysadil na vrcholu Immencity, ve které bydlím. Doctor musel křičet, když opakoval, že můžu Céleste přijít zítra navštívit. Dal mi magnetickou kartu pro vstup do nemocnice Industry. Když se helikoptéra vznesla, zjistil jsem, že jsem nevrátil svou masku a své fosforeskující číslo.

Zvedl jsem ruce ke stroji. Vzdaloval se do noci a jeho světla se odrážela ve sklech budov.

Ruce mi spadly podél těla. Nebyl jsem schopný být pyšný na to, co jsem udělal. Dnes si vzpomínám na to, co jsem cítil.

Výčerpanost prostupující celým mým tělem. Nebyla to únava, byla to svazující úzkost.

Nad svým sešitem a s celou tou obrovskou bílou plochou kolem si teď myslím, že si vybavuji ten pocit. Muselo to být něco jako předtucha.

Helikoptéra odletěla. Někde v hloubi mysli jsem možná věděl, že ten bílý pták, kterému jsem Céleste svěřil, ji nevezme do útulného a bezpečného hnízda, ale do nejhoršího hnízda zmijí.

8.6 Pracovní list A6

4.

část a)

V neděli je v nemocnici zřídka vidět nálada jako na pouti. Často jsou vidět pánové, kteří se procházejí chodbou a hledají automat na kávu. Svátečně oblečené rodiny jdou obejmout prarčetu, aby se pak vrátili domů do normálního života, kde se konečně usadí kolem stolu a pochutnají si na dobrém kuřeti, přičemž namáčí hranolky do omáčky.

Ale v nemocnici Industry bylo stejně živo jako v zábavním parku. I v neděli tam byli lidé, kteří rychle chodili uličkami, klauni, kteří dělali představení v kavárně, prodavači oplatek. Vše bylo čisté a naleštěné.

Přiložil jsem svou magnetickou kartu k vstupním dveřím. Myslel jsem na svou matku, která měla kancelář v o něco nižších patrech budovy. Ani mě nenapadlo, že bych jí mohl uvidět.

- Jste z rodiny?

- Ano, odpověděl jsem.

- Jaké jméno jste říkal?

- Neznám její příjmení. Ale křestním jménem se jmenuje Céleste.

- Jste z její rodiny, a neznáte její jméno?

- Jsme ... Jsme rodina velmi ... početná....

Sledovala mě přes stůl. Elektronický seznam jí blikal před očima. Měl jsem přes rameno plátěnou tašku s atlasem, který jsem chtěl Céleste dát.

- Máte štěstí. Je tu jedna Céleste na patře s běžnými onemocněními.

Nevěděl jsem, zda se to dalo nazývat štěstím. Byl bych raději, kdyby mi řekla, že je tu nějaká Céleste, která hraje ping pong v zahradě.

- Složka 66-400, upřesnila. Pokoj číslo 221.

- Díky.

část b)

Po několika minutách brázdění uličkami jsem plný emocí došel před pokoj 221. Dvakrát jsem zaklepal a otevřel dveře.

Postel byla prázdná.

Za mnou vešla sestra.

- Je v laboratoři kvůli testům.

- Můžu na ni počkat?

- Jestli máte čas.

- Kdy se vrátí?

- Zeptejte se v kanceláři vrchní sestry.

Vrchní sestra na konci uličky vypadala velmi unaveně. Napůl spala nad časopisem.

- Chtěl bych vědět, kdy se vrátí dívka z pokoje 221.

- Číslo složky?

- 66-400.

- Je na testech.

- Já vím. Kdy se vrátí?

- Až skončí.

Ani ke mně nepozvedla oči.

- Nemáte představu ...

- Ne. Nemám představu o ničem, řekla otráveně. Je to tak jednodušší. Ale vezměte si tuhle obálku, je pro pacientku. Je to z kožního oddělení. Dejte ji doktorovi.

Vsunul jsem si ji do batohu mezi stránky atlasu.

- Nashledanou, řekla.

Z vrchní sestry jsem cítil bělidlo a jahodovou žvýkačku. Velmi rychle jsem usnul, vyčerpaný předešlou nocí. V jednom ze svých snů jsem byl jedním z řidičů helikoptéry a vznášel se nad mořem. Céleste se vedle mě usmívala. Dotkl jsem se vln, abych jí ukázal velrybu. Jedna ryba vyskočila z vody, vskočila oknem a dopadla Céleste na šaty. Ta vzala rybu do dlaní, aby jí vrátila svobodu.

Francouzský originál:

*À l'hôpital, le dimanche, il y a rarement des ambiances de kermesse. On voit souvent des messieurs **en pyjama** se promener dans le hall en cherchant un distributeur de café. On aperçoit des familles endimanchées qui viennent embrasser la grand-tante avant de rentrer chez eux, dans la vraie vie, pour enfin s'asseoir **autour d'une table** et manger un bon poulet, en trempant les frites dans la sauce.*

*Mais l'hôpital Industry était aussi vivant qu'un parc d'attractions. Même le dimanche, il y avait des gens qui marchaient vite dans les couloirs, des clowns qui faisaient des spectacles à **la cafétéria**, des vendeurs de gaufres. Tout était propre et lisse.*

*J'ai mis mon passe magnétique dans le portillon. Je pensais à ma mère qui avait ses bureaux un peu plus bas **dans la tour**. Je n'avais même pas eu l'idée de passer la voir.*

Vous êtes de la famille ?

Oui, ai-je répondu.

Vous m'avez dit quel nom ?

Je ne sais pas son nom. Mais son prénom est Céleste.

Comment ?

Elle s'appelle Céleste.

Vous êtes de sa famille et vous ne savez pas son nom ?

C'est... C'est une famille très... nombreuse...

Elle me regardait de travers. Le registre électronique défilait sous ses yeux.

Je portais en bandoulière un sac en toile avec un atlas que je voulais offrir à Céleste.

*Vous avez de la chance. Il y a une Céleste **à l'étage** des maladies globales.*

*Je n'étais pas sûr qu'il fallait appeler cela de la chance. J'aurais préféré qu'elle me dise qu'il y avait une Céleste qui jouait au ping-pong **dans le jardin**.*

Dossier 66-400, précisa-t-elle. Chambre 221.

Merci.

*Après quelques minutes à arpenter les couloirs, je me suis présenté plein d'émotion **devant la chambre 221**. J'ai frappé deux fois et ouvert la porte. Le lit était vide.*

Une infirmière est entrée derrière moi.

Elle est au laboratoire pour des examens.

Je peux l'attendre

Si vous avez le temps.

Elle reviendra quand ?

Demandez au bureau de la surveillante. Au bout du couloir, la surveillante paraissait très fatiguée. Elle dormait à moitié sur son magazine.

Je voudrais savoir quand reviendra la jeune fille de la 221.

Numéro de dossier ?

66-400.

Elle fait des examens.

Je sais. Quand va-t-elle revenir ?

Quand elle aura fini.

Elle n'avait pas levé les yeux vers moi.

Vous avez une idée de...

Non. Je n'ai aucune idée sur rien, dit-elle avec lassitude. C'est plus simple. Mais prenez cette enveloppe, c'est pour la patiente. Ça vient de l'étage dermatologique. Vous la donnerez au médecin.

Je l'ai glissée dans mon sac, entre les pages de l'atlas.

Au revoir, dit-elle. La surveillante sentait l'eau de Javel et le chewing-gum à la fraise.

Je me suis assis dans le couloir. J'ai très vite sombré dans le sommeil, épuisé par la nuit précédente. Dans un de mes rêves, j'étais aux commandes de l'hélicoptère et je volais au-dessus de la mer. Céleste souriait à côté de moi. Elle avait l'air guérie. J'ai frôlé l'écume pour lui montrer une baleine. Un poisson volant a sauté par la fenêtre et s'est posé sur sa robe. Elle l'a pris entre les doigts pour lui rendre sa liberté.

Práce s francouzským originálem:

1. Najděte slova (jdoucí v textu po sobě) a vepiště je do tabulky:

část a)

nemocnice	
káva	
rodina	
klauni	
hranolky	
zábavní park	
čistý	
díky	

část b)

číslo	
ne	
doktor	
na shledanou	

2. Vepište k francouzským výrazům správnou předložku a spojte výrazy, tak aby francouzský odpovídal českému ekvivalentu:

_ l'hôpital,,	v/ na patře
_ _ dimanche	kolem stolu
_ _ pyjama	v nemocnici
_ _ _ _ _ d'une table	ve věži
_ la cafétéria	v zahradě
_ _ _ _ la tour	před pokojem
_ l'étage	v pyžamu
_ _ _ _ le jardin	v neděli
_ _ _ _ _ la chambre	v kavárně

8.7 Pracovní list A7

část a)

- Hej!

Někdo mi cloumal ramenem.

- *Vy jste ještě tady?*

- *Byla to vrchní sestra.*

- *Myslíte si, že jsou ještě návštěvní hodiny?, zahromovala.*

Aniž bych jí nechal čas, vydal jsem se směrem k pokoji 221. Dveře byly pootevřené.

V Célestině posteli byla nějaká velmi stará vrásčitá paní se sítkou na vlasech. Zcela jasně to nebyla Céleste. Bylo to vážnější, než jsem si myslel...

Vrchní sestra vešla celá udýchaná.

- *Uvolnili jsme pokoj. Vaše kamarádka se nevrátí. Je na přednostním pozorování úplně nahoře.*

- *Nemohu ji vidět?*

- *Ne.*

Když jsem odcházel, omluvil jsem se paní v Célestině posteli.

Vrchní sestra mi řekla:

- *Neomlouvejte se, ta stařenka je hluchá.*

Takové věty mě rozčilují. Dodala:

- *To musí být někdo, vaše malá snoubenka, aby byla na přednostním pozorování v posledním patře.*

Říkala mi to s vynuceným úsměvem a mrknutím oka a skláněla ke mně hlavu, jako kdybych během pár minut nabyl důležitosti. Tohle už vůbec nemám rád.

část b)

Vrátil jsem se domů plný obav. Co se dělo s Céleste?

Posadil jsem se na pohovku a vzal si vizitku, kterou mi dal doktor v helikoptéře. Řekl mi jen: „Neváhejte mi zavolat.“

Navolil jsem číslo na telefonu.

- *Ano?*

- *To jsem já. Jak se daří Céleste?*

Na druhé straně bylo ticho.

- Slyšíte mě, doctor?

- Slyším. Ale už se o ni nestarej. Bude to pro tebe lepší.

- Zbláznil jste se?

- Zapomeň na Céleste. Je to rada přítele.

Znovu jsem vytočil jeho číslo.

- Kde je Céleste? Řekněte mi, kde je!

Mluvil velmi tiše.

- Poslechni mě. Ujišťuji tě, že nelžu. Riskuji, když ti odpovídám. Musíš na tu dívku zapomenout.

Znovu dialog jako z filmu.

Ale když jsem znovu zavolal, ani to nevzal.

Zavolal jsem do nemocnice.

- Nemocnice Industry, dobrý den!

- Chtěl bych mluvit s osobou, která je u vás hospitalizovaná, číslo složky 66-400.

- Moment.

Pani na telefonu mluvila jako letuška. Slyšel jsem zvuk, který dělala, jak psala na klávesnici počítače, a hudbu, která hraje, když se čeká. Raději bych slyšel ticho.

- Pane?

- Ano?

- Zkontrolovala jsem si to a není tu žádná složka 66-400.

Polkl jsem.

- Odešla z nemocnice?

- Ne, pane. Nikdy tu nebyla.

- Cože?

- Říkám vám, že ta složka nikdy neexistovala.

Pustil jsem telefon. Hlas letušky stále šeptal zdvořilostní fráze.

Několik minut jsem zůstal ležet na pohovce. Hlava se mi trochu točila.

Vytočil jsem číslo a naposled zkusil štěstí.

- Gründo, dejte mi moji matku.

- Můj chudáčku, teď není vhodná chvíle, rada vedení právě začala. Zítra ti zavolá. Daří se ti lépe, zlatíčko?

- Gründo, dejte mi mou matku nebo v bytě všechno rozbiju.

- Podívej, drahoušku...

Šikovně jsem kopnul do vázy tak, že spadla do vitríny s broušeným křišťálem. Udělalo to zvuk mincí padajících z automatu, když vyhrajete. Držel jsem telefon pěkně ve vzduchu, aby Grūnda o nic nepřišla.

- Dejte mi mou matku.

Za minutu byla u telefonu má matka.

- Mami, kde je Céleste?

- Uklidni se. Ztrácíš rozum. O kom mluvíš?

- Céleste! Kde je Céleste?

- Nerozumím ti. Kdo je Céleste?

- Dívka, kterou jsme vezli do nemocnice.

- Jaká dívka, synku? O jaké dívce to mluvíš? Odpočiň si, jsi unavený. Zapomeň na to všechno.

Tentokrát to byl telefon, který jsem vyhodil oknem. Proletěl okenní tabulkou . Už jsem ho nikdy neviděl.

1. Ověřte si, u kolika slov byste již dokázali odhadnout český ekvivalent. Pomozte si textem

l'étage	
l'importance	
le silence	
le dialogue	
l'hôpital	
la musique	
la mère	
le téléphone	
l'appartement	

Domácí úkol: Zjistěte, kdy má Céleste ve Francii svátek a přečtěte si úryvek A8 na příští hodinu.

8.8 Pracovní list A8

O dvě hodiny později jsem byl v malém výtahu kodrcajícím se do 330. S hlídačem parkoviště jsem to provedl jako minule.

Cesta nahoru mi připadala delší než kdy předtím. Abych se chránil před znečištěním, zavázal jsem si tentokrát tričko kolem úst a krku jako nějaký bandita. Když jsem šplhal na terasu, ani jsem necítil kouř, který mě obklopoval. Běžel jsem do úkrytu, kde žila Célestina rodina. Otevřel jsem rezavý poklop.

Žádné světlo. Nikdo, kdo by odpověděl na mé volání.

Uvnitř žádná matrace, nic. Nic z nábytku, který jsem tam předchozí den viděl. Nic.

Sesunul jsem se do dřepu podél stěny.

Co se stalo?

Céleste...

Snil jsem snad? Je možné, že moje štěstí nikdy neexistovalo?

Odešel jsem. Bolela mě hlava.

V neděli večer našťěstí nákupní galerie na pár hodin zavírají. Ulicemi se prochází méně igelitových tašek.

Někdo hrál na klarinet. Zastavil jsem se, abych si ho poslechl. Stál před stánkem s novinami.

Ta hudba mi rvala srdce. Má matka měla pravdu. Byl jsem unavený.

Kolena se mi trochu třásla.

Šel jsem domů spát. Zapomenout na chvíli tu noční můru. Znovu jsem myslel na tu nemoc, na helikoptéru, na úsměvy doktorů, na záchranu Céleste... To všechno nevypadalo jako skutečné. Bylo to příliš náročné a stejně tak i krásné.

A Céleste? Jak věřit na tomto světě, že nějaká Céleste vůbec existovala?

Měl jsem jít spát. Příští den by bylo vše jasnější. Začal bych život tam, kde jsem ho zanechal. To ráno před Céleste.

Ale ve chvíli, kdy jsem opouštěl svého klarinetistu, můj pohled zachytil jeden obrázek.

Tam na stánku.

Přestal jsem dýchat.

Nějaký černý tvar na obálce nějakého časopisu vystaveného na zdi. Jako velká skvrna od inkoustu. Tvar trochu okousaného srdce. Zavřel jsem oči a zase je otevřel. Černá skvrna tam stále byla.

Céleste.

Byl to přesně ten tvar, který jsem viděl na jejím čele.

Znovu jsem přimhouřil oči. Hudba se zastavila. Šel jsem k obrázku blíž. Pod skvrnou bylo napsáno

AMAZONIE. SBOHEM.

Náhle mi to došlo. Už jsem ten obrázek viděl. Poslední hektar Amazonského pralesa. Ne větší než malý lesík. Při pohledu z nebe by nebyl větší než tohle okousané srdce.

Tenhle poslední kousíček lesa obehnali ostnatým drátem.

Ten klarinetista mi zezadu řekl:

- Nejhorší je, že kdyby to byl člověk, našli by způsob, jak ho zachránit.

Prudce jsem se otočil.

- O kom to mluvíte?

Nechal si chvíli, než odpověděl a ukázal na plakát:

- O planetě. Kdyby to byl člověk, udělalo by se všechno pro jeho záchranu.

Existují velmi jednoduché věty, které mění životy.

Objal jsem hudebníka a dal se do běhu.

Nikdy jsem neběžel tak rychle. Když jsem otevřel dveře bytu a jak do něj vniklo světlo, okamžitě jsem padl pohledem na plátěnou tašku, kterou jsem tam ráno nechal.

Vzal jsem ji a otevřel. Vyndal jsem atlas, který jsem chtěl dát Céleste. Byl to můj oblíbený atlas. Ne moc drahá knížka o sto stránkách. Jmenovala se Atlas křehkého světa.

Uvnitř byla obálka, kterou mi svěřila vrchní sestra. To bylo to, co jsem hledal. Tahle černá obálka. Věděl jsem, že jsem ji zapomněl odevzdat. Vysypal jsem obsah obálky na stůl a objevil fotografie. Deset fotografií. Byla na nich Célestina pokožka. Její paže, její šije, její nohy... A skoro všude byly skvrny. Na té tak jemné, tak hebké pokožce se rýsovaly tmavé skvrny. Celá pokožka byla zasažená.

Byla tam také fotografie celé její tváře. Byla úžasná. Usmívala se na doktora, který ji fotil.

Na jejím čele jsem našel velkou skvrnu. Byl to přesně tvar zahubené Amazonie.

Mojí pozornost zaujala další fotografie. Kůže na Célestině rameni se loupala a vykreslovala jasné kontury...

*Otevřel jsem atlas a horečnatě otáčel stránky.
Arktida!
Jediným pohledem jsem porovnal fotografii a atlas.
Ruka se mi třásla.
Na Célestině rameni bylo vidět tání ledovců v Arktidě...
Během následujících minut jsem pochopil vše.
Vysychání půdy v Africe, pokles indických břehů, všechny ekologické katastrofy světa byly zaznamenány na Célestině těle.
Každou ránu, kterou dostala Země, dostala i Céleste.
Céleste netrpěla ničím jiným než nemocemi naší planety.
Pomalou na ně měla zemřít.
Její krev měla být znečištěna jako moře a řeky a její plíce jako zakouřený strop našich měst.
Složil jsem hlavu do dlaní.
Najednou jsem měl jasno.
Během rozborů a rentgenů objevili lékaři z !ndustry totéž, co já.
Pochopili, jaké jsou dopady tohoto objevu. Kdyby se někdo dozvěděl, že jedna čtrnáctiletá dívka zažívá to, co sužuje naši planetu, pokud by se ta zpráva rozšířila a svět se o ní dozvěděl, vůbec nic by nebylo jako dřív.
A první obětí tohoto zjištění by byla obrovská společnost, která znečišťuje celý svět a jejíž jméno bliká z výše budovy: !NDUSTRY.
Odhalit Célestinu nemoc by znamenalo podepsat rozsudek smrti této společnosti.
Nezbývalo jim než jediné východisko: Nechat Céleste zmizet.*

*„Kdyby to byl člověk,“ řekl mi ten hudebník, „našel by se způsob, jak ho zachránit.“
Pro mne nebyla jen člověkem, byla dívkou, kterou jsem miloval.
Rozhodl jsem se ji najít.
Právě v tuto chvíli někdo zařukal na okno mého bytu.
Zvedl jsem k přichozímu oči.
- Briss!*

1. Najdi v textu co nejvíce částí těla a vypiš si je do sešitu.

2. Spoj správně francouzské výrazy s jejich českými ekvivalenty

ouvrir la bouche	obejmout
serrer les mains	pokrčit rameny
fermer les yeux	otevřít pusu
serrer dans les bras	mít bolest hlavy
avoir mal à la tête	potřást si rukama
hausser les épaules	zavřít oči

8.9 Pracovní list A9

5.

Pondělí večer. Půlnoc.

Myslel jsem na doručovatele, který měl každou chvíli zvonit u mých dveří, aby mi do lednice dodal osm neužitečných krabic, které se mají vyprázdnit. Takové plýtvání. Nic z toho by Célestin stav nevyřešilo.

Už hodnou chvíli jsem vnímal odlišně všechno, co jsem dělal.. Zhasínal jsem světlo, když jsem odcházel z pokoje. Dával jsem na ni pozor. Na svou planetu.

Půlnoc. Briss si ani neužil těch šílených krabic. Nikdo nešel otevřít doručovateli, protože jsem tam nebyl.

Byl jsem v kovovém výtahu zavěšeném na lanech, který stoupal podél obrovského skleněného domu.

Podél Industry.

Když ke mně Briss tehdy večer přišel, hned jsem pochopil, že naše neshody jsou zapomenuty.

Nevím, co Briss na téhle Zemi dělá. Je to anděl. Když na něj teď myslím, modlím se, aby mu osud nepřistříhl křídla. Ale odmítám přijmout to, že dobrotivost je nebezpečný sport.

Briss po mně nechtěl vysvětlení. Viděl, v jakém jsem stavu. Chtěl vědět, co by mohl udělat.

- Dvě věci, Brissi. Můžeš pro mne udělat dvě věci.

Pochopil, že to mohlo trochu trvat. Šel si pro krabici vanilkových kornoutů v kuchyni a pak se ke mně vrátil.

- Povídej..., řekl mi.

- Za prvé potřebuji odeslat jednu zprávu přes počítač.

Usmál se na mne. Velký vanilkový úsměv. Jeho pochyby, že neumím ten stroj používat, byly na místě. Byl jsem jediný žijící chlapec, který se nikdy nedotkl jiných kláves než těch u piana. Briss se posadil před obrazovku.

- Dobře. Komu ji chceš poslat?

- Spoustě lidí.

- Kolika?

- Devíti miliardám.

Briss je tak laskavý, že ani nevypadal překvapeně. Jen řekl:

- *Může to trvat trochu déle.*
- *Můžeš to udělat hned?*
- *Musím to vyslat. Je to jediný způsob, vyslat to.*
- *Co to je?*
- *Pošlu zprávu a ona se objeví všude. Udělá malé.*
- *Malé?*

Zamyslel se. Setřel si zmrzlinu z brady.

- *Ty chceš tu zprávu v podstatě poslat celému světu, je to tak?*

Přikývl jsem. Řekl mi:

- *Co to je za zprávu?*
- Ukázal jsem mu obrázky. Ani se na ně nekoukl.*
- *Udělám to doma. Slibuji.*

Věřil jsem mu. Neodvažoval jsem se poprosit ho ještě o něco. Jako vždy byl rychlejší než já.

- *A ta druhá věc?*
- *Tvůj otec čistí fasádu !ndustry?*
- *Ano.*
- *Tak ho budu potřebovat.*

A tak jsem se v pondělí večer ocitl na plošině, která stoupala po nekonečné věži. Brissův otec měl schůzku ve spodních patrech budovy. Ukázal mi tlačítka, abych mohl ovládat plošinu.

- *Vypadá to, že nejsi moc technicky nadaný, přiznal.*
- *Tentokrát to musím zvládnout.*

Stiskl jsem mu ruku.

Řekl mi, že mě bude čekat v dodávce dole v budově.

Rychle jsem stoupal, aniž bych se odvážil podívat se na prázdno pode mnou. Do posledního patra jsem dojel přesně o půlnoci.

Přede mnou byla prázdná místnost osvětlená jednou červenou žárovkou. Otevřel jsem okno tříbokým klíčem, který mi svěřil Brissův otec. Jak jsem stoupal na bílou podlahu, cítil jsem jiný druh závratí.

Strach. Vše se odehrálo během několika minut.

Pohled z okénka ve dveřích. Množství hlídačů, kteří strašili na chodbě, mě přesvědčilo

o tom, že Céleste v jednom z pokojů na patře ještě byla. Na přednostním pozorování.

Znovu jsem nakoukl.

Na konci chodby byly dveře hlídané čtyřmi muži v černém, kteří opravdu neměli siluetu zdravotních sester.

Byla tam. Od té chvíle jsem si tím byl jistý. Ale jak se dostat do toho pokoje?

Neměl jsem čas na rozmyšlenou. Hned pod okénkem byl někdo, kdo hledal klíče, aby se dostal do místnosti, kde jsem byl já. Když se dveře otevřely, ukryl jsem se na plošině. Okno zůstalo pootevřené. Muž chycený závanem větru se přiblížil. Zavřel okno, aniž by si mě všiml, a když se otočil, začal hýbat se zkumavkami na stole. Už jsem tamtudy nemohl projít. Zbývalo mi jediné řešení. Vzal jsem do ruky ovládací zařízení. Věděl jsem, že se plošina přemisťuje i do strany.

Pomalou se dala do pohybu, plížíc se směrem k Célestině pokoji. Už jsem neměl co ztratit.

8.10 Pracovní list A10

Pamatuji si na vše. Pamatuji si na to velké horko, které mě polilo, na slzy, které se mi draly do očí, na sílu, která mi šla na pomoc.

Byla tam.

Neviděla mě.

Ležela podepřená polštáři v kovové posteli uprostřed prázdného pokoje. Kolem ní nebyl žádný lékařský přístroj, žádný lék. Nic.

Věděli, že její zdraví nezávisí na péči, kterou jí poskytují. Záviselo na všech činech běžného života, na všech rozhodnutích učiněných státy, společnostmi a každým člověkem na všech kontinentech. Její život se nepozastavil kvůli péči nějakého doktora, ale kvůli péči miliard lidí.

Dohromady ji mohli uzdravit.

Ano. V tu chvíli jsem pochopil, že Céleste byla jediná nemocná na světě, kterou by mohli uzdravit hned, pokud by se rozhodli.

Když mě uviděla, nevypadala překvapeně.

Vešel jsem, jako bych byl právě vynesl odpadky nebo se vrátil se psem, a ona toho využila, aby si zdřímla.

Zeptala se mě a přitom se protáhla:

- Je venku zima?

- Trochu. Vezmeme tvou deku.

Pomohl jsem jí zvednout se. Ještě mohla chodit. Nesl jsem ji proto, abych s ní přešel okenní rám. Byl bych raději, kdyby nebyla tak lehká.

Plošina začala sjíždět.

Bylo to jako let balonem.

Noční mraky se zrcadlily ve věžích. Do ucha mi pošeptala, že mi děkuje.

Řekl jsem jí, že nemám chuť, aby mi děkovala, takže kousek po kousku posouvala své rty a o pár centimetrů dál mě políbila.

V té chvíli padl první výstřel.

Dva muži byli v okně jejího pokoje. A čtyři další přicházeli se objevili na střeše se samopaly. Kulky se odrážely od pevného povrchu věží a házely jiskry do noci. Vypadalo to

trochu jako velký závěr ohňostroje.

Posadil jsem se s Céleste na dno plošiny. Sledoval jsem ta čtyři lana, na kterých visely naše životy vysoko v prázdnosti. Ještě držela.

Urazili jsme tři čtvrtiny cesty. Obával jsem se, že muži od !ndustry měli čas na to, aby sjeli výtahy a čekali nás dole.

Má obava netrvala dlouho. Přišel další výbuch. Plošina se prudce naklonila a vyhodila vše, co bylo kolem nás. Držel jsem Céleste za ramena, aby nevypadla do prázdnosti se všemi těmi kartáči, stěrkami a vším dalším náradím čističe oken.

Něco muselo povolit kladku plošiny, protože jsme sjeli o několik pater níž až k druhému poschodí. Tentokrát bylo jisté, že budeme na zemi dříve než naši pronásledovatelé. Ale v jakém stavu?

- Proč jsi řekl mému otci, že jsem zlodějka?

Nevím, kde Céleste vzala sílu položit takovou otázku při volném pádu podél budovy. Zlodějka. proč jsem ji nazval zlodějkou?

- Nevím. Napadlo mě to.

Vzpomínám si, že jsem chtěl, aby zareagovala. Ale v té větě, která mě napadla bez přemýšlení, byla také pravda. Tím, že se Céleste objevila v mém životě, ukradla mi bezstarostnost, nezávislost, dětství. Všechno mi vzala a nechala mi prázdné kapsy, ve kterých zůstala jen chuť být s ní.

Nikdy jsem jí to to však nevyčítal. Díky ní se můj život probudil.

Žít? Když jsem viděl, jak se země přibližuje, docházelo mi, že ještě není vyhráno... Stiskl jsem Céleste v náruči ještě pevněji.

- Už tam budeme?, zeptala se.

- Ano, Céleste, budeme.

Nepřišla rána, kterou jsem čekal, ani šok, nic. Bylo to spíš jako prudké zabrzdění, které nás přitlačilo na dno plošiny.

A potom ticho. Chvilě ticha, zavřené oči, Céleste v náruči. Bylo to ono, ráj?

Věčnost netrvá dlouho.

Nějaký muž popadl Céleste. Kopl jsem ho do tváře. Muselo mu to zlomit nos. Na oplátku jsem dostal ránu do hlavy a ztratil vědomí. A bylo to!

Když jsem otevřel oči, rychle jsem pochopil, co se děje.

Céleste byla vedle mne na sedadle dodávky, která uháněla plnou rychlostí. Muž, který řídil,

si na nos náplastí připevnil velký kus látky. Silně krvácel.

Byl to Brissův otec.

- Zlomil jsem vám nos?

- Ano, odpověděl.

- Omlouvám se, myslel jsem, že...

- To je v pořádku.

Několika slovy mi vysvětlil, jak se pád plošiny zbrzdil díky bezpečnostnímu systému umístěnému vespu. Spustil se právě včas. Moc nerozváděl, jakého přivítání se mu ode mne dostalo, ani ránu, kterou mi dal do hlavy, aby mě uklidnil.

Koukl jsem se za nás. Nikdo nás nepronásledoval.

- Jedu rychle, upřesnil Brissův otec.

Všiml jsem si.

Abych byl úplně upřimný, jel jako blázen. Ani jsem neměl čas všimnout si barev na semaforu. Ale směr byl dobrý. Vedl nás na určené místo.

- Koukejte!

Objevily se první cihlové věže. Byla to čtvrť, kterou jsem měl rád i přes její prach a hluk. Červený a zlatý vzduch se měnil podle světla a barvy cihel. Prkenné mosty se zvedaly mezi věžemi. To křehké seskupení vypadalo improvizovaně. Proudily tam davy chodců. Život v těch cihlových věžích byl tvrdý. Tady se pracovalo stejně ve dne i v noci. Řeka často zaplavovala podzemí čtvrti. V oknech byly natažené sítě jako ochrana před krysami.

Stočení volantů doleva hodilo Céleste na moje rameno. Dodávka se dala spirálovitou ulicí, která stoupala dovnitř jedné skoro černé věže.

Když Brissův otec zastavil, měl jsem lehkou závrať a Céleste se probudila.

- Je to tady, řekl.

Stiskl jsem mu ruku. Vystoupil z vozidla a obešel ho, aby otevřel dveře Céleste. Vzal ji kolem pasu a pomohl jí vystoupit.

Musel vážit sto padesát kilo. Jen o trochu víc než jeho syn Briss. Ale když jsem ho viděl, jak zvedal Céleste, vypadal jako baletní tanečník, který nese svoji partnerku.

S vydechnutím mu poděkovala. Vzal jsem ji kolem ramen a oba jsme vešli přes obrovský ocelový portál. Za námi už vrčela dodávka.

Centrální nádraží.

Tohle nádraží v padesátém patře jedné věže vypadalo jako opravdový papiňák. Funí, paří, syčí a má pach střelného prachu. Nástupiště a železné koleje se rozbíhaly všemi směry.

Do toho bludiště proudil šedý dav.

Řekl jsem Céleste:

- Neboj se.

Nevypadala, že by se bála. Nikdo si nevšiml její bílé noční košile, která špatně zakrývala zranění na jejím těle. Nikdo nesledoval ten skoro dětský pár, který se belhal do haly centrálního nádraží.

O několik minut později jsme seděli v jednom kupé Severního expresu. Nikdo tam s námi nebyl.

Položil jsem Céleste na sedadlo.

Když jsem tam seděl naproti ní, pocítil jsem velký klid. To nejhorší bylo za námi.

Přes okno pokryté vodní párou jsem sledoval lidi jdoucí jeden za druhým po mostě. Vlák ještě neodjel, ale za několik okamžiků budeme zachráněni.

Něčí obličej se prudce přitiskl na okenní sklo. Skočil jsem k Céleste. Dvě obrovské ruce doprovázely ten široký obličej, který viděl do našeho kupé i přes páru na skle.

Když mě ten muž rozpoznal, usmál se.

Byl to opět Brissův otec.

Křičel něco, co jsem neslyšel.

Vlák se rozjel. Snažil jsem se otevřít okno.

Brissův otec běžel po nástupišti. Gestikuloval.

Okno se nakonec otevřelo.

- Volal mi Briss. Chtěl jsi po něm, aby poslal něco přes počítač...

- Ano?

- Fotografie, myslím.

Brissův otec byl celý zpocený. Kličkoval mezi cestujícími. Vlák se teď rychle rozjel. Jeho hlas byl víc a víc přerývaný.

- Nemohl je odeslat. Přišli na to, co chtěl udělat. Přišli k... k nám domů. Vzali si počítač a ... ty fotografie.

- A Briss?

Zastavil se na konci nástupiště. Náš vlák se vzdaloval a ten stopadesátakilový muž v zelené kombinéze vypadal jako malý hrášek položený na konci kolejnice.

Otočil jsem se k Céleste, která spala na sedadle.

Z jedné strany měla štěstí...

Nevěděla jako já, že naši jedinou nadějí bylo zmizet s hvízdnutím na nástupišti jako pára.

Ty dvě jízdenky v mé ruce udávaly velkými písmeny náš cíl: Konečná stanice sever.

8.11 Pracovní list A11

6.

Nadepsal jsem tuhle stránku číslem, ale v sešitě mi nezbyvá než posledních pár listů.

Nedojdu až na konec této kapitoly, ve které jsem chtěl mluvit o té, co odpočívá hned vedle mne.

Tady je zima celý rok. Chatka se opírá o dva stromy. Všude kolem je les. Nemůžu se nabažit bělosti tohoto světa. Mám rád sníh a jinovatku. Mám rád ten bílý kabát lesa. Mám rád ten zvuk, když vločky padají na zem. Mám rád ten mráz, který uchopí moji ruku a ochromí ji.

Nebojím se boje o přežití v nesnadném a ledovém světě, který nám ale ani přinejmenším nechce ublížit.

První dny strávené na konci tohoto světa jsem Céleste hlídal jako v dětství zasetou čočku. Obával jsem se, aby její nemoc nepostoupila. Střežil jsem povrch Célestiny kůže, jako by se mohl za bílým obzorem vynořit nějaký nepřítel.

Věděl jsem, že Briss neuspěl. Moje zpráva nemohla být odeslána celému světu. Počítal jsem tedy s tím, že ještě uvidím, jak se rány naší planety vyhloubené na Célestině těle zhorší.

Na půl oka jsem sledoval Céleste, stavěl naši chatu a tím udával rytmus našemu životu.

Céleste mi pomáhala. Chodila víc a víc ven, aby se procházela ve sněhu. Její tváře se začaly zbarvovat do růžova.

Zdávalo se mi, že je jí líp. Chtěl jsem zastavit čas a užívat toho křehkého zázraku. Jak jsem ale mohl uvěřit, že čas hraje pro nás?

Když jsem ji jedno ráno sledoval zblízka, zazdávalo se mi, že skvrna na jejím čele se zmenšila. Následující měsíc jsem už neměl pochyby. Ale byl mi zapotřebí rok, abych tomu věřil doopravdy.

Dnes píšu na konec poslední stránky: Céleste se uzdravuje.

V téhle pustině bez lidí, kde žiji, mě napadá jediná otázka: A svět? Jak je na tom svět, když se Céleste daří lépe?

Na jedné z fotografií, které se nikdy nesmí ztratit, jsem napsal červeným fixem jako zprávu pro lidstvo: „To je Céleste, má planeta.“

Zkouším myslet na zítřek. Možná že nás nakonec najdou. Možná nás odstraní, jak to chtějí udělat už dlouho. Možná nás jednou úplně smete větrný přívál. Tady se může stát cokoli. Takže se jen ptám, zda ten, kdo najde můj sešit, ho předá Célestiným rodičům.

Konec bílého sešitu

Chata postavená mezi dvěma stromy. Přibližuje se k ní muž. Je vyzbrojen brokovnicí. Svůj sněžný skútr nechal o sto metrů dál. Rychle běží mezi stromy. Sleduje slabý proužek kouře, který uniká z komína.

Místo je obydlené. Sníh kolem domu je ušlapaný. Muž má namrzlé vousy. Vydává z kapsy malé pouzdro a mačká červené tlačítko. Poslal satelitní signál, aby zavolał posily.

Je teď zády k chatce. Poslouchá.

Uvnitř nic jiného než pravidelné praskání. Není možné rozpoznat, zda jsou to kroky nebo zvuk kouře v komíně.

Skloní se, aby podlehl pod oknem, aniž by byl viděn, pokradmu se rozhlíží. Vidí někoho s perem v ruce a bílým sešitem na kolenou.

Muž se před dveřmi napřímí. Naplní druhý zásobník své pušky.

Jediným vzepětím vrazí do dveří a rozbije je jedním pohybem ramena. Vstoupí, otočí se sám za sebou a namíří svou zbraň k mladé dívce zabalené v dece.

Křičí:

- Nehýbej se!

Vypadá nervózně.

- Kde je? Viděl jsem ještě někoho.

Dívka ho sleduje.

- Našel jste mě, odpovídá. Vezměte si mě, jsem sama.

Muž prozkoumává šero. Nevypadá, že by chápal.

Za ním se zvedne stín, přikutálí se k jeho nohám, až muž klopýtne, a zmocní se jeho zbraně. V jedné vteřině odzbrojí šestnáctiletý chlapec muže, který na něj míří. Sešit leží na zemi.

- Nedostanete ji, říká chlapec. Právě jí začíná být lépe.

Muž sleduje dívku. Není schopen odtrhnout oči od její tváře. Kousne se do rtu.

- Vy jste ta ...

Jeho namrzlé oči zalijí slzy.

- Vy jste ... Céleste?

Ta ho pozoruje. Nikdy toho muže neviděla.

- Neznám vás, řekne.

- Vím, odpoví muž... Nikdo mě nezná. Jsem lovec kožešin ze severu. Kdo zná mé jméno?

Ale vy, slečno, vy... Vás zná celý svět.

Ticho v chatce by se dalo krájet.

Mladík skloní svou zbraň. Poslouchá muže, který mluví.

- Všichni znají váš příběh, slečno. Vy jste změnila svět...

Dívka vypadá překvapeně, její přítel je velmi bledý. Zašeptá:

- Briss... Briss to dokázal. Ty fotografie...

- Ty fotografie jsou všude, přeruší ho lovec. Stalo se něco neuvěřitelného. Vše se změnilo.

Lidé už nedělají nic jako dřív. A... Vy, Céleste... Vy jste ... uzdravená?

Dívka se tedy zvedne, přikrývku nechá spadnout. Ano, daří se jí dobře. Na ramenou má plášť. Zeptá se:

- A naše planeta?

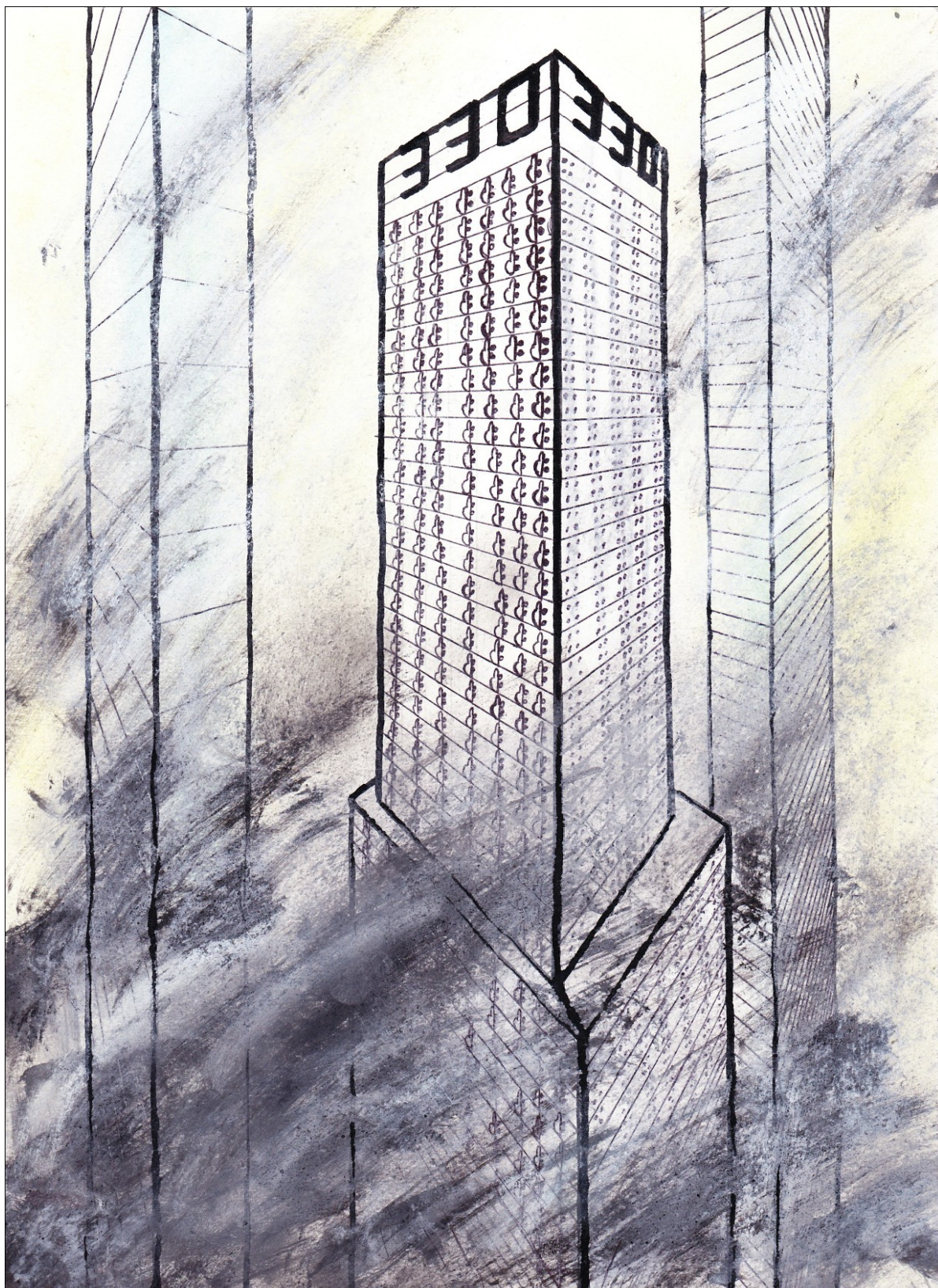
Velký zářivý úsměv na lovcově tváři. Úsměv lékaře, který jde rodičům říct, že jejich dítě je mimo nebezpečí. Úsměv důstojníka, který sděluje snoubence zraněného vojáka, že se z toho dostane. Úsměv, který se objevuje při velkých životních novinách.

- A planeta?, opakuje Céleste a oči jí září.

Muž se dlouze nadechne, aby využil té chvíle. Jeho hlas je jasný, když odpovídá:

- Daří se jí lépe. Mnohem lépe.

8.12 Obrázky studentů ke knize Céleste, má planeta

Magdalena Sklenářová, 16 let

Eliška Pešková, 17 let